



Ustanovitelji: obč. konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka in Trzin — Izdaja CP Gorenjski tisk Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 31. 5. 1972

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik. Od 1. januarja 1958 kot poltednik. Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko. Od 1. januarja 1964 kot poltednik. In sicer ob sredah in sobotah.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Avgusta prvi avtomobili po obvoznici?

Čeprav je bila ena od variant glede otvoritve kranjske obvozne ceste, da bo odprta junija oziroma julija letos, zdaj lahko že z gotovostjo rečemo, da to ne bo mogoče. Vzrokov je več. Lani so se predvidena dela močno zavlekla. Splošno gradbeno podjetje Projekt kot izvajalec je pokazalo premalo prizadevanj, vrsta težav je bila s terenom, normalno delo pa so ovirale tudi podražitve. Letos pa je izvajalcu dober mesec in pol močno nagajalo slabo vreme.

Tako lahko računamo, da bo kranjska obvozna cesta gotova in odprta nekako ko-

nec avgusta. Predsednik občinske skupščine Slavko Zalogar je v razgovoru povedal, da ni res, da bi za gradnjo zmanjkalo denarja. Prav tako ni res, da občina preliha denar za obvoznico iz drugih virov. Za letos je upravni odbor republiškega cestnega sklada odobril tri milijone novih dinarjev, občina pa je prav tako zagotovila svojo udeležbo iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča, ki ga plačujejo delovne organizacije.

Dogovor z delovnimi organizacijami o povečanem prispevku za uporabo mestnega zemljišča je bil sklenjen 1969, leta, ko je bilo odločeno, da se zgradi obvozna cesta. Takratni predračun za obvoznico je znašal 9,17 milijona novih dinarjev. Dogovorjeno je bilo, da bo polovico prispeval republiški cestni sklad, polovico pa občina. Zaradi podražitev in terenskih težav (izkazalo se je namreč, da so bile geološke analize tal le deloma točne) zdaj kaže, da bo celotna gradnja obvoznice veljala okrog 22 milijonov novih dinarjev, pri čemer pa bo polovico prispeval republiški cestni sklad, drugo polovico pa kranjska občina na podlagi prej omenjenega zbiranja sredstev. A. Z.



SLOVENSKA DELEGACIJA NA MADŽARSKO. Na povabilo madžarske vlade je danes odpotovala z letalom v Budimpešto na tridnevni uradni obisk štiričlanska delegacija slovenskega izvršnega sveta pod vodstvom predsednika Staneta Kavčiča. Slovenska delegacija se bo v Budimpešti pogovarjala z najvišjimi predstavniki madžarske vlade o nadaljnjem razvoju stikov med SR Slovenijo in LR Madžarsko, zlasti o možnostih razširjanja in poglobljanja vzajemnega sodelovanja v gospodarskem, kulturnem, prometnem in turističnem področju. Delegacija si bo ogledala tudi nekatera industrijska podjetja ter obiskala županiji Vas in Zala, kjer živi slovenska manjšina. — Foto: F. Perdan

20-letnica Centrala

Preddvor, 30. maja — Na platuju hotela Bor v Preddvoru je bila dopoldne slavnostna seja delavskega sveta gostinskega in trgovskega podjetja Central. Z njo so

proslavili 20-letnico obstoja podjetja, ki je bilo ustanovljeno 20. maja 1952. Poleg članov delavskega sveta so se je udeležili tudi člani kolektiva, ki so zaposleni več kot 10 let, predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij, turistične zveze Slovenije, gospodarske zbornice in drugih turističnih in gostinskih

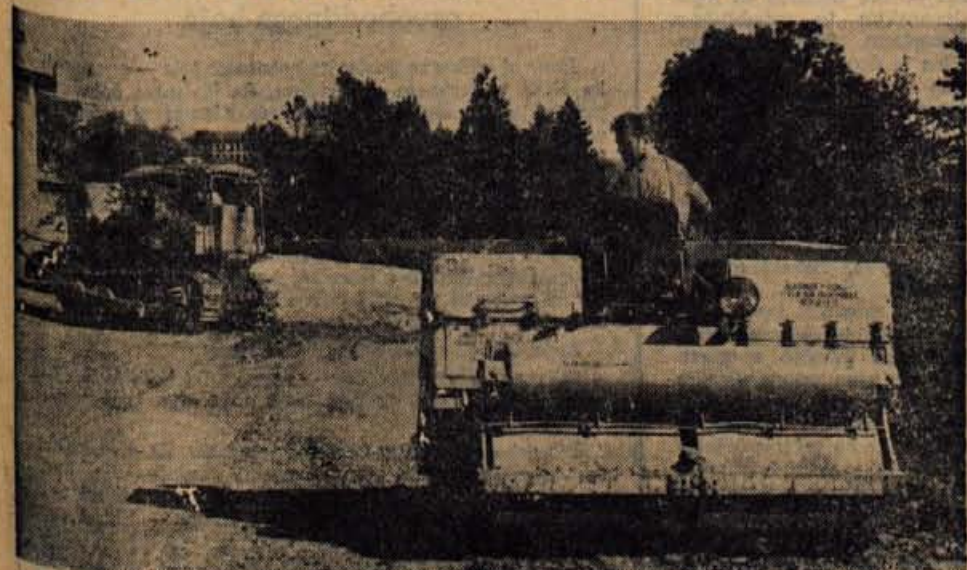
organizacij v občini. Direktor podjetja Andrej Bablč je na seji orisal 20-letni razvoj Centrala in okvirne načrte za prihodnje, delavski svet pa je sprejel sklep, da se 49 članom kolektiva, ki so zaposleni več kot 10 let, podelijo nagrade. Nagrade so podelili na slovesnosti ob 20. uri v restavraciji Park v Kranju. A. Z.

Jubilejna mešanica BRAVO



netto 100g

SPECERIJA BLEED 15



Če ne bo posebnih težav, bo kranjska obvoznica gotova avgusta letos — Foto: F. Perdan

20. STRAN:

Kako so vaščani pomagali razkrinkati pobeglega voznika

Pojasnjeni vlomi v vikende

JESENICE

Tako kot v drugih gorenjskih občinah tudi v jeseniški občini razpravljajo o programu dolgoročnega razvoja gorenjske regije. Predlog je na zahtevo sveta gorenjskih občin pripravil Institut za raziskave in študije v Ljubljani.

Razprave so v jeseniški občini potekale v gospodarstvu in po družbenih službah in povsod so zbrali nekaj pripomb. Leta bodo predvidoma junija obravnavali na celodnevem seminarju na Bledu, kjer bodo razpravljali o dolgoročnem razvoju Gorenjske predstavniki skupščin gorenjskih občin, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in predstavniki delovnih organizacij ter strokovnih služb Gorenjske. Na Jesenicah so posebno kritično razpravljali o gradivu, ki zajema družbene službe.

D. S.

KRANJ

V ponedeljek se je sestala komisija za družbeno ekonomsko odnose pri občinski konferenci ZMS Kranj. Med drugim so sklenili, da se mladinski aktivni v delovnih organizacijah vključijo v razpravo o osnutku družbenega dogovora o kadrovski politiki. Izdelali bodo predloge za dopolnitev osnutka.

Komite občinske konference zveze komunistov je v soboto pripravil v dvorani občinske skupščine seminar za vse sekretarje organizacij, aktivov in oddelkov zveze komunistov v občini. Udeležba je bila zelo dobra. Na seminarju je o ideologiji samoupravljanja govoril Stane Kranjc, o vsebinskem pomenu ustavnih dopolnil pa Peter Toš.

Danes ob 9. uri bo v prostorih občinske skupščine regionalni posvet gospodarsko-političnih aktivov gorenjskih občin. Na posvetu bodo obravnavali letošnje gospodarske razmere v Sloveniji ter predloge zaključkov in ukrepov.

Jutri popoldne se bosta sestala oba zbora kranjske občinske skupščine. Poleg poročila o gospodarstvu v minulem letu bosta razpravljala tudi o nekaterih odlokih o varstvu zelenja, o zunanjem videzu mesta in naselij in o drugih vprašanjih.

A. Z.

RADOVLJICA

V petek popoldne so se sestali predsedniki krajevnih organizacij socialistične zveze in razpravljali o organiziranosti krajevnih organizacij SZDL in o nalogah ter o uresničevanju sklepov občinske konference SZDL in njenih organov.

V ponedeljek se je sestalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta in razpravljalo o položaju pekarnarjevega sindikalnega sveta in razpravljalo o političnih in ekonomskih ciljnih akcijah za stabilizacijo. O političnih in ekonomskih ciljnih akcijah za stabilizacijo, katere pobudnik je bil kolektiv Plamen, je večeraj popoldne razpravljala tudi komite občinske konference zveze komunistov. Razen tega pa bo o akciji jutri popoldne razpravljala tudi komisija za družbeno ekonomsko odnose in ekonomsko politiko pri komiteju občinske konference ZK.

A. Z.

ŠKOFJA LOKA

Drevi bo v Železnikih konferenca organizacije SZDL za Selsko dolino. Na dnevnem redu je razprava o ureditvi kulturnega doma v Železnikih in gradnji kopališča. Izvolili bodo tudi novo predsedstvo.

V petek se bodo mudili v Skofji Loki člani zveznega izvršnega sveta Boris Snuderl, Janko Smole in Ivan Franko-Iztoč. Popoldne si bodo ogledali nekaj delovnih organizacij, popoldne pa se bodo v stavbi občinske skupščine pogovarjali s škofjeloškimi političnimi aktivom in predstavniki gospodarstva. Predvidena je razprava o perečih vprašanjih gospodarstva.

-lb

TRŽIČ

V petek se je ponovno sestal odbor kokrškega odreda. Na seji so se odločili, da bo proslava 30. obletnice ustanovitve kokrškega odreda 6. avgusta v okviru občinskega praznika. Praznovanje bo zelo obširno in bo trajalo dva dni. Za izvedbo programa so izvolili štiri komisije, ki imajo nalogo sestaviti program in ga predložiti 15. junija odboru kokrškega odreda v obravnavo.

V petek popoldne je na povabilo osnovne organizacije tovarniškega aktiva ZK tovarne BPT v Trziču obiskal kolektiv inž. Marko Bulc, član predsedstva SFRJ. Po sprejemu je sledil ogled tovarniških obratov. Nato je inž. Marko Bulc govoril kolektivu o ukrepih za stabilizacijo našega gospodarstva. Na koncu pa je odgovarjal na vprašanja o položaju tekstilne industrije, o cenah ter o položaju zunanje trgovine.

-lp

Novi člani zveze komunistov

Sinoč je sekretar občinskega komiteja ZKS Škofja Loka Tine Kokelj na slovesnosti v hotelu Transhrist razdelil članske izkaznice 55 mladim komunistom. Novi člani so delavci, učenci v gospodarstvu in dijaki gimnazije. V spomin na ta dogodek je vsak prejel tudi spominsko darilo — knjigo Toneta Svetine O boju, porazih in zmagah.

Slovesnosti so se udeležili tudi sekretarji tovarniških in krajevnih aktivov ter organizacij, ki so nove člane sprejeli v ZKS.

-lb



IZVOLJEN NOVI ŽUPAN OLDHAMA — 103. župan v zgodovini tega mesta, svetovalec David Jackson, je prevzel svoje službeno mesto v ponedeljek, 15. maja. Na svečanosti je bil prisoten novi mestni tajnik g. Milton Francis (na levih) in prejšnji župan, svetovalec Fred Baxter (na desni). Oba sta bila v začetku aprila na obisku v Kranju. Pred županom na mizi je žezlo — simbol oblasti — katerega nosi na svečanosti županov spremljevalec g. Gerry Finnegan (na sliki pripelje županu službeno zlato verigo).

Družbeni dogovor o kadrovski politiki

Novembra lani je republiška skupščina sprejela resolucijo o osnovah kadrovske politike, ki določa, da je treba kadrovske politiko reševati sistematično in bolj načrtno kot doslej. Poudarek je predvsem na boljšem izobrazbenem sestavu in upoštevanju še nekaterih drugih kriterijev pri razpisih za delovna mesta. Tako so poleg moralno-političnih omenjene tudi etične kvalitete.

V Kranju je posebna skupina sestavljena iz delovnih in družbenopolitičnih organizacij ter skupščine izdelala osnutek družbenega dogovora o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini. Le-ta bo v javni razpravi do 15. junija, nakar bo o njem razpravljala še sindikat, nazadnje pa naj bi ga še pred poletnimi počitnicami sprejela občinska skupščina.

Ze dlje časa je znano, da v izobrazbeni strukturi kranjske občine zaostaja za jugoslovanskim in republiškim povprečjem. Občinska skupščina in drugi organi so prav zato doslej sprejeli že več priporočil, predlogov in z resolucijami skušali izboljšati položaj na tem področju. Posebnih uspehov ni bilo, zato upajo, da bo sedanji družbeni dogovor, ki naj bi ga podpisale vse delovne in druge organizacije, nekakšna prelomnica.

Javna razprava torej pravkar poteka in nekatere čisto konkretna določila v osnutku bodo prav gotovo zbudila precejšnje zanimanje in morda tudi različna mnenja. V osnutku je na primer določeno, da bi v prihodnje sprejemali le delavce z zahtevano izobrazbo oziroma kvalifikacijo. Tistim, ki takšne izobrazbe nimajo, bi bilo treba omogočiti brezplačno do-

polno izobraževanje in zagotoviti nadomestilo izgubljenega zaslужka. Če delavec v petih letih ne bi pridobil izobrazbe, bi jih premestili na druga delovna mesta. Izjema bi bili le tisti, ki že 20 let uspešno opravljajo takšno delo.

Za direktorje na primer predlagajo, da bi morali imeti zahtevano izobrazbo. Le v izjemnih primerih bi bila lahko za stopnjo nižja. Uspešnost njihovega dela pa bi preverjali ob vsakem zaključnem računu. In če bi bilo potrebno, bi takrat stekli lahko tudi o zaupnici. Prav tako so v predlogu bolj podrobno določene tudi naloge na področju štipendira-

nja, sprejemanja pripravnikov, družbenoekonomskega izobraževanja itd.

Skratka, vrsta novosti, ki naj bi jih po končani razpravi podpisali kot dogovor in jih potem v delovnih organizacijah do konca leta vnesli v samoupravne akte. Takšna določila v statutih in drugih samoupravnih aktih pa bi pomenila za naprej tudi obvezno izvajanje. Morda je delna slabost le to, da republiška resolucija ni predvidevala v tako sklenjenih dogovorih tudi sankcij za tiste, ki se jih ne bi držali. Zato bo posledaj na tem področju še vedno edina učinkovita sankcija javna oziroma družbeno kritika.

A. Zalar

POZIV

vsem tečajnikom partijske šole za Primorsko in Gorenjsko v času narodno-osvobodilnega boja

Delovni odbor za postavitev osnovne šole — spomenika NOB v Cerknem predvideva, da bo nova šola odprta za pouk v septembru 1972. leta. Zato prosi ponovno vse partijske tečajnike, ki so bili na partijskih tečajih I. in II. partijske šole za Primorsko in Gorenjsko v letih 1943 do 1945, kolikor še niso poslali svoje osebne podatke s točnim naslovom sedanjega bivališča, naj jih čimprej pošljejo.

Dalje prosi odbor vse partijske tečajnike, da sporočijo, če razpolagajo s spomini na partijske tečaje. Ves zbrani material oz. dokumentacija bo vključena v muzej NOB v Cerknem.

Sporočila je treba poslati na naslov:

Odbor za postavitev šole — spomenika NOB v Cerknem, republiški odbor ZZB NOV Slovenije, Ljubljana, Beethovnova 10.

Ponovno se vlijudno vabi vse tečajnike, da po svojih močeh podpro z denarnimi zneski, gradnjo šole, ker sredstev še primanjkuje. Denar je treba poslati na tekoči račun št. 5202-652-66 pri SDK Idrija — Sklad za postavitev šole v Cerknem.

Akcijo je treba temeljito pripraviti

Zamisel je nastala v Kropi, v kolektivu tovarne Plamen. Za 80. rojstni dan predsednika Tita — njemu za darilo in skupnosti kot prispevek za stabilizacijo — so se odločili opraviti vsaj 80 delovnih ur ob prostih sobotah in ves tako ustvarjeni dohodek

odvesti v poseben sklad za stabilizacijo, ki naj bi ga ustanovili v jugoslovanskem merilu. Vsem delovnim ljudem v državi pa so naslovili poziv, naj sledijo njihovem zgledu in z delom dokažejo, da smo za ureditev jugoslovanskega gospodarstva.

Pobuda zasluži vso pozornost. Zasluži jo predvsem zato, ker v njej prevladuje težnja in zahteva, da končno preidemo od besed k dejanjem. V tem smislu so jo pozdravili tudi škofjeleški komunisti in predstavniki delovnih kolektivov. Vendar so menili, da akcije ne smemo začeti slepo, brez temeljitih priprav, odgovornosti in upoštevanja posebnih pogojev dela posameznih podjetij. Poudarili so, da bi mnogi kolektivi lahko več prispevali k stabilizaciji z zniževanjem proizvodnih in poslovnih stroškov, ali da bi vsi dosledno poravnali svoje dolgeve.

Skratka, pri naporih za stabilizacijo moramo upoštevati vse elemente dobrega gospodarjenja. Koliko bodo lahko k stabilizaciji prispevali tisti kolektivi, ki poslujejo z izgubo ali so na meji rentabilnosti? Ali tisti, ki proizvajajo nekurantno blago, ki že sedaj leži v skladiščih in veže sredstva? Kaj bo dosegel z dodatnim delom tisti kolektiv, ki mora na daljši kolektivni dopust, ker nima surovin za redno proizvodnjo? Kaj kolektiv, ki proizvaja za izvoz, izvaža pa zaradi padca vrednosti dinarja v izgubo? In koliko bomo lahko le s povečanjem narodnega dohodka, v tem primeru za okrog 5600 milijonov dinarjev, zmanjšali nestabilnost? Za stabilno gospodarstvo namreč ni važna višina narodnega dohodka, temveč njegova struktura in razporeditev.

Zato bo akcija rodila sadove le, če bo poleg udarniškega dela vsak kolektiv in posameznik storil vse, kar za stabilizacijo lahko naredi. In to delavec za strojem ali na polju, uslužbenec ali strokovnjak. Ni rešitev v tem, da več delamo, temveč kako in kaj.

In še to velja vprašati: kdo bo o zbranem denarju odločal in komu bomo pomagali in kako? Kdo bo zagotovil, da se zbrana sredstva ne bodo prelivala v ne-gospodarstvo in podpiranje neuspešnih podjetij? Kakšna bo družbena kontrola porabe?

V Skofji Loki menijo, da denarja, ki bo ustvarjen z akcijo, ne bi zbirali v nekakšnem zveznem skladu za stabilizacijo, ki bi bil vplivu delavcev preveč oddaljen, temveč predlagajo, naj se upošteva ustavno načelo, da z denarjem oziroma dohodkom najbolje gospodari tisti, ki ga ustvari. L. B.

Spomladi slabši turizem

Zima se v gorenskem turizmu vse bolj uveljavlja. To je znova potrdila letošnja sezona, v kateri so zabeležili rekorden obisk. Veselje pa je gorenskim gostincem skali la pomlad, ki bo prinesla precej slabše rezultate kot lani.

Od januarja do marca so na Gorenjskem našteali okoli 284.000 prenočitev, kar je za petino več kot lani. Letošnji porast presega lanskega, ki je znašal le 14 odstotkov. Največji je v jesenski obdobju (30 odst.), kar gre predvsem na račun novih hotelov v Kranjski gori.

Za zimski turizem na Gorenjskem je zadnja leta značilno, da narašča hitreje kot letni. Zaradi tega se je delež zimskih prenočitev v treh letih povečal od 16 na 20 odstotkov. Hkrati s tem se je izboljšala izkoriščenost prenočitvenih zmogljivosti, še posebno v hotelih. Letošnjo zimo so bile hotelske postelje v

poprečju zasedene že vsak drugi dan.

Kot že rečeno pa turistična predsezona kaže povsem drugačno podobo. V aprilu so na Gorenjskem zabeležili okoli 45.000 prenočitev, kar je za 4 odstotke manj kot lani. Pri domačih gostih so se sicer povečale za desetino, pri tujih pa so padle kar za četrtno. Pričakujejo pa, da bo razlika v maju večja. Gostincej menijo, da so temu največ krive črne koke, ki so tujce odvrgle od obiska pri nas.

Ko so o tem govorili na nedavnem sestanku strokovnega odbora za turizem in gostinstvo na Bledu, so menili, da zaostanka do konca leta ne bodo mogli nadoknaditi. Še bolj kot zaradi tega pa so se pritoževali zaradi zamrznjenih cen, ki nekatere utegnejo pripeljati še v izgubo, če zadeve na zvezni ravni kmalu ne uredijo. sl

Manjša izmenjava, vendar ugodnejša

Aprila smo izvozili za 32 % več blaga kot lani istega meseca. Tudi štirimesečni rezultat je zelo ugoden. Vrednost na tujem trgu prodanega blaga znaša 11.300 milijonov din, kar je za 25 odstotkov več kot pred letom. Uvoz je v primerjavi s lanskim aprilom padel za 21 odstotkov, v prvih štirih mesecih pa je bil za 15 odstotkov manjši in je znašal 13.760 milijonov din.

Celotna izmenjava torej znaša dobrih 27.000 milijonov din in je za več kot 500 milijonov manjša od lanske. Vendar je ugodnejša, ker obsega večjo vrednost izvoza in manjšo vrednost uvoza. Primanjkljaj v blagovni menjavi s tujino je za več kot polovico manjši in znaša v prvem štirimesečnem obdobju 4460 milijonov dinarjev. lb

Nama

Za ljubitelje taborjenja priložnost za ugoden nakup potrebščin za taborjenje

Od 29. maja do 7. junija 1972
v Blagovnici

Nama

Škofja Loka

Razstava in prodaja šotorov in opreme za taborjenje

Kompleten asortiment opreme za taborjenje, za dopust in vikend, po ugodnih cenah in tudi na kredit

v Blagovnici

Nama

Škofja Loka

ljubljanska banka

Slaba ocena samoupravljanja

Komite občinske konference ZKS Škofja Loka je pripravil analizo Sociološki problemi samoupravljanja v delovnih organizacijah. Podatke je strokovno obdelal republiški sekretar za delo Pavle Gantar. Za vzorec so izbrali štiri škofjeloška podjetja, ki se razlikujejo po velikosti, poslovnem uspehu in hitrosti razvoja. Z anketo so želeli izvedeti, kako posamezne delovne skupine izkoriščajo delovni čas, kako so kontrolirane, kdo je za kaj odgovoren, kakšne je nagajevanje, kakšne so kazni, vpliv delavskega sveta itd.

Anketa je pokazala, da je samoupravljanje daleč od deklariranega. Če je verjeti podatkom, neposredni proizvajalci skoraj nimajo vpliva na

odločitve v podjetju, prav tako se često ne upoštevajo sklepi delavskega sveta ali pa članom sveta nalagajo preveliko odgovornost. Prav tako niso razčiščena vprašanja, kdo lahko koga nadzira in ni določeno, kdo je odgovoren za odločitve.

Na četrtkovi seji je komite občinske konference ZKS Škofja Loka sklenil poslati anketo vsem delovnim organizacijam v škofjeloški občini. Hkrati pa je zadolžil tovarniške organizacije ZK, da dajo oceno samoupravljanja v svojem podjetju in predloge, kaj bi bilo treba izboljšati. Na podlagi teh ugotovitev bo komite pripravil stališča in predloge za prihodnjo sejo občinske konference ZK Škofja Loka. **-lb**

Zahvala

Ob zbiralni akciji oblačil, obutve, perila, posteljnine in drugih predmetov 18. maja 1972 so občani Kranja in Gornika darovali nad 5500 kg raznih oblačil, obutve in drugega za ljudi, ki se potrebujejo tovrstno pomoč.

V tej akciji je pomagalo 382 aktivistov RK, od tega 167 mladih članov RK iz osnovnih šol. Poleg tega je pomagalo in s svojimi vozili prevažalo zbrano blago še 48 voznikov — avtomobilov v krajevna skladišča, 10 podjetij pa je dalo svoja vozila in voznike kombijev in poltovornih vozil na voljo RK, ki ki so zbrano blago po osnovnih organizacijah RK prevzeli v občinsko-skladišče.

V tej akciji nam je še posebno pomagalo AMD Kranj, saj je dalo skoraj vsa svoja vozila in voznike na voljo RK.

Akcija je bila zelo uspešna in hitra, trajala je le dobri dve uri.

V imenu vseh občanov, ki bodo deležni pomoči darovalcev, se vsem aktivistom RK, mladim članom RK iz osnovnih šol, vsem voznikom motornih vozil, vsem podjetjem, posebno AMD ter vsem ostalim sodelavcem, ki so na kakršenkoli način pomagali in sodelovali v tej humani — solidarnostni akciji, iskreno zahvaljujemo.

Občinski odbor rdečega križa Kranj

Uspešno delo v preteklem obdobju

Olga Štucin novi predsednik občinske konference ZMS Škofja Loka

V petek je bila v Škofji Loki šesta redna in obenem prva svečana seja občinske konference ZMS Škofja Loka. Na njej so mladinci iz škofjeloške občine pregledali delo v preteklem mandatnem obdobju, sprejeli proračun za letošnje leto, izvolili novo vodstvo Obk ZMS, ob koncu pa je bil izveden še krajši kulturni program v počastitev dneva mladosti in 80. rojstnega dne tovariša Tita.

Plod uspešnega dela je zlasti razširitev mreže aktivov in klubov. Ustanovljeni so bili MK Gorenja vas, MK Ziri, MK Selca, MA Pekarna in slaščičarna, MK Hotavlje in MK Sovodnj. Tako je trenutno v občini šestindeset aktivov in klubov.

K uspešnemu sodelovanju med gorenjsko mladino je veliko pripomogel pred kratkim ustanovljen svet občinskih konferenc ZMS gorenjskih občin, so nadalje ugotovili škofjeloški mladinci. Svet si je že začrtal program dela in pripravil nekatere razprave o problemih, ki so skupni mladim z vse Gorenjske.

Precej kritičnih besed je bilo namenjeno tudi družbenemu izobraževanju. Predsedstvo občinske konference ZMS je pred kratkim že sprejelo načrt tovrstnega izobraževanja v mladinskih ak-

tivih pod nazivom »Sola za življenje«. Za pa so se akcije lotili in jo tudi uspešno izpeljali le mladi v Zveznikih.

Naj nastejem le še nekatere najpomembnejše akcije občinske konference ZMS Škofja Loka v preteklem obdobju. Mladi so sodelovali pri pripravah prireditve Po stezah partizanske Jelovice, kviza Obramba socialistične Jugoslavije, pripravili so posvet o razvijanju in negovanju partizanskih tradicij, do-

govarjajo pa se že tudi za pohod po poteh ene od domaćih enot, ki naj bi bil prve dni julija. Za uspešno delo je konferenca že drugič prejela posebno priznanje republiške konference ZMS.

Poleg ostalih komisij so v Škofji Loki na petkovi seji sklenili ustanoviti še komisije za šport, kulturo, socialno politiko in informiranje. Za novega predsednika škofjeloške občinske konference ZMS je bila izvoljena Olga Štucin, za sekretarja pa Rudi Kerčmar. **J. Govekar**

Obiskali smo Kumrovec

Krajevna organizacija ZB NOV Črničev pri Radovljici je na svoji letni konferenci sprejela sklep, da za osemdeseti rojstni dan maršala Tita obišče njegov rojstni kraj Kumrovec. Obisk naj bi bil 20. maja.

Ko smo prišli v Kumrovec, smo v povorki s praporom ter vencem odšli do spomenika padlim borcem, kjer smo položili venec in v parku zasadili drevo prijateljstva. S kratkim govorom pri spomeniku smo počastili spomin padlih borcev-junakov, pri posaditvi spominskega drevesa pa v govoru orisali namen tega dejanja ter poudarili, da drevo raste in nas vedno spominja na enotnost in bratstvo vseh narodov Jugoslavije.

Posebno smo bili srečni in veseli, ko so nas v Kumrovcu pričakali zastopniki krajevnega odbora ZB NOV Kumrovec, nas pristrčno pozdravili, nas peljali do spomenika padlim borcem in nam določili mesto za posaditev spominskega drevesa ter nam razkazali mesto Kumrovec. Pri izmenjavi pozdravov smo izmenjali tudi darila. Naša organizacija je poklonila partizansko knjigo Beg z morišča, organizacija iz Kumrovcu pa naši organizaciji partizansko knjigo o partizanskih borbah v Hrvaškem Zagorju.

V pozdravnih in poslovnih govorih pa je prevejal eno-

ten duh naše in borčevske organizacije iz Kumrovcu: naj živi bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, ki ga ne sme in ne more nihče uničiti.

S tega našega obiska pa smo skupaj s hrvaškimi borci poslali tovarišu Titu za osemdeseti rojstni dan brzojavko z najlepšimi željami za dolgo življenje ter da bi nas srečno vodil še mnogo let. **I. Korošec**

Popravek

V soboto, 27. maja, smo na 5. strani v prispevku Praznik vseh mladih pri prireditvah v Radovljici vstavili prvo vrsto s prireditve v Škofji Loki. Pravilno se odstavek glasi:

V RADOVLJICI oziroma v radovljiški občini so mladinski aktivni občinska konferenca organizirali tekmovanja v namiznem tenisu, odbojki, šahu, malem nogometu, streljanju in kegljanju. Prejšnjo soboto je bil tradicionalni tek po ulicah mesta. Včeraj zvečer je bila v dvorani Kazine na Bledu oddaja Mladina pred mikrofonom. Na osnovnih šolah pa bodo sprejeli okrog 360 pionirjev v mladinsko organizacijo. — 80-letnico predsednika Tita pa so proslavili tudi v hotelu Jelovica na Bledu. Pobudo za proslavitev so dali holandski gostje.

Gorenjska in kmečki upori

Republiška konferenca socialistične zveze je že sprejela program proslav 500-letnice slovenskih kmečkih punitov. Na seji odbora za proslavo 400-letnice kmečkih punitov marca letos je tovariš Edvard Kardelj med drugim opozoril tudi na naslednje:

»Zato pa bi bilo treba povečati število mest, kjer bodo neke prireditve, ki naj obeležijo 400-letnico kmečkih vstaj. Predvsem manjka v tem spisku Gorenjska. Nikjer v teh hotenjih ni prisotna, čeprav so v slovenski kmečki vstaji leta 1515, oziroma že leta 1417, gorenjski kmetje bili verjetno vodilni del celotne vstaje. Ustrezno je treba obeležiti tudi dejstvo, da je Koroška v kmečkih punitih imela izredno pomembno vlogo, ne samo po številu vstaj in ljudi, ki so sodelovali v vstaji, ampak tudi po izredni idejni razvitosti teh vstaj...«

Znano je, da bo osrednja slovenska proslava oktobra

1973 v Ljubljani. To bo proslava 500-letnice začetka kmečkih punitov na Slovenskem. Prireditve bo vrh vseh proslav v Sloveniji in bodo na njej sodelovale delegacije vseh slovenskih občin. V izvirnem vrhunskem kulturno umetniškem programu bodo sodelovale najuglednejše slovenske organizacije. Prireditve bo v halji Tivoli.

Da ne bi bralce motili dve različni letnici, naj razložim, da proslavljamo 500-letnico kmečkih vstaj in 400-letnico slovensko-hrvaškega punita, ki je vezano na ime Matije Gubca.

Osrednji slovenski program za Gorenjsko predvideva simpozij slovenskih zgodovinarjev, ki bo oktobra 1973, leta v Škofji Loki. Simpozij bo posvečen revolucionarnosti v slovenski zgodovini od kmečkih punitov do NOB.

Koliko bo na Gorenjskem lokalnih proslav, še ni znano. V zgodovini je bilo na

Gorenjskem več dogodkov, ki bi jih kazalo upoštevati pri sestavljanju občinskih ali medobčinskih programov programov proslav. Naj omenim samo naslednje:

16. marca 1515 nastanek kmečke zveze na Bledu in v Bohinju;

Od 16. do 29. marca 1915 razširjenje kmečke zveze na okolico Kranja in Kamnika.

Aprila 1475 upor na Dovjem.

V drugi polovici 1491 upor na škofjeloškem gospostvu. Opozoriti moramo na kmečke upore na Kranjskem 1503 in 1513. V zgodovini se v zvezi s kmečkimi upori omenjajo še letnice: 1520 Bled, 1523 Naklo, 1525 Gorenjska (?), 1566 Smednik, Naklo, Primskovo, 1569 Križe, 1622 Radovljica, 1627 Smednik (v tem kraju se upori omenjajo še 1575, 1768/70, 1789/90), 1781 do 1783 Brdo pri Kranju, Naklo in Primskovo, 1820/30 splošni nemiri na Gorenjskem.

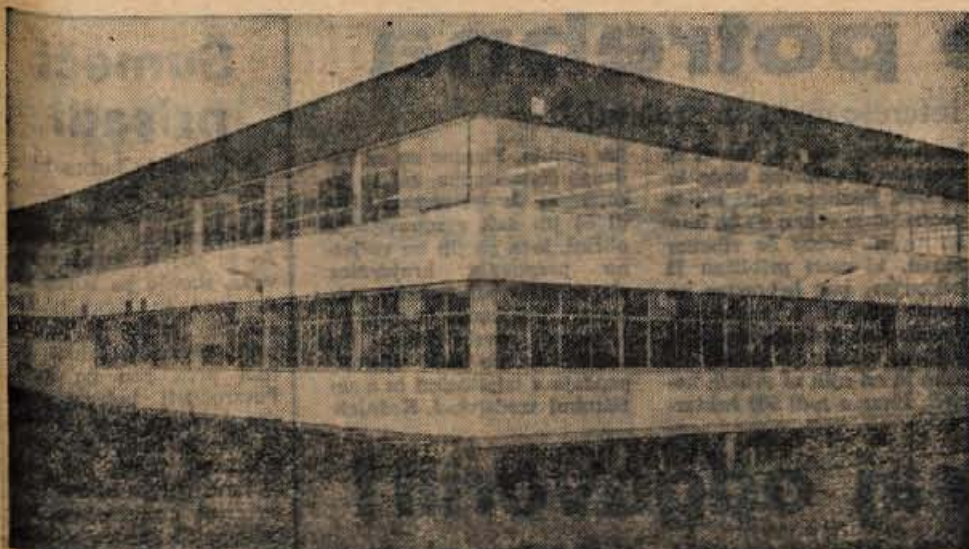
J. Vidic

Malice tudi za šolarje

Priprave na gradnjo nove menze v Škofji Loki se nadaljujejo. Idejni načrti so pripravljani. Iščejo še investitorja.

V novi menzi bodo lahko kuhali do 5000 obrokov hrane dnevno. Malice in kosila bodo vozili v škofjeloška podjetja, ki so večina že pristala na priključitev svojih kuhinj k novi menzi. V to-

varnah bodo uredili le jedilnice. Uprava menze je predlagala, da bi pripravljali tudi šolske malice in zagotavljala, da ne bi bile bistveno dražje od dosedanjih. Niso pa uspeli s predlogom, da bi kuhali tudi za vrce. Menijo, da mora biti hrana za najmlajše še posebno skrbno pripravljena, zato pri svetu za otroško varstvo predloga niso podprli.



Po dograditvi nove proizvodne stavbe so v Almiri lahko uveljavljali tudi sodobnejšo organizacijo proizvodnje.

USPEŠNI POSLOVNI REZULTATI ALMIRE

600-članski kolektiv Almire Radovljica je v prvi tretjini tega leta zabeležil uspešne poslovne rezultate. Po programu naj bi letos proizvodnjo v novi tovarni povečali

za 20 odstotkov in bi tako znašala okrog 60 milijonov dinarjev. Do konca aprila pa so že prodali za 22 milijonov dinarjev izdelkov. To je toliko kot pred dvema letoma celo

leto, lani pa so takšen poslovni rezultat dosegli šele ob polletju. Rekordno prodajo so zabeležili marca letos, ko so prodali za 10 milijonov dinarjev izdelkov.

Takšen uspeh je nedvomno povezan tudi s priznanji, ki jih Almira dobiva za svoje izdelke. Na spomladanskem zagrebškem vselejmu v Zagrebu so letos dobili zlato plaketo za izvirnost pri oblikovanju modelov. Prav tako so na ljubljanskem sejmu mode v Ljubljani dobili za več modelov zlatega zmaja. Posebnost pri tem je, da so vsi nagrajeni izdelki tudi v prodaji. Tako so na primer letošnje modele za pomlad in poletje med prvimi v državi dali na tržišče. Trenutno že delajo jesensko-zimsko kolekcijo kolekcijo za pomlad in poletje 1973.

Povpraševanje po njihovih izdelkih je tako doma kot v tujini vedno večje. Tako je na primer letošnja jesensko-zimska kolekcija že razprodana. Prav zaradi uspešne prodaje in povečane produktivnosti so letos povečali v podjetju tudi osebne dohodke. Trenutno znaša povprečni osebni dohodek 1500 dinarjev in je za 17 odstotkov večji kot lani ta čas. Seveda pa se tako kot večina podjetij srečujejo tudi s težavami. Med največje sodita preskrba z repromaterialom in neplačani računi. Kupci jim dolgujejo okrog 30 odstotkov vrednosti celotne letošnje proizvodnje. In tako kot marsikje drugje tudi pri njih nedavna večstranska poravnava ni uspela.

Tako kot doslej namerava Almira tudi v prihodnje sodelovati na vseh večjih modnih in sejemskih prireditvah. Trenutno se pripravljajo na modni festival MODEFEST, ki bo od 8. junija do 3. julija, na katerem bodo sodelovali edini med slovenskimi proizvajalci trikotaznih izdelkov.

A. Zalar

Okornov most bodo obnovili

Skupščina občine Škofja Loka je prevzela jamstvo za več posojil domačim krajevnim skupnostim

Dve leti so prebivalci Liplice, Suhe in Demšarjevega predmestja čakali, kdaj se bo našlo dovolj denarja za gradnjo novega mostu čez Selščico. Ko je namreč prejšnji leseni Okornov most postal neuporaben, so ga porušili ter odrezali vzhodna naselja Škofje Loke od središča mesta. Dostop vanj je bil posledaj mogoč samo prek Stare in Kidričeve ceste, torej prek razmeroma oddaljenih prometnih žil. Zda so pri Ljubljanski banki le odobrili kredit v višini 285 tisoč din, ki jih bo KS Škofja Loka namenila postavitvi nove betonske brvi. Letos naj bi dobili 142 tisoč din, v letu 1973 pa še ostanek. Občinska skupščina je brez pridržkov prevzela jamstvo nad posojilom. Podobno garancijo so odborniki izglasovali tudi za 137 tisoč dinarjev posojila, objavljenega krajevni skupnosti Selca. Z njim bodo asfaltirali cesto Selca-Lajše, naj slednja (po odprtju odseka Jamnik-Dražgoše) predstavlja najkrajšo možno povezavo Gorenjske in Selške doline. Prej nepomemben pas makadama utegne zlasti močno pospešiti razvoj vasi-ce Selnica, skozi katero teče.

Krajevna skupnost je s samoprispevom že zbrala 75 tisočakov ter si tako — v številni napovedano posojilo — zagotovila potrebno vsoto, predvideno v predračunu stroškov.

Nadalje so odborniki potrdili garancijo za 20 tisoč din kredita krajevni skupnosti Selca, ki je namenjen asfaltiranju voznih površin nedavno dokončanega stanovanjskega naselja v Selcih. Investicija bo znašala okrog 60 tisoč din. Kredit kakor tudi razlika med njim in končnim zneskom mislijo v celoti poravnati iz sredstev lokalnega samoprispevka.

Na pokopališču v Zeleznikih je moč odpreti samo še šest dodatnih grobov, kar seveda ni dovolj. Zato so ga domačini sklenili razširiti, in sicer v smeri proti bližnjem jezu. Razširitev zahteva ureditev novega opornega zidu vzdolž struge, ki naj bi stal 460 tisoč dinarjev. 50 odstotkov bo prispeval Vodni sklad, nekaj občina in sama krajevna skupnost, ostanek (80 tisoč) pa so si priskrbeli — v obliki posojila — od Ljubljanske banke. Posojilo bo KS odplačevala iz tekočih dohodkov.

I. G.

Kje dobiti dovolj učencev v gospodarstvu?

Vsako leto zbira služba za zaposlovanje letne potrebe po delavcih, študentih in učencih v gospodarstvu. Te podatke zbiramo v prvih mesecih koledarskega leta, tako da kasneje dobimo še nekaj novih prijav in se s temi možnostmi vključevanja še povečajo. Prav tako pa tudi služba poklicnega usmerjanja vsako šolsko leto anketira učence o tem, kam nameravajo, ko bodo končali osnovno šolo. Podatki obeh vrst so dobjeni približno ob istem času, zato pogledjmo, kakšno je stanje, kakšne so želje in kje bo največ težav.

Skupno je na Gorenjskem prijavljenih 1865 prostih učnih mest (večina v šolah s periodično organizacijo pouka, ostala pa v šolah s celoletno organizacijo pouka). Seveda se gospodarske organizacije in privatni delodajalci najbolj zanimajo za fante, zato tudi tako veliko število prijav za moški spol, in sicer 1415 ali 76% in le 450 ali 24%, se pravi slaba četrtina za dekleta.

Prostih učnih mest je največ v kovinarski stroki, dalje v elektro, gradbeni, lesni itd. Ko pogledamo povpraševanje po teh poklicih oziroma kandidate, ki se bodo eventualno vključili v izučevanje, nam je jasno, da bo še nekaj let veliko pomanjkanje kvalificiranih delavcev oziroma delavcev širokega profila na Gorenjskem.

Za celotno število učnih mest (1865) kandidira le 620 učencev ali 33%. Torej bo po sedanjih željah učencev gorenjskih osnovnih šol ostalo nezasedenih še dve tretjini učnih mest. Po spolu je slika naslednja:

na 1415 učnih mest za fante kandidira 347 učencev, kar je slaba četrtina;

na 441 učnih mest za dekleta pa se namerava prijaviti 273 učenek, kar pomeni, da bo več kot polovica (61%) učnih mest za dekleta le zasedenih.

Zanesljivo lahko predvidevamo, da bo veliko pomanjkanje učencev za kovinarsko stroko (strojni ključavničar, orodjar, rezkalec, strugar), za gradbeno (zidar, lesno (mizar), obutveno (prešivalec, prirezovalec), gumarsko (izdelovalec gumijevih izdelkov in izdelovalec gumijaste pnevmatike) in gostinsko stroko (kuhar, natakar).

Poklicne namere fantov presegajo le možnosti izučitve za vseh vrst mehanike (avto-, flno-, elektro-, RTV-mehanike), medtem ko je poklicnih namer pri dekletih preveč za frizerke in administratorke. Niti vsa leta tako zanimiva trgovaška stroka nima letos dovolj interesentov.

Kje je rešitev problema?

Ob koncu šolskega leta se bo razmerje med ponudbo in povpraševanjem izboljšalo, saj lahko računamo, da vsi, ki bodo kandidirali na štiriletno srednje šole, ne bodo sprejeti, pa jih bodo pogoji prisilili v preusmeritev na nižjo stopnjo. Če bodo med njimi res tisti, ki po svojih sposobnostih ne sodijo na štiriletno šolo, bomo lahko zadovoljni; če pa bodo selekcije za štiriletne šole upoštevale druge kriterije, je narejena dvojna napaka. Dvojna zato, ker bodo sposobni po končani triletni šoli nadaljevali šolanje na štiriletni šoli in s tem zmanjševali skupno kvalificiranih delavcev, manj sposobni na štiriletnih šolah pa bodo — žal — s pridnostjo pridobili poklice tehnika ali ustreznega strokovnjaka druge srednje šole, pa pri svojem delu ne bodo zmogli kvalitetnega dela.

Pri tako visokih poklicnih aspiracijah učencev gorenjskih šol in njihovih staršev bo potrebno predvsem pametno izbrati novince na štiriletnih šolah; upoštevati naj bi več faktorjev, ki pogojujejo uspešnost, predvsem pa sposobnost, interes, delovne oziroma učne navade, nekatere osebnostne lastnosti, in ne le najenostavnejše — izbrati jih na osnovi šolske uspešnosti. Če vemo, da je kriterij uspešnosti od šole do šole drugačen, smo do učencev zelo krivični.

Učence v gospodarstvu bomo morali, kot kažejo podatki, še vedno iskati na področjih zunaj Gorenjske.

A. ROBIČ

Zadruga je potrebna

Odkupuje naj tržne viške in štiti interese manjših proizvajalcev

Franc Sajovic je prišel na krmilo Kmetijske zadruge Tržič na začetku letošnjega leta. Pred tem je bil uslužbenec zadruge v Naklem in vodil obrat lastne zadrugne proizvodnje v Strahinju. Ko sem se pred kratkim oglasil pri njem, je kljub pomanjkanju časa pristal na krajši klepet. Ker je bilo v preteklosti precej razprav, ali je zadruga v tržiški občini potrebna ali ne ali bi jo kazalo priključiti k drugi, sosednji zadrugi, sva se najprej začela pogovarjati o tem.

»Zadruga je na vsak način potrebna,« je dejal Franc Sajovic. »Obstajati mora namreč organizacija, ki je sposobna odkupovati tržne viške in štiti interese manjših kmetijskih proizvajalcev. Na področju naše zadruge pa leti prevladujejo. Med kooperanti je največ takih. Na leto odda 5 ali 6 ton zelenjave in bikca. Proizvodnost takega kmeta je premajhna, da bi lahko z večjim trgovskim ali gostinskim podjetjem sklenil pogodbo, da ga bo vse leto oskrboval z zelenjavo in drugimi proizvodi. Večji, tržni kmet, si to že lahko privoščil. Prav zato je potrebna organizacija, ki bo blago manjših proizvajalcev odkupila, pa naj se ta organizacija imenuje tako ali tako. Za kraje v južnem delu tržiške občine je sploh značilno, da se proizvodnja zelenjave povečuje. V zadnjih treh letih se je povečala za 200%.

Direktorja Sajovica smo spomnili na razprave, ki so bile ob kritičnem položaju zadruge, da zadruga svoje lastne proizvodnje ne bi več imela in da bi dala zakupljeno zemljo spet nazaj kmetom.

»Mislim, da v ravnini ni problem dati zakupljene zemlje v najem. Nekaterim zemljiščem so zakupne pogod-

be med zadrugo in kmeti že pretekle, drugim pa bodo leta 1978. Zadruga sama lastne proizvodnje veliko ne bo imela. Gojili bomo še ribezov nasad, ki meri približno 11 hektarjev, par hektarjev pa bomo posejali z zelenjavo. Ševeda ima zadruga še nekaj gozdov, vendar so precej visoko in od njih ni velikih koristi. Imamo tudi 900 hektar-

jev planin. Planine so za drugo čista izguba, saj so izkoriščene le tri mesece. Radi bi jih dali v upravljanje občini, le-ta pa jih bo verjetno prepustila krajevnim skupnostim ali pašnim odborom, kot imajo to urejeno v zgornji savski dolini. Pri zadrugi (bomo tudi ojačali prodajo s tehničnimi in z različnimi sredstvi.« J. Košnjek

Da bi vsaj odgovorili!

Na skupni seji predsedstva kmečke sekcije pri republiški konferenci SZDL in iniciativnega odbora za ustanovitev združene zveze Slovenije so bile obravnavane tudi priprave na ustanovitev zveze. Ugotovili so, da potekajo priprave nemoteno, čeprav je bil zakon o združevanju kmetov sprejet z zakašnivitvijo. Večina kmetijskih in gozdno gospodarskih organizacij se je že včlanila v zvezo in s tem pokazala solidarnost za skupno organizacijo združenih slovenskih kmetov v kmetijstvu in gozdarstvu. Te organizacije so prislusnile zahtevam kmetov, razen tega pa tudi same čutijo, da bodo združene lahko bolje opravljale svoje delo.

Na omenjeni seji so ostro grajali tiste organizacije, ki se jim na tri dopise in poslani osnutek zasnove programa zadrugne zveze SRS ter poslani osnutek pogodbe o ustanovitvi zveze ne zdi vredno odgovoriti. Vse te organizacije so znova povabili v članstvo. Do 10. maja naj bi organizacije vsaj odgovorile. Če do tega roka ne bi dobili odgovorov, naj se v Kmečkem glasu in ostalih sredstvih javnega obveščanja objavi, katera so organizacije, ki se ne ozirajo na sprejeta stališča

družbenopolitičnih organizacij, predvsem akcijskega programa za izvajanje stališč 2. seje konference ZKS, na enoglasne zahteve kmetov, in ne poznajo ali nečejo poznati osnovnih pravil poslovanja, da je treba na dopise vsaj odgovoriti.

Udeleženci te seje vprašujejo predsednika zadrugnih svetov in svetov kooperantov, če so sploh videli gradivo in obvestila iniciativnega odbora, ki so bila naslovljena na njim, ali pa so le-ta obležala v predalih. Kmetje, čla-

ni teh organov, naj zahtevajo, naj samoupravni organi obravnavajo članstvo v zvezi. Ali res kljub prostovoljnemu članstvu ne moremo biti solidarni v vseh organizacijah. Ali imajo kmetje ob takem poslovanju zagotovilo, da bo zakon o združevanju kmetov uresničen v praksi?

Do 12. maja iniciativni odbor ni dobil odgovora od 19 kmetijskih organizacij v Sloveniji. Zapisati moramo, da smo številno zastopani tudi Gorenjci. Kljub štirim prošnjim iniciativnega odbora za ustanovitev združene zveze SRS, niso odgovorile: Kmetijska zadruga Srednja vas v Bohinju, Kmetijska zadruga Bled, Kmetijska zadruga Naklo, Kmetijsko živilski kombinat Kranj in Kmetijska zadruga Tržič.

Članstvo v bodoči Zadrugi ni prejelo prijavitelj 70 kmetijskih in gozdno gospodarskih organizacij. To že omogoča ustanovitev zveze. Zato kmečka sekcija pri RK SZDL in iniciativni odbor za ustanovitev zveze ponovno vabita, da se prijavijo tudi tiste organizacije, ki se doslej še niso. Kmečke sekcije pri občinskih konferencah SZDL pa naj ugotovijo, če je tako stanje in ravnanje kmetijskih organizacij res odsev kmečkih zahtev v javni razpravi o predlogu zakona o združevanju kmetov.

J. Košnjek

Zahteva po prostem uvozu traktorjev

Poslanci odbora za kmetijstvo in gozdarstvo zveznega gospodarskega zbora so sklenili, da bodo od zveznega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo zahtevali, naj do 15. junija izračuna, koliko traktorjev bo letos potrebovalo jugoslovansko kmetijstvo. Hkrati so člani odbora zahtevali, naj se sekretariat zavzame za ukinitve uvoznih izenačen z delavci. Je gospodar svojega dohodka in v dohodku se skriva minulo delo. J. Košnjek

Kmetova pravica do minulega dela

Minulo delo je pomembna ustavna kategorija. O njegovem pomenu govori največ 21. ustavno dopolnilo in to v sklopu kriterijev za nagrajevanje po delu. Pri minulem delu, oziroma njegovem upoštevanju pri nagrajevanju po delu, je odločilno, koliko presežkov svojega dela je nekdo vložil v razvoj, kakšna je bila rentabilnost vložnih sredstev, šele na tretjem mestu, pa je kategorija delovne dobe.

Ali ima tudi kmet pravico do minulega dela, smo se pred kratkim pogovarjali na

uredništvu Kmečkega glasa s predsednikom komisije za družbenoekonomске odnose pri CK ZKS Zvonetom Draganom.

Kmet ima pravico do minulega dela, pravi tovariš Dragan. Zakaj? Vsaj do leta 1955 je dajal družbi več, kot bi bilo normalno in kot bi zmožel. Kdaj so te dajatve celo zajedale kmetovo normalno reprodukcijo. Pri tem ni pomembno, ali je kmet dajal družbi v materialni ali drugi obliki. Bistveno pri tem je, da se je tudi s kmetovo pomočjo in njegovim

delom krepla materialna osnova družbe.

Kmet je v gal v lasten napredek, šolal svoje otroke, dajal delavce industriji itd. Leta 1937 smo imeli v Sloveniji še 75 odstotkov prebivalstva kmečkega, danes pa le še 18 odstotkov. Ali to ne pomeni, da je večina slovenskega delavskega razreda, posebno po vojni, in tudi pred njo, kmečkega izvora. Pogosto se tudi vprašujemo, kaj je s kmetovim minullim delom med vojno. Vsak je nekaj vgradil v revolucijo, vendar se tega ne da ovrednotiti z dinarji.

Kategorija minulega dela kmeta je aktualna tudi danes, ko se na podeželju vedno več vlaga v razširjeno reprodukcijo. Brez nje tržne proizvodnje ne bi bilo. Kmet vlaga v svoj razvoj, v razvoj okolja, razen tega pa se povezuje z družbenimi produktivnimi sredstvi (kooperacija). V tem primeru je kmet izenačen z delavci. Je gospodar svojega dohodka in v dohodku se skriva minulo delo. J. Košnjek

O kmetijstvu so dejali:

● Milovan Zidar, republiški sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo: »Ni res, da zastopavamo družbeni sektor kmetijstva! To kmetijstvo ima in mora imeti svojo vlogo. Če že druge ne, mora vsaj dokazati, kakšni proizvodni rezultati se lahko dosežejo z moderno tehnologijo. Takli rezultati pospeševalno vplivajo na razvoj celotnega kmetijstva. Primeri na Gorenjskem so. Poglejmo samo na farmo v Poljci, kjer so s sodobno tehnologijo in tehniko krmiljenja dosegli, da ima ena krava na leto prek 5000 litrov mleka!«

—jk

Šumeči prisadi

Suštavec je kužna bolezen, ki se javlja stalno na določenih, predvsem visokogorskih pašnikih. To je največ bolezen goveda, zbolijo pa lahko tudi ovce in prašiči. Do okužbe pride s hrano prek prebavil, lahko pa tudi prek ran na koži. Povzročitelj boleznih prodre v mišice, kjer povzroči vnetje in propadanje mišičnega tkiva. Pri tem se tvori obilica plina. Bolna žival ima vročino, šepa, obolele mišice nabubnejo in pri otipavanju takega mesta zaznamo »šumenje«. Tok boleznij je ponavadi zelo hiter in živinozdravnik komaj da lahko prispe pravočasno. Za suštavcem zbolijo najpogosteje goveda med 1.—5. letom starosti, in to v poletnih mesecih.

Suštavcu podobna bolezen je malagni edem (parašustavec), ki pa se ne pojavlja niti v določenem času niti na stalnem mestu, kot je to primer pri suštavcu. Za malignim edemom zbolijo govedo, ovce (bradski bolezen) in večših konj ter prašiči. Do okužbe pride praviloma prek poškodovanih mest na koži, predvsem prek onesnaženih ran. V okolici rane, v podkožju, se razvije testasta oteklina, ki se naglo širi in veča. Žival ima vročino, ni apetita, slabji in ima lahko težave pri hoji.

Zelo pogosto so klice suštavca in malignega edema skupaj in tako pride do mešanega okužbe. Zato izdelujejo naše tovarne lekov vakcino iz kulture Cl. chauvoei (povzročitelj suštavca) in Cl. septicum (najpogostejši povzročitelj malignega edema). S tem bivalentnim cepivom cepimo govedo in ovce v okuženih in ogroženih področjih. Govedo, ki je namenjeno na pašo v suštavčeve distrikte, je treba zaščitno cepiti, toda živali morajo biti zdrave. Cepimo pomači, najkasneje do poletja, praviloma pred izgonom na pašo. Cepi se ponavadi enkrat, kjer pa se bolezen pojavlja pogosteje, je treba živali ponovno cepiti čez 5 mesecev. Senna teleta ponavadi ne cepimo. Živali pridobijo odpornost proti boleznim 14—21 dni po cepljenju, imune pa so približno leto dni.

Pri obolelih živalih dosežemo dober zdravilni učinek z antibiotiki, če je še dovolj zgodaj. Ugodno deluje tudi hiperimunski serum.

dr. mag. S. Bavdek

Vtisl z novosadskega kmetijskega sejma

Parada modernega kmetijstva

»Zadovoljen sem z dosežki jugoslovanskega kmetijstva, prehranske industrije in proizvodnje kmetijske mehanizacije najvišje kvalitete, ki so razstavljeni na letošnji prireditvi. Mislim, da bi moralo videti ta sejem čim več državljanov,« je dejal predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić ob svojem obisku na letošnjem 39. kmetijskem sejmu v Novem Sadu.

Z njegovo oceno se mora strinjati vsakdo, ki obišče letošnji kmetijski sejem, ki so ga odprli v petek, 12. maja. Na eni od največjih kmetijskih prireditev v Evropi je razstavljenih preko 100.000 vzorcev kmetijske opreme in mehanizacije, živine, kemijskih proizvodov, prehranskih proizvodov, transportnih sredstev itd. Na sejmu se predstavlja 1120 proizvajalcev iz domovine in 307 proizvajalcev iz 25 dežel Evrope, Azije in Amerike. Zastopana je Zahodna Nemčija, Avstrija, Švedska, Svedska, Poljska, Italija, Holandija, Francija, Velika Britanija, Združene države Amerike, Madžarska, Češkoslovaška, Nemška demokratična republika, Bolgarija, Sovjetska zveza, Grčija, Belgija, Romunija, Brazilija, Danska, Kanada, Norveška, Finska in Indija. Vso to pa

rado najmodernejših dosežkov na področju kmetijstva vidi obiskovalec na 300.000 kvadratnih metrih. Proizvodi so razstavljeni na prostem in v 34 paviljonih s skupno površino 50.000 kvadratnih metrov. Na sejmu je tudi preko 1000 glav živine. Med njimi so tudi krave holštajn-frizijske pasme iz Združenih držav Amerike. Te krave dajejo letno tudi po 6700 litrov mleka. Mleko proizvajajo 305 dni v letu. To so po mnenju strokovnjakov najboljši svetovni rezultati pri proizvodnji mleka. Te živali so primerne tudi za naše kraje. Za obiskovalce prireditve, dnevno jo obišče okrog 100.000 ljudi, je prava poslastica sprehod med kmetijskimi stroji in opremo. Svoje izdelke razstavlja 36 domačih in 70 tujih proizvajalcev iz 18 držav. Tu se srečamo z najnovejšimi do-

sežki na tem področju v Svici, na Švedskem, v Ameriki, v Sovjetski zvezi, v Avstriji, v Franciji itd. Samo v Fiatovem paviljonu vidimo 8 tipov traktorjev, domači proizvajalci pa se predstavljajo s 30 tipi traktorjev. Svoje najnovejše kombajne vseh vrst prikazuje razumljivo Zmaj iz Zemuna, razen tega pa še priznane tuje firme. Omenimo naj samo John Dear iz Amerike in Eppelbuxbaum iz Avstrije. Zanimivi so tudi kombajni iz Nemške demokratične republike. Prehranske proizvode pa razstavlja predvsem podjetja in kombinati iz Jugoslavije. Med sprehodom po sejmu srečamo tudi paviljon ljubljanskega Zita.

Večino razstavljenih proizvodov ocenjujejo posebne komisije, vrhovni ocenjevalni organ pa je žirija, ki jo je

imenovala zvezna gospodarska zbornica. Komisije so ocenile 1600 proizvodov in razdelile 339 zlatih medalj.

Čeprav je hoja po tako velikem sejmu utrujajoča, je vodstvo sejma poskrbelo, da bi se obiskovalci počutili čim boljše. V večini paviljonov so klimatske naprave, stojnice, kjer se obiskovalci lahko okrepijo in odžejajo (marsikje tudi brezplačno), razen tega pa je letos na sejmskem prostoru več zelenic, večina razstavnega prostora je asfaltirana, po sejmu pa vozi tudi poseben »sejmski vlak«. Torej nekaj podobnega kot na zagrebškem velesejmu.

37 VAGONOV ZELENJAVE LETNO

Loški kmetijci, s katerimi sem potoval na novosadski sejem, so svoje dvodnevno potovanje po Sremu, Bački in Banatu izkoristili tudi za obisk nekaterih kmečkih vasi. Tako smo se ustavili v sremski vasi Futog, ki ima okrog 15.000 prebivalcev. Vas je izredno lepo urejena, ceste so asfaltirane, tako, da o značilnem banatskem ali sremskem prahu skoraj ni govora. Ko smo se vozili mimo njiv, ki se vlečejo, da jim ne vidiš konca, smo opazovali lepo pšenico, ki je že klasila, bogate nasade koruze in sladkorne pese in bagre, ki so poglabljali ali kopali nove osuševalne kanale. Dobili smo vtis, da je pokrajina, skozi katero smo se vozili, resnična žitnica države!

V vasi Futog, kjer smo se ustavili, pridelajo letno okrog

1500 vagonov zelja letno in so med najmočnejšimi proizvajalci v državi. Med kmeti, ki jo pridelajo največ, je Nikola Topalov. Ima 10 hektarjev obdelovalne zemlje. V družini jih je 5, sredi največjih del pa najame sezonske delavce. Prav zanimivo je bilo prisluhniti, ko je pripovedoval:

»Ko prodajam zelje, se ne pogovarjam o 100 kilogramih, temveč o tonah. Mi sem na primer pridelal in prodal 37 vagonov zelja. Če prodajam prek zadrage? Prodajam ga sistematično, ki ga boljše plača. Seveda pa mora biti pridelek kvaliteten. Porahim dober vzgojen umetnega gnojila letno. Razen z zeljem se ukvarjam tudi s krompirjem šadim desre...«

Ko nas je povabil v stanovanje, smo opazili, da ima svoj dom lepo urejen, opremljen in da ima veliko stitnega pohištva. Nikola ima 2 traktorja, vse priključke ter osebni avtomobil. Kot za mnoge druge podobne kmetije je tudi za njegovo značilno, da ima strogo ločen stanovanjski prostor od kmetijskega.

Po zadnjih podatkih, ki smo jih dobili, bo letošnji novosadski kmetijski sejem rekorden tudi po številu obiskovalcev. Prav tako moramo zapisati, da bi morali primeru Kmetijske zadruge Škofja Loka, ki je s pomočjo Kmetijskega gospodarstva, banke, skupščine in Gozdnega gospodarstva organizirala ogled tako pomembne prireditve, slediti še drugi! J. Košnjek

Trgovina in gostinstvo v Žireh slabo razvita

Svetu krajevnih skupnosti v Žireh že nekaj časa pripravljajo strokovne predloge posebnih odborov, katerih dejavnost v celoti zavzema gospodarstvo in družbeno življenje v kraju. V okviru sveta so bili ustanovljeni odbor za gospodarstvo in finance, odbor za družbene organizacije, odbor za urbanizem in komunalno, odbor za kulturo in šport, odbor za turizem in gostinstvo ter odbor za splošni ljudski odpor. Vsak izmed njih šteje od pet do šest članov.

Po zadnjem štetju živi na območju žirovske krajevnih skupnosti okrog 4100 prebivalcev. Prav zato je dejavnost skupnosti izredno obsežna. Brez dvoma pa se pred njo po ustavnih amandmajih postavlja še obširnejše naloge. O delu žirovske KS sem se pred kratkim pogovarjal s predsednikom sveta dipl. oec. Francijem Pertovtom.

»Naša KS predstavlja jedro

močno razvito industrijo. Prav zato se največkrat pojavljajo številna vprašanja v zvezi z urbanistično ureditvijo kraja, mestnega naselja, ki je nastalo iz vasi. Lahko trdimo, da urbanistična ureditev kraja močno zaostaja: posebno sama ureditev mestnega središča, ureditev komunalnih naprav, neurejenost kanalizacije — te praktično ni. Temeljite obnovitve je potrebno tudi vodovodno omrežje: treba bo priključiti nova zajetja. Nerešen problem so prav tako številne ulice med naselji, ki šele rastejo. Teh neasfaltiranih cestniš zaradi visokih stroškov na klasičen način skoraj ni mogoče vzdrževati.

Po mnenju predsednika sveta žirovske KS bi bilo treba vzpostaviti tudi veliko boljše povezanost med občino in KS. Krajevna skupnost naj bi vedno soodločala o zadevah, ki se tičejo kraja.

»Brez dvoma bi velik korak naprej v tej smeri dosegli z

delegatskim sistemom. Menim, da nima smisla, da odbornik odloča o vsem. Lahko povem, da se vedno bolj pojavljajo zahteve občanov po natančnem informiranju: povsem upravičeno hočejo vedeti, koliko denarja s področja njihove KS priteče v občinski proračun in koliko sredstev iz proračuna se potem vrača. Ker je sam razvoj naše KS tak, da se potrebe po urbanistični ureditvi skokovito povečujejo — komunalne naprave se ne urejajo sprosti — smo pred problemom, kje dobiti sredstva za kanalizacijo in za druge komunalne naprave. S samopripravo se kaj drugega kot prenovitev šole prav gotovo ne bo dalo urediti. Poseben položaj za našo KS pomeni tudi prehod iz ene v drugo občino; takrat so se prenesla iz logaške v škofjeloško občino tudi nekatera sredstva — družbeno investicijski sklad in sredstva skupnih rezerv gospodarskih organiza-

cij. Nepovezanost med KS in občino se prav tu zelo lepo pokaže. Konkretno je to primer družbeno investicijskega sklada, katerega sredstva so dodeljujejo v obliki kredita za posamezne dejavnosti, in o stanju katerega se sploh ne obvešča naše KS, čeprav so ta sredstva prenesena namensko, ker se nanašajo na naše področje. Prav tako škofjeloška občina negira tudi urbanistični načrt za Žiri (Uradni list 1/69 SRS). Ta načrt se pri izdelavi zazidalnega načrta za področje severovzhodno od zadržnega doma ni upošteval. Omenjeni zazidalni načrt ni vseboval ustreznih načrtov cest, kanalizacije, vodovoda, električnega omrežja; to pa je onemogočalo samo izvajanje gradenj.«

Precej kritičnih besed je bilo namenjenih tudi gostinstvu in turizmu ter trgovini v kraju.

»Za prej omenjena ureditev središča zahteva določene investicije v trgovinske in gostinske obrate. Glede urejenosti trgovin lahko rečem, da smo v občini na zadnjem mestu. Trgovinska dejavnost kljub visoki kupni moči prebivalstva — več kot 30 milijonov izplačanih osebnih do-

hodkov v enem letu — ni razvita. Trgovski lokali so večinoma v starih hišah, to pomeni, neustreznih prostorih. V zadnjem času kažejo zanimanje za vlaganje sredstev večja trgovska podjetja, ki še nimajo svojih trgovin v kraju. Seveda pa se predvsem pogovarjamo s podjetji, ki so že zdaj tu, in kolikor so pripravljena investirati sredstva v nekaj novega, bi imela prednost. Nič drugega ni z gostinstvom, čeprav možnosti za razvoj turizma so.«

Seveda tegob, s katerimi se ubada žirovska KS, še ni konec. Vprašanje je zlasti, kdo naj opravlja razna komunalna dela. Predstavniki KS bodo poskušali zainteresirati za to eno do žirovskih obrtnih podjetij.

»Nič drugega ne zahtevamo kot da se v kraju nekaj uredi. Zelimo vzpostaviti enakopraven odnos z občino, kajti decentralizacija se ne sme ustaviti v občini. Lahko rečem le še to, da so podjetja v kraju na vsak način pripravljena financirati dejavnost v okviru krajevnih skupnosti,« je zaključil predsednik sveta KS Žiri dipl. oec. Francij Pertovt. J. Govekar

Avtonomna pokrajina Kosovo

Kosovo — svinčena utež na jugoslovanski lestvici razvoja

Ko je govor o nerazvitih predelih Jugoslavije in njihovih problemih, se Kosovo vedno oddvaja, ker je jugoslovanska skupnost prišla do spoznanja da nerazvitost te pokrajine pomeni svinčeno utež celotnemu razvoju in da bo jutri še huje, če se razlike v razvitosti ne bodo zmanjšale. Z osmimi zaposlenimi na tisoč prebivalcev, s komaj tretjino poprečnega jugoslovanskega narodnega dohodka na prebivalca, zavzema Kosovo nesporno zadnje mesto na tabeli razvitosti. Če je potrebno navesti tudi primer prednjačenja pred ostalimi, potem je to naravni prirastek prebivalstva, ki je na prvem mestu v Evropi, odstotek nepismenih in nezaposlenih.

Zakaj je Kosovo takšno kot je? Ni na tem mestu prostora za analizo zgodovinskih in socioloških dejstev. Pred 25 leti, ko je bil v Jugoslaviji sprejet prvi petletni načrt, je znašal narodni dohodek na Kosovu 52 odstotkov tedanjega zveznega poprečja. Deset let kasneje se je zmanjšal na 42 odstotkov, čez dvajset let na 36 odstotkov, danes pa znaša narodni dohodek na prebivalca na Kosovu komaj še 31 odstotkov zveznega poprečja. To je vsekakor posledica skromnih investicij, kar pomeni tudi počasnejšo preobrazbo prebivalstva.

Nerazvitost prinaša težave tudi v naslednjem. Medtem ko porast prebivalstva zahteva odpiranje vedno več novih delovnih mest, razmere gospodarstva na Kosovu zahtevajo investicijska vlaganja v bazično industrijo, v kateri je vsako delovno mesto izredno drago. Posebno karakteristična je energetika v to je skoncentriran precejšen del sredstev. V preteklih petih letih je vsako novo delovno mesto na Kosovu stalo za 62 odstotkov več kot je zvezno poprečje. Da bi bile težave še večje, so cene glavnih proizvodov kosovske industrije maksimalne. Tu gre za svinec, cink, električno energijo in umetna gnojila.

Industrijski obrati navedenih panog so bili zgrajeni s krediti na kratke odplačilne roke in z visokimi obrestnimi merami. Posledica tega je trikrat večja prezadolženost kosovskega gospodarstva v primerjavi z zveznim poprečjem.

Tako opisani problemi Avtonomne pokrajine Kosovo nakazujejo poti nadaljnega

razvoja. Osnovni cilj je, da bi dosegli 420 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca. Za celotno Jugoslavijo je predvideno, da naj bi leta 1975 dosegli 1.000 dolarjev narodnega dohodka. Ambicije Kosova s 420 dolarji bi pomenile, da se pomakne odnos v doseganju zveznega poprečja od sedanjih 31 na 42 odstotkov. Prvo leto planiranega obdobja je mimo, Kosovo pa se ne približuje cilju...

Kako vendarle doseči 420 dolarjev?

Republike so se sporazumele o ukrepih za hitrejši razvoj Kosova v primerjavi z ostalimi nerazvitimi območji v Jugoslaviji. Glede na to naj bi bilo v Kosovu do leta 1975 investiranih 14 milijard dinarjev, kar bi bilo trikrat več kot v preteklem petletnem obdobju. Investirali naj bi v glavnem v predelovalno industrijo.

Za nova vlaganja v proizvodnjo surovin, za kar pokrajina neposredno ni zainteresirana, pa bi se morali dogovoriti z industrijo v ostalih delih Jugoslavije, ki te surovine potrebuje. Med pomembne investicijske akcije je treba vsekakor prišteti hidrosistem Ibar—Lepenac, ki bo odpravil pomanjkanje vode v vzhodnem delu pokrajine.

Najprej »Malo Kosovo«

Kosovo je komaj prešlo predindustrijsko fazo razvoja. Vendar bo leta 1975, ko bi se pokrajina do neke mere

sporedila z bolj razvitimi predeli države, na Kosovu živelo še vedno 55 odstotkov kmečkega prebivalstva.

Doslej največji gospodarski uspeh pokrajine je nedvomno izkoriščanje lignita, svinca in cinka — glavnih kosovskih surovin. S tem so položeni temelji predelovalni industriji. To pa še ne pomeni, da bi se lahko že doslej bistveno spremenila socialna struktura prebivalstva, saj je od milijona 200 tisoč prebivalcev pokrajine zaposlenih komaj 70 tisoč ljudi.

Metalurško-kemični kombinat »Trepča« je sicer pomemben za industrializacijo pokrajine, toda ta kombinat stagnira. V preteklih letih so nekoliko modernizirali posamezne rudnike. Kombinatski »Trepča«, ki ima vsega 20 obratov v Srbiji in v Črni gori, zaposluje 12 tisoč delavcev. Drugi pomembnejši dosežek je rudarsko-energetsko-kemični kombinat »Kosovo« v Obiliću pri Prištini, ki uporablja velikanske zaloge lignita za proizvodnjo električne energije, industrijskega plina in oglja, kmalu pa bodo začeli proizvajati tudi azotna gnojila. Ko bo zgrajena peta termoelektrarna z zmogljivostjo 200 megavatov, bo zaključen tako imenovani kompleks »Malo Kosovo« in na vrsto pride »Veliko Kosovo«. Od Obilića do Skopja je speljan plinovod, gradijo pa ga tudi proti Kosovskji Mitrovici, v načrtu pa je še plinovod proti Nišu.

V nerazviti občini Glogovac bodo v treh letih zgradili toplotno ničljo. Rezerve te rude računajo na 24 milijonov ton, ponuja pa se površinski odkop.

Prva tekstilna tovarna na Kosovu je bombažna predilnica v Prištini, ki surovine izključno uvaža, svoje izdelke pa izvažajo, pri čemer pa nave-

zuje stike tudi z domačimi potrošniki bombažnega prediva. Omeniti je še vredno industrijo sintetičnih vlaken v Prizrenu, ki je imela precejšnje težave, ko pa se je presmerila na proizvodnjo poliestra, so se razmere močno izboljšale.

Človeški vidik industrijskega prilaganja

Uvajanje industrije na tako zaostalem območju kot je Kosovo je po pravilu izredno dolgotrajno tudi v takšnih tovarnah, ki so vključene v podobne industrijske gigante kot je »Crvena zastava« ali niška Elektronska industrija. Karakterističen je primer pečke tovarne avtomobilskih delov, v kateri so morali uvesti prisilno upravo, da bi proizvodnja normalno stekla. To je tovarna, ki izdeluje sedeže in zadnje obloge za fiat 1300 in 125 PZ. V tovarni se postopoma usmerjajo tudi na izdelovanje delov za tovarnjake znamke fiat in OM.

Najprej odziv v Srbiji

Kar zadeva sodelovanje večjih jugoslovanskih tovarn z gospodarstvom Kosova, je potrebno poudariti, da je bil prvi odziv v tovarnah ožjega območja Srbije. Elektronska industrija Niš ima že nekaj let obrat v Uroševcu, gradijo pa manjšo tovarno elektromotorjev in likalnikov. Smederevska železarna gradi v Uroševcu tovarno šivnih jeklenih cevi, medtem ko ima beograjski »Intereksport« v Prištini tovarno zidnih tapet. »Prva petletka« iz Trstenika je že pred sedmimi leti odstopila proizvodnjo hidravličnih amortizerjev Prištini. Tovarna se dobro razvija in sodeluje tudi z velenjskim »Gorenjem«.

Čeprav so vse omenjene tovarne grajene v glavnem s sredstvi Avtonomne pokrajine Kosovo, je pomenilo vključevanje v dobro razvite delovne organizacije hitrejšo osvajanje tehnologije in organizacije dela. To je vsekakor pomoč Kosovu, pričakovati pa je, da bo v bodoče vse večji priliv kapitala v to pokrajino. Računajo predvsem na partnerje za svinec, cink, nikelj in električno energijo.

Kosovo razpolaga tudi z dvema centroma za razvoj zimskega turizma. To je na Sari in na Prokletijah.

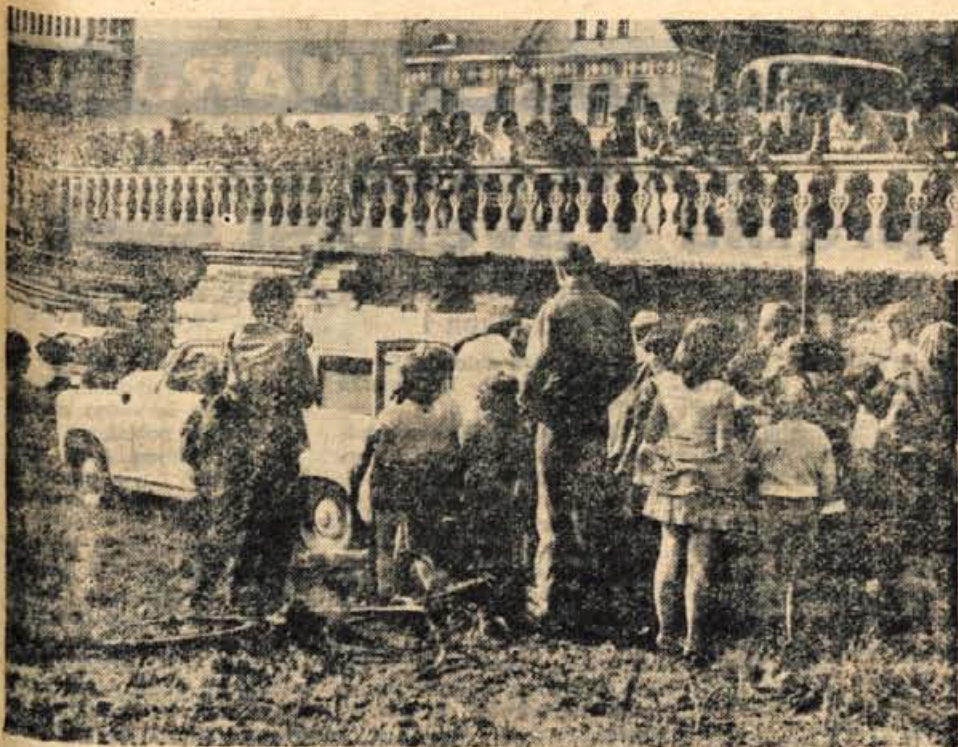
Ob vsem tem bi moralo kosovsko gospodarstvo letno povečevati produktivnost dela na 8 do 9 odstotkov letno, da bi stopili v korak z ostalimi in da bi dosegli tistih, danes še nedosegljivih 420 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca.

TEODOR BRUDAR

Počasnejši razvoj

Zdaj so na voljo zbrani podatki o narodnem dohodku na prebivalca po občinah za leto 1970. Podatki so vsekakor zanimivi, saj je narodni dohodek eden od meril, po katerih štejemo občine v razvite in manj razvite. Ne nazadnje pa primerjava rasti narodnega dohodka v določenem obdobju pokaže napredek posamezne občine.

Za nas so verjetno najzanimivejši podatki o narodnem dohodku v gorenjskih občinah. Po višini narodnega dohodka so gorenjske občine v zgornji polovici med šestdesetimi slovenskimi občinami. Vse gorenjske občine razen kamniške so tudi nad slovenskim poprečjem 13.306 novih din narodnega dohodka na prebivalca. Čeprav so gorenjske občine med prvimi dvajsetimi slovenskimi občinami po narodnem dohodku, in da ta vsekakor ni nizek, pa ne moremo biti zadovoljni z rastjo narodnega dohodka. V zadnjih letih občine s staro industrijo, med njimi so gorenjske ter morda še Celje in Maribor, občutno zaostajajo za rastjo ostalih občin. Prav občine kot so Kamnik, Domžale, Tržič, Kranj in Jesenice imajo najmanjšo porast narodnega dohodka v zadnjih desetih letih. Vse kaže, da je gospodarski razvoj prehud za tako zastarelo industrijo kot jo imajo prav gorenjske občine. Medtem ko se je v zadnjih desetih letih slovenski narodni dohodek povečal za 310 odstotkov (realno sicer za 75 odstotkov, ostalo odpade na dviganje cen oziroma zmanjšanje vrednosti denarja), pa se je dohodek v gorenjskih občinah dvigal mnogo počasneje — za okoli 180 odstotkov. V razvoju, ki se kaže v narodnem dohodku, pa je gorenjske občine pustila precej za seboj škofjeloška občina, hitreje kot v ostalih gorenjskih občinah pa narašča narodni dohodek tudi v kamniški občini.



Vajo odreda civilne zaščite na Jesenicah si je ogledalo tudi veliko občanov. — Foto: D. S.

Vaja civilne zaščite

Jeseniško gledališče v plamenih

Prejšnji teden, v lepem popoldnevu, so sovražna letala preletela Jesenice in odvrгла več bomb: gorela je osnovna šola Prežihov Voranc, del aglomeracije v Železarni Jesenice, stavba gledališča Tone Čufar in nekateri drugi objekti in poslopja. V času zračnega napada na aglomeraciji ni bilo delavcev, na osnovni šoli Prežihov Voranc pa so štirje učenci dobili hupa so telesne poškodbe, pa tudi ob stavbi gledališča je bilo nekaj ranjenih.

Ko je na gasilskem domu Železarne na Senožetih zaturila sirena in pozvala vse prebivalce Jesenic in okolice, da nastopijo izjemno stanje, ker so sovražna letala bombardirala Jesenice, so se takoj začeli pred gasilnim domom zbirati pripadniki odreda civilne zaščite Železarne Jesenice, protiletalske in partizanske čete Železarne Jesenice. Kar najhitreje so organizirali akcijo in hiteli zavarovati Železarno Jesenice pred ponovnimi bombnimi napadi in gasiti požar ter preprečevati, da bi mesto resneje opozorila nevarnost vojnih strupov in žarčenje atomske bombe.

Medtem ko so gasilci z velikimi curki gasili poslopja, so po mestnih ulicah zavijale sirene rešilnih avtomobilov. Protiletalske enote so na okoliških hribih obstreljevale sovražna letala in budno pazile, da jih ne bi presenetila nova sovražna letala. Parti-

zanske enote pa so trdno zadržale vse vhode v železarno.

VAJA JE USPELA

S tako sestavljeno vajo odreda civilne zaščite Železarne Jesenice, ki so jo prikazali prejšnji teden, so pripadniki teh enot želeli dokazati, da so sredstva, ki so namenjena za obrambo in zaščito, koristno izkoriščena, obenem pa so hoteli preizkusiti svoje znanje in pripravljenost ter uporabnost opreme.

Pred leti so imeli na Jesenicah podobne akcije, vendar je bila zadnja po številu udeležencev in po svojem obsegu največja. Trajala je dobri dve uri, v njej pa je sodelovalo okoli 300 pripadnikov enot civilne zaščite.

Ob koncu vaje so se zbrali pripadniki civilne zaščite in gostje pred gasilnim domom. Najprej jim je spregovoril namestnik direktorja Železarne inž. Ivo Arzenšek, akcijo pa je z nekaj besedami ocenil tudi komandant jeseniško-bohinjskega odreda podpolkovnik Slavko Staroverski, ki je dejal:

»Stab Železarne Jesenice za splošni ljudski odpor in vsi pripadniki enot so v izvedbo akcije vložili precej truda in napora ter osebne odgovornosti, zato je akcija tudi lepo uspela. Poudariti moram, da je akcija tekla od samega začetka po načrtu, brez velikih zastojev in da so od tre-

nutka pripravljenosti prav vsi opravili svoje naloge. Sam smisel vaje je bil v tem, da se učimo in pripravimo, da ne bi bili v primeru resnične nevarnosti nepripravljeni. Protiletalska enota je v času sovražnega poleta opravila svojo nalogo, prav tako zaščitna enota Železarne, ki je takoj zavarovala objekte v Železarni Jesenice. Povaliti je treba delo ekip prve pomoči, srčastih čet, ekip za reševanje in vseh drugih, ki so se vključili v akcijo. Med vajo je bilo nekaj napak, toda vaje so zaradi tega, da se kaj naučimo in da ugotovimo, kje grešimo. Vsekakor pa je vaja dobro uspela, kar dokazuje, da bi ob resničnem napadu ne bi bili nepripravljeni in da bi se sovražniku upirali organizirano in načrtno.«

D. S.



Takoj po končanem alarmu so v akcijo stopili reševalci. — Foto: J. Govekar

»Žirovci so se uprli sovražniku«

V petek popoldne je bila na področju krajevne skupnosti Žiri izvedena velika mobilizacijska vaja civilnega sektorja, partizanskih enot, enot civilne zaščite, delovnih organizacij in drugih dejavnikov splošnega ljudskega odpora. Stanje pripravljenosti je bilo razglašeno točno ob 13. uri. Za nekaj minut kasneje so prvi kurirji pohiteli s pozivi v vse smeri. Vse delovne organizacije so prešle na proizvodnjo po vojnem načrtu in začele izvajati naloge, ki so predvidene po načrtu prehoda v vojno stanje. Kmalu so bile popisane tudi zaloge prioritarnih živilskih artiklov, krajevna skupnost in odbor za splošni ljudski odpor pa sta imela nalogo te prehranske artikole zaščititi in jih umakniti na varnejše kraje.

Prvi trenutki »vojnega« stanja so dokazali, da so bile na vajo še posebno dobro pripravljene vse politične organizacije SZDL, ZK, ZB in NOV ter delovne in druge organizacije, ki so bile odgovorne za posredovanje informacij in preprečevanje sovražne propagande. Večje število lepakov s pozivi na upor je preplavilo Žiri že prvo uro, ob pol dveh pa je izšla tudi prva številka Glasila odpora. Do konca vaje je zagledalo dan pet številčk biltena, poleg tega pa še sovražni lepak, ki je bil takoj v celoti zaplenjen.

Zdravstvena postaja, ki je bila odgovorna za prvo pomoč nesrečencem prebivalstvu, je bila prav tako aktivirana že v prvih trenutkih razglašene nevarnosti. Tudi veterinarska služba je začela z nadzorom živil živalskega izvora in nudenjem strokovne pomoči kmetijskim zadrugi in kmetijskim gospodinjstvom glede zaščite živine in živil.

Pa osnovna šola? Ta je nadaljevala z delom v okviru učnega načrta, ki je bil prilagojen vojnim razmeram.

Namen vaje partizanskih enot je bil preveriti organizacijo in delovanje kurirske službe pri krajevni skupnosti Žiri, hitrost javljanja vsega rezervnega sestava na zbornih mestih, zavarovanje teh enot na zbirališčih, čas trajanja/dekonzervacije orožja, formiranje enot, zdravstveno stanje in telesno kondicijo rezervnega sestava, znanje rezervnih starešin komande bataljona in čete ter izvedba taktične naloge. Pehotna četa partizanskega odreda je imela nalogo napasti in likvidirati sovražnikovo diverzantsko skupino. Nedvomno je vaja dobro uspela: še zlasti je treba omeniti majhno število odsotnih — pa še ti so bili upravičeno, in zelo hitro javljanje na zbirnih mestih.

Takoj po razglasitvi »izrednega« stanja so bili aktivirani tudi vsi štabi in enote civilne zaščite v delovnih organizacijah ter krajevni skupnosti. Enotam civilne zaščite so se priključili še pripadniki prostovoljnih gasilskih društev. Aktivizacija enot civilne zaščite in gasilskih enot je bila končana še pred predvidenim časom.

Točno ob 16. uri so službe alarmiranja dale alarmni znak za letalski napad. Delo v tovarnah se je ustavilo, prav tako pouk na šoli: ljudje so odhiteli v kleti in zaklonišča. Točno čez petnajst minut je sirena naznanila konec alarma. V letalskem napadu naj bi bila porušena in zažgana nekatera poslopja — tovarna Alpina, obrat Klavdivarja na žagi in stavbe v okolici prodajalne Alpina, v ruševinah pa naj bi bilo mrtvih in poškodovanih tudi več oseb. Zato so takoj stopili v akcijo reševalci in gasilci. V dobre pol ure so reševalci odpeljali ob zavijanju siren rešilnega avtomobila prav vse »ranjence«, gasilci pa so tudi pogasili »požar«. Reševanje je bilo v celoti končano uro po začetku alarma.

Po končani vaji so se vse enote zbrale v dvorani kina Svobode Žiri, kjer je bil prikazan film o krajevni skupnosti v splošnem ljudskem odporu. Izvršni odbor občinske skupščine, ki je bil na krajevnem uradu Žiri, je doslej največjo mobilizacijsko vajo v občini ugodno ocenil. Vse službe so delovale odlično. Prebivalstvo je v vaji aktivno sodelovalo, kar pove že podatek, da se je več mladincev prostovoljno odzvalo in javilo za pomoč enotam splošnega ljudskega odpora. Seveda pa bo natančnejša analiza prav gotovo pokazala še katero šibko točko, ki pa se bo prav gotovo prihodnjic z lahkoto odpravila.

J. Govekar

KRANJSKI AKTIV MLADIH NOVINARJEV

Akcija »Novinar M«

V Kranju že nekaj časa deluje aktiv mladih novinarjev. Do sedaj smo objavili svoje članke posamezno. Na predlog odgovornega urednika Glasa Albina Učakarja smo sklenili, da bomo urejali svojo stran v Glasu.

Ustanovni sestanek aktiva mladih novinarjev smo imeli 28. februarja 1972. V začetku nas je bilo 62, sedaj pa nas je približno 40. Vodi nas Edi Resman. Sestajamo se vsak petek. Pogovarjamo se o našem delu, zbiramo članke, si izmenjavamo ideje... Povabili smo tudi nekaj znanih novinarjev, ki so nam pripovedovali o zvrsteh pisanja.

Z namestnikom sekretarja ZK v Kranju Stefanom Horvatom smo imeli tiskovno konferenco o problemih v Kranju in o organizaciji ZK.

Izvedli smo tudi več anket med prebivalci (npr.: kaj bi storili, če bi bili predsednik kranjske občine?).

Akcija naj bi seznanila ljudi z delom in problemi mladine, opozorila na nepravilnosti v našem življenju.

Naši prispevki naj bi prodrli na strani lokalnih časopisov in jim dali svežino.

Kopije vseh člankov pošiljamo na Center za obveščanje in propagando v Ljubljano, kjer deluje posebna žirija. Vodi jo Mitja Gorjup. Vsi naši prispevki so ocenjeni. Avtorji najboljših bodo po končani akciji dobili izkaznico »Novinar M«, ki jo bo podelilo društvo novinarjev Slovenije.

Danes objavljamo prvo stran, ki smo jo uredili sami. Želimo, da bi jo prebralo čimveč ljudi, ker bi le tako dosegli svoj namen.

Ijana Urbas

Mladinski dom - nujni del našega vsakdana

Beseda dom večini izmed nas še veliko pomeni. Dom je kraj, kamor se zmeraj znova lahko vračamo, kraj čisto posebne svobode in, če je mogoče, tudi prostor, v katerem smo skupaj s svojimi prijatelji. Seveda je dom tudi še kaj drugega, a na to zdaj ni potrebno misliti.

Gotovo ni naključje, da bi mladi v Kranju radi imeli svoj mladinski dom, stavbo torej, v kateri bi živeli del svojega prostega časa tako kot bi radi. Pa ne moremo.

V našem mestu se mladi srečujemo zelo neorganizirano — na plesih, v gostinskih lokalih, ob maloštevilnih kulturnih prireditvah in družbenih akcijah. To so seveda dogajanja, ki zajamejo le manjši del nas vseh, ki hodimo v šole ali smo že v službi. Da se pri tem družimo predvsem v okvirih družbenih slojev, pa je še huje.

Prosti čas, ki bi ga mladi, ob nenehnem stiku s starejšimi, preživeli v mladinskem domu, si predstavljamo kot podaljšek posebnih delovnih interesov, zadovoljevanje raznih konjiclov in pa predvsem prepotrebno srečevanje mladih delavcev, študentov, dijakov: vsch, ki bi se našli v soustvarjalnem družbenem delu, v prijateljskem pogovoru, pa tudi v sproščujoči zabavi.

Dobro se zavedam, da bomo mladinskemu domu morali pomagati zrasti vsi. Ko sem pred kratkim anketirala nekaj kranjskih občanov, starih od deset do sedemdeset let, ni nit eden nasprotoval gradnji mladinskega doma, ki bi na tak ali drugačen način zapolnil nastajajočo praznoto. Ko sem jih povprašala, kako bi zbrali potreben denar, so bili mlajši predvsem za samoprisepek, starejši pa bolj za prostovoljno delo mladincev samih. Nekateri so predlagali tudi zbiralno akcijo, kakršna že obstaja npr. za gradnjo onkološkega inštituta ali za osnovno šolo v Cerknem.

Peter Ogrizek, sekretar izvršnega odbora občinske konference SZDL, je bil najbolj določen in je predlagal družbeni dogovor med občani, občinsko skupščino, temeljno izobraževalno skupnostjo, gospodarstveniki in krajevnimi skupnostmi, saj bi bil mladinski dom enakovreden člen v dogajanju kulture, vzgoje in izobraževanja v naši občini. Za strokovnjake iz delovnih organizacij, ki bi jih potrebovali pri gradnji doma, bi moral biti zagotovljen izredni plačani dopust.

Dobre volje je torej kar dovolj, zato kličem vsem, ki jim ni vseeno: veselo na delo!

Alenka Božič

Želel sem se prebiti v svetlejši svet

Pogovor z avtorjem pesniških zbirk Bregovi ulice, Ravnina in Mapa 1

Zaradi polemike, ki je nastala po objavi cikla CREINA CITICAE Franceta Pičnikarja v Snovanjih, literarni rubriki Glasa — rubrika je izšla ob Prešernovem rojstnem dnevu — sva se odločili, da o njem in njegovem delu izveva kaj več. Obiskali sva ga in odgovoril nama je na nekaj vprašanj.

— Kdaj ste začeli pisati?

Začetki mojega pisanja segajo y leto 1944. Če odštejem splošno nagnjenje do pisanja, moram reči, da je moja prva pesem nastala v prav nenavadnih okoliščinah, saj takrat nisem poznal nikakršne poezije, nobenega pesnika. Zato utegne biti zanimivo to, da je prvo pesem v meni sprožil ritem neke angleške pesmi, ki so jo na kamniški šoli med odmorom recitirali trije moji takratni sošolci. Literarno obzorje se mi je začelo odpirati šele s prihodom na kranjsko gimnazijo poleti 1945, vendar do mature nisem objavil nobene pesmi, čeprav sem od sedme šole naprej veliko pisal. Pa tudi kasneje so bila uredništva revij zame zaprta.

— Ali je kdo izmed znanih pesnikov občutneje vplival na vaše delo?

Rekel sem že, da pred prihodom v Kranj nisem poznal ne pesnikov ne poezije, med prvimi pa sem vsekar prebiral Prešerna, blizu mi je bila Murnova pesem, največ pa sem se v gimnazijskih letih ukvarjal s Kosovelom in Balantičem. Med študijem v Ljubljani sta me pritegnila zgodnji Seliškar in Kocbek, izmed tujih avtorjev pa najprej Jesenin, nato Brecht, kar bi vse veljalo za čas prve zbirke. Za nadaljnji premik je bilo odločilno srečanje z Eliotom in Ungarettijem, njima pa bi lahko dodal še Dylana Thomasa.

— Kako je prišlo do izida vaše prve zbirke?

V petdesetih letih so bile zbirke na Slovenskem kaj redek pojav. Moja zbirka je izšla zgolj zaradi srečnega naključja. Pri koprski založbi Lipa sem se pojavil v trenutku, ko tam ni bilo nobenega izrazitega rokopiša, ne smem pa pozabiti svojih prijateljev v založniškem svetu. Še vedno pa se zgrozim, kadar pomislim, da je bila zbirka 1960 podvržena cenzurnim posegom zaradi nekaterih poudarjenih socialnih problemov.

— V vaših zbirkah je sorazmerno malo ljubezenske poezije?

Moram reči, da sem napisal veliko ljubezenskih pesmi, zlasti v zgodnji dobi, toda, da ni šla v javnost v večji meri, je razlog v takratnih razmerah, ki so v splošnem omejevale sleherno zelo osebno poezijo, torej tudi ljubezensko. Sicer pa je teh pesmi v zbirki Bregovi ulice dovolj, kasneje pa so prišla v ospredje druga osebna področja in prevladala.

— Zdi se mi, da vam v prvi zbirki manjka samozavesti?

Gotovo, da je v prvi zbirki več vprašljivih mest, toda ne bi mogel reči, da bi šlo za samozavest. Moja takratna pozicija je izraz mojega socialnega statusa. Pripadali smo kmečkemu sloju, ki je bil domala obsojen in tista leta so bila na podeželju res temačna, brezizhodna. Doživljal sem najbolj trpke trenutke na očetovi kmetiji, kako naj bi pisal drugačno poezijo, kot sem jo. Občutje tistih dni odseva v temnih tonih in trajočem izpovednem načinu, samo izjemoma sem se dvignil nad depresijo, ki je zajela tudi moj notranji svet, rečimo v pesmi Moja pokrajina. Tega stanja sem se v celoti zavedal, pa sem se zato bolj želel prebiti v svetlejši svet. Ta proces izkazuje druga zbirka Ravnina, iz katere je razvidno, da se je moj notranji svet umiril in da sem se v njem naselil kot soustvarjalec. Manj opazna satirična primes je najbrž daljni odmev nekdanjega. Sicer pa je v vsaki zbirki toliko sestavin, da jih ni mogoče zajeti v takemle splošnem pregledu.

— Kaj pa Prešeren?

Prešeren je bil prvi pesnik v mojem literarnem obzorju, toda mimo splošnih spoznanj njegova poezija ni pustila sledov, pač pa mi Prešeren slej ko prej pomeni veliko kot človek, ki se je sam spopadal s svetom in v

boju izgorel. Vse drugače je z Jenkom. V njegovih Obrazih najdem še vedno mnogo ustvarjalnih pobud.

— V zadnjem času opazamo veliko novih pesniških imen. Kaj mislite o kvaliteti njihove poezije?

Slovenska sodobna poezija postaja vedno bolj nepregledna. Dandanašnje tiskanje poezije ni več kriterij, tudi kritika ne mara več nekdanje vloge razsodnikov, veliko pa bi napravil tisti, ki bi ugotovil, koliko je v tej naši poeziji najbolj preprostih ponaredkov ali zgolj modnega žongliranja. Zal tudi avantgarda ni vedno kvaliteta, kajti eno je pojav, drugo pa ustvarjalni prispevek. Predvsem pa bi bilo treba postaviti ločnico med poezijo in nepoezijo.

— Pa drugi sodobni slovenski avtorji?

Najbolj spremljam Daneta Zajca, njegova poezija predstavlja najglobljo resnico mojega časa. Tvegala je več kot drugi in bil je sam. Pomemben je nadalje Gregor Strniša zaradi koncepta, ki ga je izpeljal kljub izrednemu pritisku in popularnosti neodaistov. Uspelo mu je obdržati klasično pesniško normo in jo izpopolniti s problemi naše dobe. Zal pa o njem vemo premalo.

— Kako povezujete poklice pedagoga s književnim delom?

Moj poklic je služba, eksistenca. To je dejstvo, ne problem. Težko pa je usklajati predpisan učni načrt z lastnimi idejami, ki neprestano vstopajo v moj duhovni svet.

— Pa vaši načrti?

Delam sorazmerno počasi, hkrati pa se ukvarjam še z literarno publicistiko, zato se gradivo za novo zbirko nabira zlagoma. Ni razlogov, da bi hotel ali se celo prebeteval. Pesniško ustvarjanje je moja največja osebna svoboda, v njej pa je zajeta tudi moja največja obveznost, kar sem jih kdajkoli sprejel.

Metka Vovk
Svetlana Nonne

Mlaji za praznik dela

Ze dolgo ni bilo v Mavčičah tako slovesnega praznovanja 1. maja kot letos. Mladinci so skupno z učenci osnovne šole pripravili proslavo. Nekaj dni pred prazniki pa so pred kulturnim domom postavili dva vitka mlaja, ki sta dajala vasi praznično podobo

ves mesec maj. Priredili so več športnih tekmovanj in izletov v kraje, znane iz NOB. Skupaj z organizacijo ZB so mladinci organizirali na praznik dela ples, ves izkupiček pa so namenili organizaciji ZB.

Franc Tonič

Joža Bertonec iz Kroke razstavlja v Radovljici

V dvorani radovljiške graščine je bila v petek, 26. maja, ob 20. uri otvoritev razstave del mojstra umetnostnega kovaštva — Joža Bertoneca. Razstava bo odprta do 7. junija, vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

Ob otvoritvi je bil, kot je v Radovljici že v navadi, tudi koncert. S svojim prvim tovrstnim koncertom sta se predstavila mlada glasbenika iz Ljubljane violinist Tomaž Lorenz, član našega kvalitetnega Tria Lorenz, ki si je že zanesljivo utrl pot tudi v svetu, in violinist Primož Soban, ki ga ljubitelji resne glasbe poznajo predvsem kot člana Schole Labacensis, zanimivega in ambicioznega ansambla za staro glasbo, ki se je radovljiškemu občinstvu predstavil že dvakrat.

Izvajala sta skladbe za violino in kitaro mojstrov: Vivaldija (1680—1743), Filippa Gragnanija (1767—?), Nicola Paganinija (1782—1840), modernega skladatelja Rudolfa Kelterborna in Jacguesa Iberta (1890—1962). Koncertanta sta zanimiv, privlačen in skrbno izbran program izvajala z velikim znanjem in izrednim mladostnim zanosom, ki je hvalečne poslušalce še posebej navdušil.

Prav s petkovo prireditvijo je Delavska univerza praznovala tako že majhen jubilej, saj je bila pred tremi leti otvoritev skromnega razstavišnega prostora, kjer je ob razstavi reprodukcij srednjeveških in renesančnih risb nastopil ansambel Schola Labacensis.

Publika, ki je skoraj napolnila prostor, si je z zanimanjem ogledala razstavo in sledila kratki oznaki mojstrovega ustvarjanja.

Mojster Joža Bertonec iz Kroke upravičeno nosi ime prvega mojstra umetnega kovaštva pri nas. Njegov material je železo, saj je kot Kropar zrasel s tradicijo obdelovanja železa.

Razstavljeni dela so plod mojstrovih zadnjih treh let in nam dokazujejo njegovo izredno delavnost in bogastvo idej, ki jih uresničuje v neposrednem snovanju v žarečem železu.

Kovane mreže in masivni svečniki so brez dvoma najkvalitetnejši. V njih najjasneje občutimo zlitost mojstrove klene narave s trdo kovino, ki pod njegovimi rokami postaja voljna in se spreminja v estetsko oblikovan predmet porabne umetnosti, ki ni nikoli preobložen, ki vedno ohranja ravnovesje med naravo železa in njegovo obdelavo.

V nasprotju z eleganco kovanih mrež učinkujejo njegove plastike rustikalno in odkrivajo mojstrove uporno samorastništvo, ki je vsebinsko najizrazitejše v figurah živali in človeka,

medtem ko maske ostajajo bolj ali manj dekorativne.

Bertonecovo delo nam odkriva staro resnico, da umetnika ne rodi šola. Brez dvoma šola širi obzorje in seznanja z materiali in tehnikami, vodi in usmerja človeka na poti iskanja lastnega izraza, toda umetnosti naučiti ga šola ne more. Umetnik živi ali ne živi v človeku — tistem, ki mu je usoda naklonila šolanje in tistem, ki te možnosti ni imel. O Jožu Bertonecu upamo trditi, da živi v njem tista iskra, ki ji pravimo umetnost. Izšolal pa se je predvsem sam, ob vztrajnem delu, nenehnem preizkušanju oblikovanih možnosti železa in vztrajnem opazovanju narave.

Ker je skorajda pokopal upanje, da bi kmalu kdo nadaljeval njegovo pot umetniškega iskanja v obdelovanju železa, povezanega s prvim težaškim delom, si je v zadnjih letih postavil v svojem domu svoj lastni muzej, v katerem hrani svoja dela, ki bodo tudi kasnejšim generacijam pričala o kroparskem mojstru kovaču. V dvorani radovljiške graščine se mojster predstavlja že drugič. S svojo prvo razstavo se je uvrstil med Prešernove nagrajence gorenjskih občin.

M. Avguštin

Vaše sanje —
lasten dom

Sanjajte
konkretno
svetuje

karavana



Posebna izdaja poroča
kje, kaj in kako lahko
zidate v vseh 60 občinah
Slovenije

Dobite jo pri vašem
prod'alcu časopisov.



FOTORAZSTAVA KRANJ — ZELEZNA KAPLA — V okviru občinske komisije za mednarodno sodelovanje je Foto klub Janez Puhar iz Kranja s sodelovanjem fotoamaterjev turističnega društva Die Naturfreunde iz Zelezne Kaple v avli občinske skupščine pripravil fotorazstavo. Razstava je že šesta po vrsti. Odprli so jo v soboto in bo odprta do jutri. Otvoritve razstave se je udeležil tudi avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Heinrich Rlesensfeld. — A. 2. — Foto: F. Perdan

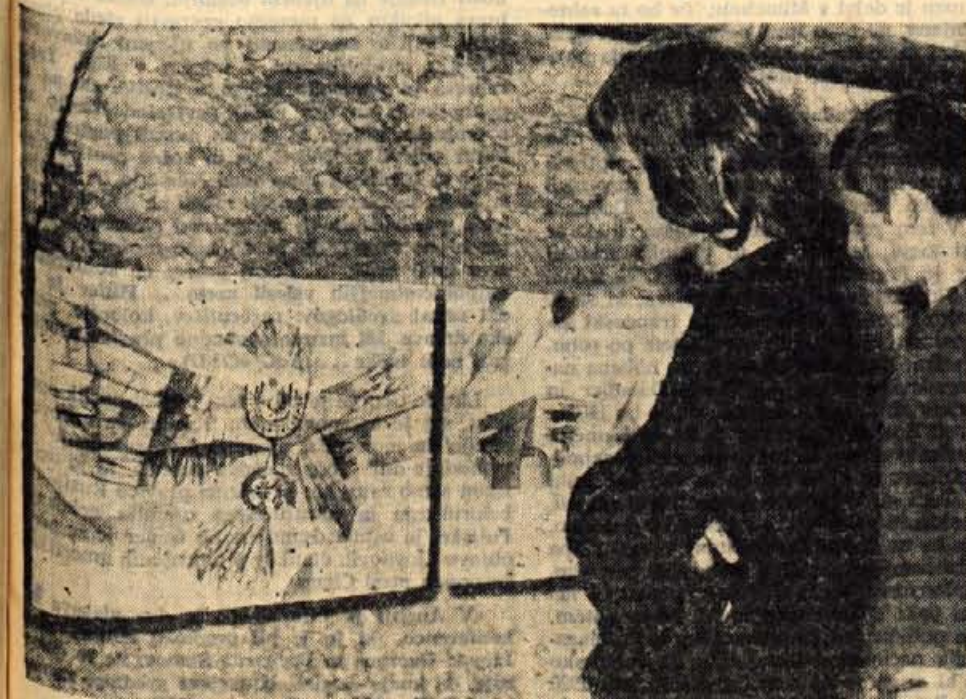
Tekmovanje Naš klub 72 končano

Pred nekaj dnevi je bila v Ljubljani sklepna slovesnost tekmovanja Naš klub 72. Tekmovanje se je začelo letos januarja. Sodelovalo je prek 80 mladinskih klubov iz vse Slovenije. Vključilo se je tudi 5 gorenjskih klubov, in sicer Kokrica, Hrastje, Vodovodni stolp, Trboje in Šenčur. Med najboljše sta se uvrstila tudi Vodovodni stolp, ki je zasedel 4. mesto in klub iz Hrastja, ki je osvojil 7. mesto.

Klubi so se pomerili v organiziranju izobraževanja in poučnih predavanj, prirejanju kulturnih prireditev in športu.

Klubi so se pomerili v organiziranju izobraževanja in poučnih predavanj, prirejanju kulturnih prireditev in športu.

JESENICE — Zenski pevski zbor Jesenice, ki ga vodi profesor Milko Skoberne, se že pripravlja na tekmovanje radijskih pevskih zborov, razen tega pa tudi na tekmovanje in sodelovanje na kulturnem tednu v Sentvidu pri Stični, kjer bo sodelovalo okoli 40 kvalitetnih pevskih zborov iz vse Slovenije. O nadaljnjem delu, zlasti moškega in mešanega pevskega zbora, pa bodo kmalu spregovorili na eni prihodnjih sej upravnega odbora pevskega zbora Jesenice. D. S.



V kletnih prostorih Prešernove hiše Kranj te dni razstavlja svoja dela (ciklus grafik in grafiki triptih) slikar — domačin Stefan Simonič. Dogodek sodi v okvir eksperimentalnih prikazov likovnih stvaritev umetnikov z Gorenjske, pa tudi s širšega območja Slovenije. Povemo naj še, da so s Simoničovo zbirko temu arhitektonsko izredno zanimivemu paviljonu spet pridobili pravico do živih, originalnih razstav. Doslej je bil namreč namenjen zgolj reprodukcijam in manj pomembnim kulturnim demonstracijam. (1g) — Foto: F. Perdan

115 Miha Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

**ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJEŠ OLJE, ROPAR.
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE**

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

»Duce je prečital Hitlerjev govor in se o njem zelo pohvalno izrazil.« pravi Ciano v svojem Dnevniku (str. 111). »Zdi se mi, da je zelo spretno sestavljen in prikladen za spremembo mednarodnega položaja... Toda, kaj nudi Hitler razen lepih besed... Vojna ni danes zaključena, celo nasprotno: VOJNA SE BO SELE PRICE-LA...«

In naslednji dan o prvih komentarjih na Hitlerjev govor:

»Čeprav so negativni, ne najdem v njih ostrine... Sam poljski ambasador, čeprav je danes zjutraj mimogrede prisegal na svojo nepopustljivost — tako se mi zdi — ne odbija vnaprej razgovora o nemških predlogih (Ciano str. 111).«

DALADIERJEV ODGOVOR

Minili so štirje dnevi, preden je 10. oktobra francoski ministrski predsednik Daladier odgovoril v francoskem radiu na Hitlerjev govor. Že v začetku je po slavospevu o nepremagljivi francoski vojski poudaril, da 'Velika Britanija in Francija obvladata svetovna morja':

»Zgodovina pa uči, da je zmagovalec vselej ta, kdor vlada na svetovnih morjih!«

Tako je poudaril Daladier, potem pa 'zanikal nemško propagando, da Anglija pomaga Franciji samo s svojim vojnimi brodovjem':

»To je res, vendar poleg tega pošilja v svojo naglico v Francijo tudi krepke mladeniče in svoj močni vojaški material.«

Se preden pa je nadaljeval z odgovorom Hitlerju, je spregovoril nekaj stavkov tudi

'O UKREPIH VLADE PROTI KOMUNISTOM,

Dejal je, da so te mere naperjene proti njim, čeprav so bili svojčas v Franciji prvi, ki so se hoteli vojskovati proti Hitlerju.

»Čim pa so se ruski boljševiki sporazumeli z nacisti in si z njimi razdelili Poljsko, že se komunisti prizadevajo za sklenitev izdajalskega mira, ki ga propagirajo in protizakonito demonstrirajo.«

Te 'protizakonite' demonstracije so bile v resnici proti vladni prepovedi Komunistične partije Francije in prepovedi komunističnega tiska, ki je vendar osnovno sredstvo vsake propagande, torej tudi take, ki jo je komunistom podtikal Daladier in ves antikomunistični tabor na Zahodu. Komunistični listi pa niso smeli izhajati. Človek, ki je priznal Franca in njegov režim in ki je v tem času poostrihl stražo v internacijskih taboriščih nad boreci mednarodnih španskih brigad, bi rad vzel komunistom zastavo antifašizma, v katerem niso bili manj dosledni kakor jugoslovanski komunisti, čeprav je treba priznati, da je pri nekaterih komunistih sporazum, oziroma nenapadalna pogodba med ZSSR in Nemčijo povzročila zmedo, ki pa je bila samo trenutna, ker se je proti pojavom te zmede takoj angažirala Komunistična internacionala in poudarjala, da so komunisti bili, so in ostanejo tako protimperialisti kakor tudi antifašisti in da je taka bila in ostala tudi Sovjetska zveza (AdG 4271 B, 4307 B).

Naj omenim mimogrede, da so na dan Daladierovega govora v Parizu aretirali 26 komunističnih poslancev na podlagi uredbe o razpustu

KPF z dne 26. septembra in širjenja 'propagande III. Internationale' (AdG 4272 C), to se pravi prej omenjenih stališč Kominterne do vojskujočih se držav.

Kominterneta je obsojala obojni imperializem: angleškega in francoskega zato, ker si nista pustila iztrgati nadvlade nad Evropo, nemški nacistični imperializem pa zato, ker si je nadvlado nad Evropo že pridobil in je skušal z vojno še razširiti. Daladier je sicer govoril:

»Niti Anglija niti Francija nista stopili v boj, da bi vodili nekakšno ideološko križarsko vojno ali zaradi zavojevanja (novih ozemelj). Bili sta prisiljeni stopiti v boj, ker jima je Nemčija hotela vsiliti svojo nadvlado nad Evropo (AdG 4271 B).«

Ti stavki sicer zvenijo 'neimperialistično', ker ne povedo, da sta si Anglija in Francija prisvojili imperialistično nadvlado nad Evropo z versajsko pogodbo po prvi svetovni vojni in da sta to nadvlado s sedanjo vojno hoteli tudi obdržati. Zato jima sedaj ni bilo treba zavojevati novih ozemelj, marveč samo premagati Hitlerjevo Nemčijo, ki ju je hotela s svojim imperializmom izriniti z njenih imperialističnih pozicij.

»Kdo bi še verjel, da je (Hitlerju) šlo za Gdansk in koridor ali za usodo nemških manjšin? Nemčija je mnogo bolj dala še en dokaz, da si je Poljsko hotela zavojevati z zvijačo na miren način, a ker tako ni šlo, se je zatekla k sili in jo zavojevala 'z ognjem in mečem'. Za Avstrijo je prišla na vrsto Češkoslovaška, za Češkoslovaško Poljska. To so bile samo etape na poti, ki naj bi končno pripeljali tudi Francijo in Evropo v najtežje hlapčevstvo. Prav gotovo vem, da se govori danes o miru, o nemškem miru, o miru, ki naj bi bodisi z zvijačo ali silo potrdil sedanje osvoboditve in obenem na noben način ne oviral priprav za nova osvajanja. Zadnji (Hitlerjev) govor pred Reichstagom bi lahko strnili v naslednje (Hitlerjeve) misli: 'Uničil sem Poljsko, zadovoljen sem, prenehajmo z vojno in se zberimo na konferenci, na kateri bomo potrdili moje osvoboditve in organizirali mir.' Nesreča je le, da mi ta jezik že poznamo. Po priključitvi Avstrije je Nemčija izjavljala pred svetom: 'Vzeli smo si Avstrijo in ne zahtevamo ničesar več.' Nekaj mesecev kasneje je zahtevala Sudete in njen Führer nam je dejal v Münchnu: 'Če bo ta zahteva izpolnjena, ne bom imel nobenih zahtev več.' Toda nekaj mesecev kasneje se je Nemčija polastila vse Češkoslovaške (AdG 4271 B).«

Vse to je res, vendar je Daladier govoril tako, kakor da je tega kriv samo Hitler, ne pa tudi Anglija in Francija, ki sta mu s pogodbo potrdili 'nemško pravico' do Sudetov in tako razorožili češkoslovaško obrambo proti Nemčiji. Daladier je imel v tem govoru precej pljunkov v obraz Sovjetski zvezi, vendar bi te pljunke zaslužil sam, ker je Francija kot zaveznica CSR izdala Čehe in Slovače in ne Sovjetska zveza, ki se je hotela takrat kot češkoslovaški in francoski zaveznik postaviti Hitlerjevemu osvajanju po robu. To je resnica, mimo katere ne more nobena napisana zgodovina tistih dni. Toda Daladier in Chamberlain sta takrat računala, da se bo Hitler obrnil proti Sovjetski zvezi in da bosta Nemčija in Sovjetska zveza medsebojno izkraveli, zahodni imperializem pa bi na tak način ubil dve muhi na mah. Tudi glede Poljske so na Zahodu upali, da bodo sklenili s Sovjetsko zvezo tako pogodbo, da bi šla ta za Zahod 'po kostanj v ogenj', pa so z zavlačevanjem pogajanje povzročili samo to, da je diplomatsko zmagal Hitler in dosegel nenapadalni pakt s Sovjetsko zvezo, ki je potem, ko je bila poljska vojska pravzaprav že premagana, zasedla nacionalno ukrajinsko in belorusko ozemlje, ki si ga je na krivičen način leta 1920 prisvojila Poljska.

In zaradi tega ozemlja, ki ga ji leta 1919 odrekel celo takratni britanski zunanji minister Curzon, je zdaj Daladier pljuval Sovjetsko zvezo pa tudi francoske komuniste in Kominterneta, niti brž samo zato, ker je ostala dosledno protifašistična in dosledno protimperialistična, niti besedico pa ni omenil, da je bil lansko jesen ugoden čas za zmogovito vojno proti Hitlerju, kakor je takrat poudarjala Sovjetska zveza, medtem ko sta prav ta Daladier in njegov angleški zaveznik Chamberlain segla v roko Hitlerju mu s svojim podpisom v Münchnu odobrovali 'nemško pravico' do zasedbe Sudetov, na katero se sklicujejo tudi sodobni nemški revansisti Strausovega kova.

In prav ta Daladier ni hotel sedaj videti pravice Ukrajincev in Belorusov do združitve z matičnima narodoma v Sovjetski zvezi in govoril kakor da so bili v okviru nekdanje Poljske samo Poljaki in 'nekateri nemške manjšine'. Ni govoril, da so bivši poljski oblastniki hoteli Ukrajince in Beloruse popoljšati prav tako kakor Franciji pofrancoziti Baske, narod, ki ima danes to nesrečo, da je s Pireneji razdeljen na dve državi — na Španijo in Francijo in ki je nobena od teh (tudi demokratična Francija) nečeta priznati za narod in jima odrekata pravico do samostojnega narodnega življenja in rodne kulture.

Pravičnejše glasove o tem je bilo slišati tistih dni v Angliji. Nekdanji angleški ministrski predsednik

LLOYD GEORGE

je 11. oktobra 1939 objavil v ameriških časopisih 'Journal American' in 'Sunday Times' članka, katerih se zavzema za mir, četudi 'na podlagi zadnjega Hitlerjevega govora pred Reichstagom' (nemskim državnim zborom):

»Prava vojna med Veliko Britanijo in Francijo na eni ter Nemčijo na drugi strani se sploh ni začela. Vsi narodi si želijo preprečitev nove svetovne vojne. Odklonilni odgovor na mirovno ponudbo bi odtujil, namesto da bi pridobil javno mnenje za našo stvar. V (prvi) svetovni vojni smo lahko zahtevali popolno obnovitev suverenosti Belgije na njenem ozemlju. Danes take zahteve nikakor ne moremo postaviti glede obnovitve poljske suverenosti na njenem državnem ozemlju, pridobljenem z mirom v Rigi. Tako zahteva bi pomenila izzivanje Rusije. Če pa bi nakopljemo do nas sedaj nevtralno Rusijo in sovražnika, potem bi seveda morali pogledati v obraz najtrši možnosti, da bi vojne proti defenzivni in ofenzivni zvezi med Nemčijo in Rusijo, če bi do take zveze prišlo, nikoli ne dobili v tretjih (predvidenih) za zmago nad Nemčijo). Vse jaz bi ne tvegaj, da bi do take možnosti prišlo nam kdaj prišlo... Zakaj potem ne konferenco najpomembnejših veselih sveta... Hitler je dal nekaj predlogov: razorožitev, kolonije, poljska država. Mi imamo svobodno pravico predlagati naše točke... (AdG 4273 D).«

Lloyde George je bil v tem pogledu velik optimist, saj je ustanovil takoj 'Komite za mirovno akcijo' in napovedal njegovo prvo zasedanje 'na prihodnje dni'. Toda njegova pobuda, ki jo omenjam samo zato, ker je priznal pravico Rusije do beloruskega in ukrajinskega ozemlja nekdanje Poljske, je ostala osamljena, o čemer je že pred objavo Lloydovih člankov v omenjenih ameriških časopisih pisal Ciano.

»V Angliji je bilo slišati le dva glasova na konferenci, ki jo je bil predložil Hitler: glas Lloyda Georgea in Bernarda Shawa. Že to dokazuje, da imajo Angleži Hitlerjeve predloge za nesprejemljive (Ciano, 8. okt. str. 112).«

Veliko turističnih prireditev

Letos bo v škofjeloški občini cela kopica turističnih prireditev. S tem se uresničuje ideja občinske turistične zveze Škofja Loka: naj bi vsako turistično društvo, ki je pod njenim okriljem, pripravilo letno vsaj eno etnografsko prireditev.

Na Hotavljah letos smojkarskega tekmovanja ali petega svetovnega prvenstva v smojkanju ni bilo. Za protutež temu pa bodo skoraj zagotovo prvo nedeljo v juniju — preglavice jim povzročila le ureditev prireditvene prostora — Hotaveljci pripravili dan šmarnic na Slajki — kmetiji na vzpetini nad Hotavljami.

Le tri tedne po največji turistično folklorni prireditvi Kmečka ohcet v Ljubljani bodo tudi v Javorjah, letos že drugič, pripravili ohcet po starih običajih. Pred meseci je bilo slišati, da bo letošnja poroka 18. junija v Javorjih »ta prava«. Predstavniki turističnega društva pa so ugotovili, da »da« pred matičarjem le ne bi imel pravega haska. Vseeno pa se bodo Javorci letos pošteno pripravili, saj bi jih lansko leto veliko število gledalcev skoraj presenetilo.

Predstavniki turističnega društva Sovodenj so za zdaj

še precej skrivnostni. Kaže pa, da bodo junija po vzoru lanskoletnega tekmovanja koscev pripravili vrsto običajev v zvezi s spravilom sena.

Tudi na Trebiji je odločitev že padla. 23. julija bodo pripravili dan mlatičev. Prireditev, ki zna biti kajpak izredno zanimiva, bo prav gotovo pritegnila veliko število gledalcev, saj nameravajo Trebijičani poleg starih običajev ob žetvi pokazati tudi žetev danes.

Nova letošnja prireditev je še dan oglarjev, 6. avgusta, na Starem vrhu. Obiskovalci, ki se bodo ta dan napotili v škofjeloško pogorje, si bodo lahko ogledali kako so nekdanj kurili kope in kuhali oglje. In oglje za peko čevapčičev si bodo na mestu samem lahko tudi kupili.

Krofi, štruklji in medica ter rajanje pod vaško lipo so značilnosti hotaveljskega se-manjega dne. Ta bo že po tradiciji, letos tretjič, v sredini avgusta. Hotaveljci se kanijo letos še posebej potruditi in pripraviti marsikatero novost.

Nekako istočasno, 19. in 20. avgusta bo v Zeleznikih že X. čipkarski dan. Prireditev, ki je bila še pred mesecem dni pod velikim vprašajem,

bo zdaj zagotovo. In kot so lani zagotavljali prireditelji, bo letošnja jubilejna še posebno zanimiva. Kot posebno privlačnost čipkarskega dne je treba še posebej omeniti tekmovanje čipkaric in obujanje nekaterih starih običajev s tega področja.

Zadnja turistična etnografska prireditev bo letos dan taric v Davči. Zaradi slabega vremena lani so Davčani prikaz starih običajev v zvezi s prejo in predelavo lanu promaknili na začetek septembra — dan taric bo že 3. septembra.

Naj omenim še ugodnost, ki jo občinska turistična zveza Škofja Loka nudi prirediteljem. Vse prireditve zavaruje.

J. Govekar



Narodnozabavni trio Ivana Ruparja

Polke in valčki tria Rupar

»Malo je na Gorenjskem krajev kamor glasovci še niste zašli, ampak najdejo se pa še vedno. In če želiš vedeti sta v okolici Škofje Loke prav vasici Andrej in Ožbolt nad Zmincem,« mi je že pred časom hitel pripovedovati eden od znancev.

Kaj bi našel zanimivega v teh dveh krajih? me je zanimalo. Ni bilo treba dolgo »tuhtati«. V teh dveh vasih so vendar doma fantje, ki sestavljajo znani narodnozabavni trio Ivana Ruparja. Poiskal sem jih in čez nekaj dni smo se že zbrali na »kratek pomenek. Kot se spodobi so se postavni fantje najprej predstavili. Diatonično harmoniko igra vodja ansambla Ivan Rupar, na kitaro »brenka« Gregor Bergant, strune na kontrabasu pa prebira Pavle Božnar.

Ko prebirate te vrstice, Ivan že nosi vojaško uniformo, sicer pa je komaj 19-letni muzikant po poklicu varilec in zaposlen v EGZ Škofja Loka. Ostala dva člana ansambla pa hodita na »šibt« v LTH: Gregor je orodjar, Pavle pa rezkalec.

»Nastopiti smo začeli nekako pred štirimi leti,« so mi začeli pripovedovati fantje. Skupaj smo igrali približno leto dni, dokler ni sivooolivne uniforme najprej oblekel kitarist, mesec kasneje pa še kontrabasist. Ivan je prišel na vrsto pred dnevi. Ko bo »soldaški« stan zapustil še vodja tria, mislimo, da bomo lahko potem neprekinjeno vadili in nastopali.«

»Vaje imamo navadno dvakrat tedensko pri meni doma,« je nadaljeval Ivan. »Na mnogih veselicah, ohceti in raznih drugih prireditvah smo že nastopili. V posebno

spodbudo so nam bila povabila za sodelovanje na škofjeloškem izseljenškem pikniku, ljubljanski turistično-folklorni prireditvi kmečka ohcet in dnevu narodnih noš v Kamniku. In kdo nas je navdušil za glasbo? Mislim, da vse tri ansambel Lojzeta Slaka. Prav njegove skladbe in še Henčkove ter Avsenkove tudi največ igramo. Pa ne misliti, da lastnih skladb nimamo. Za kar lepo število s jih je nabralo. In še več jih bomo poskušali pripraviti. Je pa s tem tako, da z mnogo idej nastane le nekaj dobrih skladb.

Ostala dva člana tria tudi med Ivanovo odsotnostjo ne bosta mirovala. »Z nama bo za toliko časa nastopal drug harmonikar. Zeliva pa, da bi Ivanu čas kar najhitreje minil. Potem se bomo lahko še bolj zagrizeno lotili dela,« sta dejala Gregor in Pavle.

»Veseli smo, da smo uspeli pri poslušalcih,« pravijo vsi trije. »Poleg tega, da bomo igrali vedno več lastnih skladb, nameravamo k triu pritegniti še pevski sestav. Potem pa vaje, vaje, vaje...«

In seveda nastopi. Nastopi, ki bodo pritegnili poslušalce. Prav to je naloga, ki so si jo zastavili mladi muzikanti. Da pa bo ob poskočnih polkah in valčkih vztrgotalo srce marsikaterega dekleta, ne, tega pa res ni treba pripovedovati. Saj so vendar Ivan, Gregor in Pavle postavni fantje. J. Govekar

Prijatelj iz Pulja

Leta 1945 je Gorenjsko osvobajala tudi 29. hercegovska brigada. Borec te slavne enote je bil tudi Aco Micić, rojen Hercegovc. Svojo bojno pot in osvoboditev domovine je dočakal v Zgornjih Gorjah. Nato je na kranjski gimnaziji nekaj časa poučeval predvojaško vzgojo, kmalu pa je odšel v Pulj, kjer je še danes. Leta 1963 je postal ravnatelj osnovne šole Ivo Ribar-Lola v Pulju in to odgovorno dolžnost opravlja še danes. Solo obiskuje okrog 800 učencev, delovni kolektiv šole pa šteje 50 ljudi.

Micića sem te dni dvakrat srečal v Trzinu. Prvič na slavnostni akademiji ob dnevu mladosti, drugič pa ob vzidavanju temeljnega kamna za novo šolsko poslopje v Bistrici. S tovarišem Brejcem, nekdanjim ravnateljem Bračičeve šole v Trzinu, sta prijatelja in dobra znanca, saj sta bila prav onadva pred desetimi leti tvorca prijateljstva med Ribarjevo osnovno šolo v Pulju in Bračičevo šolo v Trzinu. To prijateljstvo je ostalo in je danes še krepkejšo...

»Prijateljstvo med nami in Trzinčani se je začelo pred desetimi leti,« mi je pripovedo-

val zgovorni Aco Micić. »Najprej sta se spoprijateljila Društvo prijateljev mladine Trzin in naše društvo Naša djeca. S tovarišem Brejcem pa sva sodelovanje razširila tudi na šoli, katerih ravnatelja sva bila. Danes je to sodelovanje že tako razvito, da se otroci medsebojno obiskujejo, obiske pa izmenjujejo tudi učiteljski kolektivi obeh šol. Mi smo sedaj drugič v Trzinu. Stanujemo pri družinah, kar prijateljstvo še bolj utrjuje. Spoznavamo se med seboj, spoznavajo se naši in vaši otroci in to naredi že tako dobre odnose še bolj pristne. Naša in Bračičeva šola izmenjujejo tudi svoja glasila. Nam pošiljajo Stezice, mi pa v Trzin glasilo Polet.«

Otroci iz Pulja so se Trzinčanom predstavili s kulturnim programom. Povsod, kjer so bili in kjer so nastopili, so bili nadvse tople sprejeti. Tako je bilo na akademiji, pri začetku gradnje šole itd.

Primer takega sodelovanja v Trzinu ni več osamljen. Zgledu šol Ivo Ribar-Lola ter heroja Bračiča sta sledili še dve šoli v Pulju, ki sta se spoprijateljili z osnovno šo-

lo heroja Bračiča Trzin in osnovno šolo Kokrškega odreda v Križah. Kolektivi vseh štirih ustanov so že izmenjali obiske. To je bil šele začetek. Sodelovanje, ki krepi bratstvo in enotnost naših narodov, bodo še utrjevali in širili...

J. Košnjek



Aco Micić

Kam pa bomo letos potovali z izžrebanimi naročniki Glasa?

Od Dutovelj, do tjakaj smo pripotovali v četrtem zapisu, pa vse do bližnjega Tomaja nas bo na obeh straneh poti spremljala trta teranka, ki uspeva le v tej rdeči ilovnati prsti. In tako bomo s to prijetno spremljavo iznenada prišli v Tomaj, ki slovi po močnem rdeče-črnem vinu teranu in po pesniku Srečku Kosovelu.

TOMAJ NA KRASI

Razsečna vas je nekako razpostavljena na hrbtu dveh sosednjih vzpeh, Tabora in Gradišča. Bil pa je ta kraj naseljen že v predzgodovinskem času. Tudi rimska doba je zapustila svoje sledove v Tomaju. Vse to izpričujejo po naključju najdene izkopanine; tudi nekaj bogatih rimskih grobov je bilo odkritih na tomajskih tleh. Srednjeveško obzidje vzh Tabora (382m) pa je stalo še do l. 1934, ko so ga Lah začutili potrebo, da ga odstranijo. Kdo ve, zakaj?

V letih 1470 in 1471 so Tomaj napadli Turki. Vedli so se tudi tu tako kot drugje, kjer še živi spomin na krvoločne jezdece, ki so pobijali nesrečne nedolžne ljudi v imenu svojega Alaha — ali niso posnemovalci Turkov nekaj stoletij pozneje tudi pobijali nedolžne ljudi v imenu nekega drugega boga? Žal se zgodovina z najbolj temnih strani tako rada ponavlja... Pa čeprav bogovi vsch ver uče svoje podanike le strpnosti in ljubezni do vseh ljudi, tudi do onih, ki drugače mislijo o življenju in smrti...

V Tomaju bodo gorenjski poponiki lahko videli velike betonske ploščadi — to so zbiralniki deževnice; v krajih brez studencev — brez »žive vode« — so to zelo pomembne življenjske naprave. Deževnica, ki jo usovj ploščad, steče v kal na koncu, kjer na nepropustnih tleh ostane nekako »deponirana«.

Do uvedbe vodovoda v zadnjih desetletjih so bili ti kali edini »dobavitelji« vode za pitje, za kuho in za napajanje živine. Zdaj so stvari sicer drugačne, a vendar se zgodi, da vodovod usadne ali da je malo vode; v tem primeru se ob kalih vsaj živina lahko odčrpa.

V okolici Tomaja je tudi več podzemskih jam; nekatere so že v turških časih pa tudi v času spopadov med okupatorji in partizani reševale življenja in imetje domačinov. (Mimogrede: Tomaj je bil ves čas petindvajsetletne zasedbe po Italijanih čvrsto narodno zaveden.)

Drevja je na okoliških bregovih bolj malo; le nizko hrastiče, borovje in brinje. Bolj pa je razprostranjena trta. Saj Tomaj slovi kot središče pridelovanja terana. Seveda pravega kraškega terana, ki se da piti le, če prigrizneš domači pršut, na ostrem kraškem vetru sušen, ravno prav osoljen in rahlo odimljen.

Po nemarnem tako sloveča ogrska »bikova kri« (Egri bikavér), ki jo naši brunni turisti drago plačujejo na Madžarskem, se lahko skriva pred našim teranom iz Tomaja! Tam motna črna brez okusa (a z veliko reklamo!) — tu zlahka, kot kri rdeče temno vino s posebnim okusom po naši sladkotrpki zemlji... Kar pogledite, kako bo žarel kozarec terana ob robovih! Ne »bikova«, ne »zajčja« — to je kri našega Krasa!

Seveda pa je s teranom tako kot z dolenskim cvičkom. Malo se ga pridelava na veliko prodal. Pristnih teranov in cvičkov je malo. Zato bo prav, če bomo le v Tomaju, v Dutovljah in tu okrog zaupali tej zlahka pijanci — in jo poizkusili...

Se to: v tomajski župni cerkvi, sezidani v l. 1637, je vso stensko slikarstvo napravil sloveč umetnik Tone Kralj. Če se bomo količkaj motali po Tomaju, je vredno, da si te upodobitve ogledamo.

SREČKO KOSOVEL

Kot Kajuh je tudi pesnik Kosovel živel le malo let — umrl je komaj dvaindvajset let mlad... Oba pa sta zapustila bogato literarno dediščino — šopek zlahka, nesmrtnih pesmi. Tako lepih in tako samosvojljih kot jih slovenska književnost od Prešerna in Zupničiča dalje ni poznala.

Ime Tomaja je tesno zvezano z imenom pesnika Srečka Kosovele. Kar tri obeležja pričajo o njegovi prisotnosti v tem kraju: na pročelju stare šole, kjer je Srečko kot nadučiteljev sin, preživljal svojo mladost; na hiši, v kateri se je izteklo pesnikovo življenje in na pokopališču, kjer je grob njegov...

V hiši s številko 39, kjer je Srečko Kosovel l. 1926 umrl, je od l. 1951 urejena pesnikova spominska soba. Tu so zbrani njegovi rokopisi, pisma, objavljena dela v izvirniku in v prevodih in razna osebna predmeta. Na stenah visi več podob iz različnih dob Kosovelovega živ-

ljenja, njegovih staršev in drugih sorodnikov. Okrog lepo urejene Kosovelove hiše je izjemno skrbno negovan vrt z obilico najrazličnejšega cvetja.

Srečko Kosovel — rojen l. 1904 v bližnji Sežani — je umrl sredi dozorevanja in iskanja povsem svojih, lastnih poti. Pa je kljub temu napisal čez tisoč pesmi, člankov in študij! Kot bi pesnik slutil svojo zgodnjo smrt, se je ogrinjal v melanholijo, v svojo osebno življenjsko bolečino. Čas (laško suženjstvo) in glodajoča pljučna bolezen sta mu narekovala trpkost v pesmi. Srečko Kosovel pa se je tudi zavestno angažiral v boju za novi svet. Njegova lirika noče biti baržunasta, pač pa borbena in očitajoča, kot bi o sebi zapel:

Slavček med trnjem se je zganil, zapel,
Bel cvet divje rože je zakravel.

V bolezn, ki ga je prikovala na posteljo, je šepetal:

Ne, jaz nočem še umreti,
saj imam očeta, mater,
saj imam še brate, sestre,
ljubico, prijatelje;
ne, jaz nočem še umreti!

Ne, jaz nočem še umreti,
saj še sije zlato sonce,
saj mladost me drzna

spremlja,
saj so cilji še pred mano;
ne, jaz nočem še umreti!

In kdo, ki mu je kaj mar slovensko branje, ne pozna pretresljive Kosovele balade o brinjevki, ki je v jesenskem času letela čez kraške gnanje:

Strel v tišino;
droben curek krvi;
brinjevka
obleži, obleži.

Tako smo gorenjski popotniki počastili spomin ljubega nam kraškega pesnika in že nas »veter žene« naprej proti Sežani.

MESTO OB MEJI

Sežani, ki je bila nekoč le manjši kraj, zdaj pa je veliko prometno, gospodarsko in politično središče tik ob meji z Italijo, res lahko ručemo mesto (od l. 1952 ima tudi uradno ta naslov). Celotno Sežani smemo reči tudi gospodarska metropola slovenskega Krasa, saj je sedež zelo velike občine, ima svojo industrijo, več šol različnih stopenj, banko, carinarnico, bolnišnico, delavsko univerzo in dvoje večjih tovarn: Pletenino in Iskro (obrat kranjske Iskre, speci-

aliziran za izdelavo radijskih sprejemnikov). Pomembno je tudi kamnoseško podjetje Marmor.

Mestni pa tudi bolj zlahka vitez dajejo Sežani kar trije parki z eksotičnim drevjem. Daleč naokrog slavi botanični vrt Scaramangà z obseznimi rastlinjaki. Tu je tudi največji izbor eksotičnih rastlin v Jugoslaviji.

Kmetov v Sežani pa skoraj ni več; vse je zaposleno v domači industriji ali pa hodi na delo ocolo čez mejo, v Trst. Tudi javne službe, ki so v zvezi z obmejnim posli, dajejo mnogim Sežancem dovolj dobrega kruha.

Seveda je tudi Sežana močno star kraj, saj se v listinah omenja že l. 1085! Se prej, v rimski dobi, je tu gospodarila rodbina Cesia — morda od tod tudi ime kraju?

Pozneje, pred l. 1857, ko je tod mimo stekla železnica Dunaj—Trst, so v Sežani zapravljali in popivali sloviti furmani. No, zdaj pa je cesta spet pridobila pomen, novodobni popotniki imajo svoje pločevinaste konjičke in se za železnico ne menijo. In cestni promet spet živi, včasih že kar preveč...

V l. 1870 je bil v Sežani velik ljudski tabor, ki je izzvenel v zahtevo po zedinjeni Sloveniji. V času NOB tudi Sežanci niso držali križem rok. O tem pričča spomenik talcem na Kalčiču in spomenik padlim borcem ob vходу v park Scaramangà.

V Sežani se je 22. februarja 1888 rodil slovenski pisatelj Josip Pahor, dne 18. marca 1904 pa se je tu rodil pesnik Srečko Kosovel (na pročelju stare šole ima vzidano spominsko ploščo). In še manj znano dejstvo: v Sežani se je l. 1925 rodil sloviti italijanski pisatelj in borec za pravice Siciljancev Danilo Dolce.

Pa še ena literarna poslastica v zvezi s Sežano: v župni cerkvi sv. Martina je na oltarni sliki upodobljen lev angel po obličju Franje Guličeve-Malenškove, pesniškega ideala Frana Levstika.

BELI KONJI

o, sedaj pa kar urno k cilju naše poti, proti sloviti Lipici, kjer so doma plemeniti beli konji.

Ker se bomo v Lipici za dalj časa ustavili (tu bomo imeli tudi kosilo) in ker bomo gledali tudi celourni program dresurnega jahanja, bo prav, če se z Lipico in njeno zgodovino nekoliko pobliže seznanimo.

Lipica je manjše naselje sredi bujne zelene oaze, ki jo obkrožajo stoletni hrasti, lipe in kostanji. Seveda je Lipica danes znana le zaradi sloveče kobilarne — pred l. 1580, ko je avstrijski nadvojvoda Karel odkupil posest od tržaškega škofa, so tu domovali slovenski kmetje. Nova gospoda pa je takrat domačine prepodila z njihove zemlje in jih naselila v Lažah, vasi med Senožečami in Razdrtno.

Takrat so razlastili sedem lipenskih družin in jim dodelili zemljišča v več kot 25 kilometrov oddaljeni vasi sredi pustega krasa. Med NOB so bile Laže partizanska vas, kjer so se borci dostikrat odpočili in se nahranili. Zato so Italijani v pomlad 1943 vse ljudi izselili.

To je torej grenka kaplja v zgodovini Lipice! Da so mogli gojiti konje, so razgnali ljudi... Ne morem se ubraniti misli, da je ta zdeva le temen madež na sicer tako belih konjih...

Posebno ob zgodovinsko točen podatku, da so se iz Lipice pregnani kmetje Markovičiči, Pangeršiči, Vidmarji in Zetki morali v novem domovju preživljati bolj z oglarjenjem kot s kmetovanjem. V Lipici pa je bila zemlja le dobra in še veliko mesto kot odkupovalec izdelkov je bilo blizu, le pičlih 11 kilometrov. Zdaj pa so stari Lipenci morali pogosti nove korenine med trdim kraškim kamenjem... In žive tamkaj še dandanašnji! **Crtonar Zorec**



O uspehih bomo govorili čez nekaj let

Kmečki turizem na Starem vrhu je preteklo zimo doživel svoj krst in napravil prve korake. Je bila zamisel dobra in sezona uspešna? Je bilo gostov dovolj in so bili zadovoljni? Se bo vloženi denar vrnil? Vprašanja se vsiljujejo. Odgovore smo poiskali pri nekaterih kmetih iz vasi pod Starim vrhom.

Matevž Debeljak z Mlake:
»Naša vas je za pol ure hoda oddaljena od smučišča na Starem vrhu, zato od sezone v tem smučarskem središču ne moremo dosti pričakovati. Vse kaže, da se bo treba v večji meri usmeriti v izletniški in letni turizem. Premišljeval pa sem, da bi na bližnjem hribu postavil prenosno vlečnico. Za manj zahtevne smučarje bi bila primerna.«

»Kaj pa gostje?»
»Letos gostov pri nas še ni bilo. Lani smo šicer uredili nekaj sob, za preureditev sanitarij in kuhinje pa nam je arhitekt prepozno naredil načrte. Ta dela bomo opravili poleti in jeseni bi že lahko postregli prvim turistom.«



Janez Tavčar — Starman z Luše: »Ne bi mogel reči, da z zimsko sezono nismo zado-

voljni. Za začetek je kar dobro in tudi gostje so bili zadovoljni. Vsi so oljubili, da bodo še prišli. Če se kmečki turizem izplača? O tem boma lahko govorili šele čez nekaj let.«

»Boste goste sprejeli tudi poleti?»

»Seveda, a bolj smo jih veselili pozimi. Poleti je veliko dela na kmetiji.«

Hiša Pavleta Dolenca — Tavčarjeva iz Četene ravnj je med najlepšimi daleč okoli. Z velikim smislom za lepoto in ohranitev značilnosti kmečke hiše je lastnik obnovil stare freske na pročelju in poslikane vogale in dal vratom in oknom za poljanske hiše značilno temno rjavo barvo. Nad vhodnimi vrati pa so že vstavljeni stebri za kmečki gank, na katerem se bo sušila rumena koruza.

»Je bila sezona uspešna?»

»Prekratka je bila. Komaj so se gostje navadili in začeli zahajati tudi na poljansko stran, snega ni bilo več.«

»Hiša stoji tik izletniški cesti, ki pelje iz Javor na selško stran. Se tudi izletniki lahko ustavijo pri vas?»

»Vsakemu lahko postrežemo. Na zalogi imamo vedno domače salame in klobase, zaseko, domač kruh in za žejne domače žganje in mošt. Če bodo želeli, bodo gostje tudi poleti dobili celodnevno penzijo. Kraj je zlasti primeren za starejše ljudi in starše z majhnimi otroki. V okolici je dosti gozdov in vse polno je možnosti za krajše in tudi daljše izlete. Otroci

pa se bodo seznanili tudi s kmečkim delom.«

Ni dovolj za kmečki turizem le preurediti hiše in se prilagoditi gostu. Tudi domače specialitete same ne vabijo. Ljudi je treba seznaniti s ponudbo. Zato se je kmetijska zadruga Skofja Loka odločila ustanoviti posebno službo za pospeševanje kmečkega turizma. Njena naloga bo preučiti, kje so še možnosti za razvoj kmečkega turizma, svetovala bo, kako naj se uredijo kmečke hiše in kmetom bo tudi priskrbelo posojila. Zelo važno je tudi, da bo skrbelo za propagando. Obenem pa bo vodila evidenco gostov. Skratka, njena naloga bo, da kmečki turizem ne bo ostal na začetku poti, ampak se bo razvijal, ne samo po obsegu temveč tudi kvaliteto. L. Bogataj



Da bi obiskovalci ne zašli, sta turistični društvi Stari vrh in Javorje na križiščih in razpotjih krajevnih cest postavili kazipote. — Foto: F. Perdan

Rastejo kot gobe po dežju

Čas in ritem življenja vsiljuje ljudem razne oblike, kako preživeti proste dni. Tako so se že pred leti pojavili prvi vikendi, kamor se zatekajo ljudje ob prostih dnevih, željni miru in svežega zraka. V trziški občini se je pričelo »vikendaštvo« pred štirimi leti in do sedaj je bilo zgrajenih že okoli petdeset hišic. Nekateri vikendi so zgrajeni prav lično v tipično gorenjskem slogu in so skladni z okolico, drugi pa so prerasli v pravcate vile.

Na območju občine je sedem področij, v katerih je mogoče graditi vikende. Največje zazidalno področje je v Podljubelju, in sicer Lajb, kjer bo zgrajenih 46 objektov. Od tega bo 9 počitni-

skih domov, 3 stanovanjski objekti in 34 vikendov, s skupno 360 ležišč. Pobudnik za zazidavo Lajba je bila skupščina občine Tržič, ki je obenem tudi investitor zazidalnih načrtov. V Podljubelju je na območju Tolminčevega slapu, Deševnega in Anžičmana zgrajenih že 23 vikendov, trije pa so v gradnji.

Drugo večje področje je nad Visočami pri Tržiču, koder je v gradnji 15 vikendov. Investitor zazidalnega načrta je bivši lastnik zemljišča. Večje število vikendov, 17 objektov, bo zgrajenih tudi na

Brezjah pri Tržiču. Zazidalne načrte je investirala skupščina občine Tržič, s sredstvi od prodanih zemljišč pa bo razpolagala tamkajšnja krajevna skupnost.

Večje število vikendov bo možno graditi še v Petarjih nad Lomom, Seničnem, Zg. Vetrnem in v Sebenjah. Na teh področjih je zgrajenih dvanajst objektov, možno pa bo zgraditi še nadaljnjih petdeset hišic. Posebni zazidalni načrt je izdelan tudi za Jelendol, kjer je predvidena gradnja desetih enot, namenjenih predvsem za lovski turizem. Jp

Zbilje nared

Prijetna vasica Zbilje postaja iz dneva v dan privlačnejša za obiskovalce. Dolgotletna prizadevanja domačega turističnega društva so končno dobila pravo veljavo med vaščani, ki vse bolj prizadevno skrbijo za lepšo podobo kraja. To potrjujejo mnoga, s cvetjem okrašena pročelja hiš.

Na letošnjo turistično sezono so se začeli pripravljati dokaj zgodaj in zato obiskovalci dobe vtis, da se je sezona v Zbiljah pravzaprav že začela. Številni obiskovalci Zbiljskega jezera bodo zadovoljni z ureditvijo sprehajališč ob jezeru in urejeno obalo, na urejenih parkiriščih pa

je prostora za nad tisoč avtomobilov. V obnovljeni čolnarni, ki je dnevno odprta od 5. do 20. ure, je na voljo 25 čolnov, dobijo pa se tudi ribiške dovolilnice in celotni ribiški pribor. Tudi za prehrano je poskrbljeno, saj je bife ob jezeru vedno dobro založen.

Ob sredah, sobotah in nedeljah bodo prirerjali ples na pokritem plesišču, pripravili pa bodo tudi že tradicionalno prireditev »Zbiljska noč«. Omeniti velja, da je Zbiljsko jezero center vodno smučarskega športa pri nas, ki privablja vedno nove občudovalce. fr



Tavčarjeva hiša v Četeni ravnj je med najlepšimi daleč okoli. — Foto: F. Perdan

25 let Elektrotehniškega podjetja Kranj

KVALITETA IN ZMERNE CENE



● Sedanje Elektrotehniško podjetje Kranj je bilo ustanovljeno 1. junija 1947. leta. Takrat se je imenovalo Mestno elektrotehniško podjetje. V začetku je bila to manjša obrtna delavnica za elektrotehniško stroko, vendar se je dejavnost kmalu razširila na elektroinstalacije, servisne storitve električnih naprav, fino-mehanične storitve ter trgovino z električnim materialom na drobno. Zaradi ekonomskih razlogov je podjetje sčasoma opuščalo nedonosne dejavnosti in uvajalo donosnejše. Lotili so se maloserijske proizvodnje (izdelovanja razvodnih omar, komandnih pul-tov, izdelovanje opreme za krmiljenje in daljinsko upravljanje obdelovalnih strojev, izdelovanje maloserijskih izdelkov po željah naročnikov), uvedli elektroobratovno vzdrževanje po tovarnah, razširili trgovino na drobno in debelo ter ustanovili lasten projekcijski biro. V zadnjem času uvaja Elektrotehniško podjetje Kranj tudi servise za aparate inozemskih proizvajalcev.

● Podjetje je ves čas poslovanja vlagalo svoja novoustanovljena sredstva v poslovni sklad in večalo obseg dejavnosti. Tako je doseglo lani 16.822.000 dinarjev bruto realizacije pri povprečno 109 zaposlenih, za letošnje, jubilejno leto, pa predvidevajo 20 milijonov dinarjev bruto realizacije.

● Ob ustanovitvi je imelo Elektrotehniško podjetje Kranj svoje poslovne prostore na Jahačevem prelazu 2 in delno na Gregorčičevi cesti 3. Z nadzidavo prostorov na Gregorčičevi cesti se je podjetje v celoti preselilo tja in ostalo tam do leta 1970, ko se je moralo zaradi gradnje nove blagovalnice umakniti v prostore nekdanje Save nasproti delavskega doma. Ker pa so bili ti prostori pretesni, je podjetje najemalo poslovne prostore v bližnji okolici Sele zgraditev novega poslovnega prostora na Koroški cesti 53/c je Elektrotehniškemu podjetju Kranj omogočila združitev vseh dejavnosti v eni stavbi.

● Poslovanje Elektrotehniškega podjetja zahteva visoko strokovno usposobljenost zaposlenih. Da je delovna organizacija to dosegla, je začela po letu 1960 dodatno izobraževati zaposlene. Nudila jim je štipendije. Obenem pa Elektrotehniško podjetje tudi skrbi, da imajo novosprejeti delavci čim višjo izobrazbo. Tako so delavci Elektrotehniškega podjetja Kranj danes sposobni opravljati najzahtevnejša dela iz delovnega programa kolektiva. Zaradi razširitve poslovanja je postal kranjski okoliš premajhen. Podjetje je začelo prevzemati zahtevna elektroinstalacijska dela zunaj Kranja, prestopili pa so tudi že republiške meje. Tako so na primer skupaj s kranjskim Engineeringom delali v Omišu, Makarski, Zadru, Beogradu itd., in sicer na področju galvanik ter graditve novih vodovodov. Elektroinstalaterji Elektrotehniškega podjetja Kranj so delali in delajo v številnih industrijskih, gradbenih, stanovanjskih, poslovnih in šolskih ob-

jektih v kranjski občini. Elektrotehniško podjetje Kranj lahko za vsa taka dela izdela projekte ter dopolnilno električno opremo v svojem maloserijskem oddelku in to v poljubni izvedbi. V tem oddelku prav tako izdelujejo opremo za kompletacijo strojev drugih proizvajalcev. Tak odnos je še posebno dobro utečen in razvit s tovarno IKOS v Kranju.

● Več kranjskih podjetij je želelo, da prevzema Elektrotehniško podjetje Kranj tudi celotno vzdrževanje električnih naprav v njihovih obratih. Taka oblika sodelovanja je ugodna za obe strani. Uporabnik ima zagotovljeno stalno vzdrževanje brez dodatnega vlaganja v rezervne dele, izvajalec pa stalno delo, ki ga lahko tudi planira.

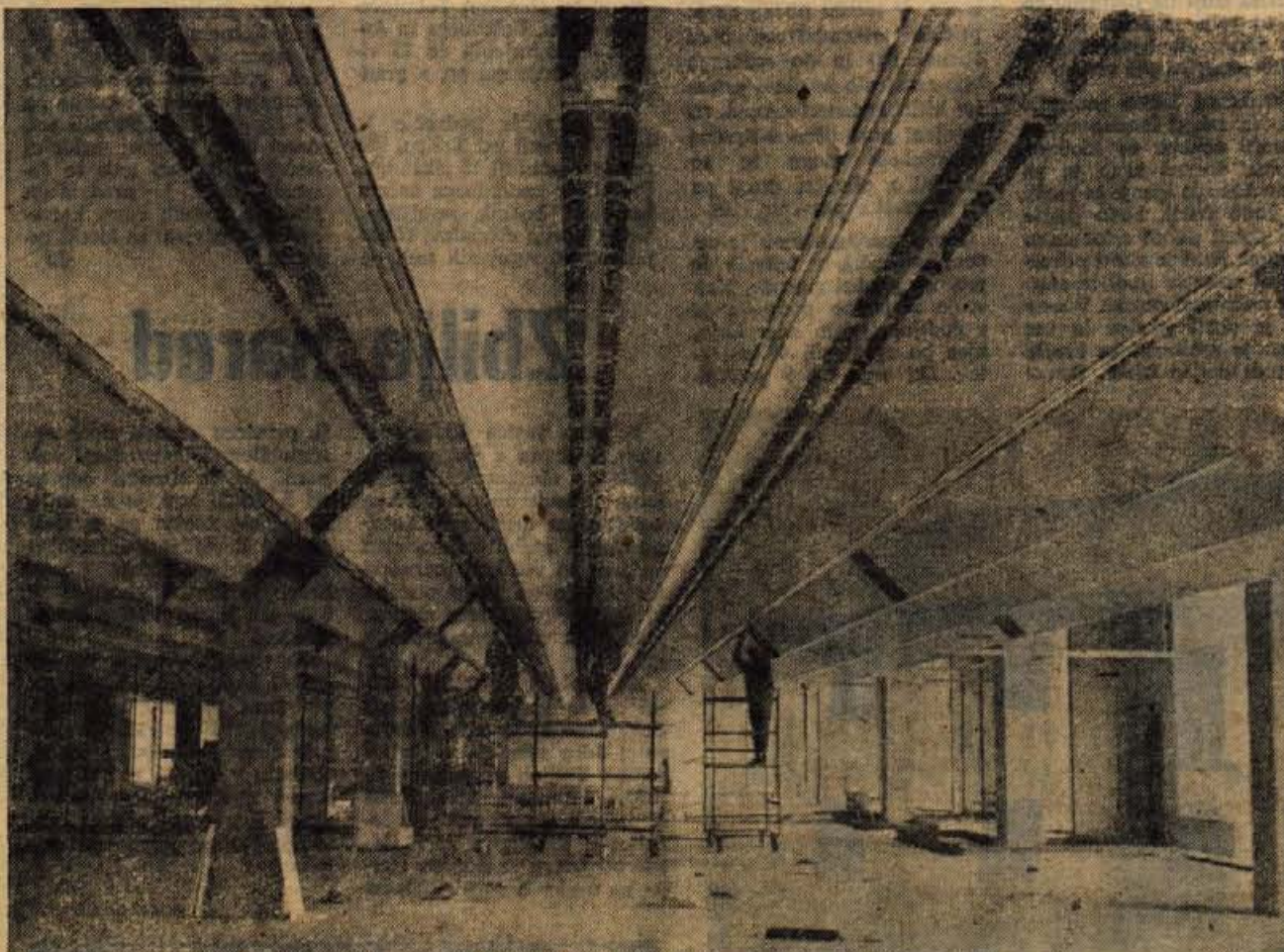
● Pri svoji servisni dejavnosti naleti Elektrotehniško podjetje Kranj večkrat tudi na težave, ki jih povzročata neredna oskrba z rezervnimi deli, nekaterih rezervnih delov pa proizvajalci niti ne izdelu-

jejo več. Dogaja se, da so stranke včasih neupravičeno jezne na podjetje, ki svojih storitev zaradi omenjenih razlogov ne more v redu opraviti. Vendar je odstotek »nezadovoljnih« strank v primerjavi z vsemi opravljenimi servisnimi storitvami majhen.

Servisni program podjetja je obsežen, saj opravlja podjetje vse servisne storitve na elektrotacijskih strojih do 100 KW moči in več, popravlja gospodinjne, televizijske in radijske aparate in seveda vse ostale akustične naprave v garanciji in po njej. Elektrotehniško podjetje Kranj opravlja servise predvsem na proizvodnih naslednjih znamki: Iskra, Elektro industrija Niš, RIZ Zagreb, Rudi Čajevec, Rapid Beograd, TIKI Ljubljana, Sloboda Čačak in Tehnunion Ljubljana. Pri zadnjem opravlja predvsem servise na strojih Candy. Od tujih proizvajalcev pa ima Elektrotehniško podjetje Kranj servise za izdelke tvrdke Ransburg in Grunding, pred kratkim pa je kranjsko podjetje prevzelo tudi servisiranje rotacijskih strojev Fein. Elektrotehniško podjetje ima dva »mikroservisa«, in sicer v Trzinu in v Skofji Loki.

● Elektrotehniško podjetje Kranj ima v svojih novih poslovnih prostorih na Koroški cesti 53/c tudi trgovino z električnim materialom na drobno in debelo, razen tega pa trgovino tudi v Trzinu. Kupec lahko dobi v teh trgovinah ves material, ki je na zalogi, na kupčevo željo pa lahko v nekaj dneh preskrbijo tudi tistega, ki ga v trgovini ni, vendar je na jugoslovan-skem trgu dosegljiv.

Ker predstavlja elektroinstalacijski oddelček z maloserijsko proizvodnjo največji delež pri poslovanju Elektrotehniškega podjetja Kranj in je tovrstna dejavnost odvisna predvsem od razvoja gradbeništva, se vsi člani kolektiva dobro zavedajo, da se bo v primeru upadanja gradbenih investicij manjšal tudi obseg del, ki jih opravlja Elektrotehniško podjetje Kranj. V takem položaju bo imel prednost tisti, ki bo svoje storitve kvalitetno opravljal po zmer-nih cenah. Zato je osnovni cilj Elektrotehniškega podjetja Kranj kvaliteta opravljenih del. Samo na ta način bodo kos mrtvim investicijskim obdobjem!



Delavci Elektrotehniškega podjetja Kranj pri elektroinstalacijskih delih v novi veleblagovnici Globus v Kranju



Med člani posebne komisije sveta krajevnih skupnosti Skofja Loka, ki so minuli petek dopoldan ugotavljali onesnaženost mesta pod Lubnikom, je bil tudi naš fotoreporter. Tale kup navlake ob mehanični delavnici, za poslopjem kmetijske zadruge, je samo eden od številnih dokazov zanemarjenosti tisočletne »lepotice«. France pravi, da Spodnji trg, zlasti okolica klavnice, nasploh bolj spominja na orjaško smetišče kot pa na spodobno, človeka vredno naselje. (-lg) — Foto: F. Perdan



»Bela vrana« Skofje Loke in pravo nasprotje brezštevilnih kamnov spotike je Groharjevo naselje. Njegovi prebivalci bi morali biti vzor neredoljubnim someščanom, saj so svojo četrto ohranili kar se da snažno in urejeno. Geslo »Maj — mesec čistoče« torej vendarle ni izvenelo popolnoma v prazno. (-lg) — Foto: F. Perdan



Smetnjak na sliki, čepeč ob cesti proti kranjski železniški postaji, je gotovo namenjen tujcem, ki naj že ob samem vходу v mesto spoznajo, kako »kulturno« ljudstvo živi tod. (-lg) — Foto: F. Perdan

OČISTIMO GORENJSKO

Ločani so napovedali vojno umazaniji

Široko začrtano gibanje »Očistimo Slovenijo«, ki naj bi zajelo kar največ ljudi in krajev, očitno ni ostalo brez odmeva. Se pred slabima dvema mesecema smo ugotavljali, da Ločanom ni dosti mar umazanije, ki jih obdaja, da so jim problemi okrog varstva okolja deveta briga. Čeprav dejansko stanje danes ni kaj prida boljše, se stvari vendarle utegnejo kmalu spremeniti. Skupščina je že sestavila komisijo, katere naloga bo skrbeti za zaščito celotnega ozemlja komune ter odkrivati in nadzorovati poglobljene vire onesnaženja v občini. To pa še ni vse.

Ukrepatj sta začela tudi občinska turistična zveza in svet krajevnih skupnosti Skofja Loka. Zlasti slednji je odločno prešel od besed k dejanjem ter na eni izmed aprilskih sej sklenil sprožiti cel niz konkretnih akcij pod skupnim naslovom »Maj — mesec čistoče«. Prebivalce in člane delovnih organizacij so pozvali, naj odstranijo nepotreben material, nakopičen okrog poslovnih zgradb, stanovanjskih blokov in drugih poslopij, ter ga odpeljejo na smetišče; meščanom so priporočili gojenje rož, cvetličnega drevja in okrasnega grmičja; lotili so se prenavljanja zelenic in nasadov itd. A bolj kot naštetih prijemi, katerih uspeh je odvisen od dobre volje množic in zato več ali manj dvomljiv, razveseljuje povezava z upravami krajevnih šol. Le-te namreč obljublajo vključiti v učni program šolskega leta 1972/73 precej predavanj, posvečenih ekološkim vprašanjem. Morda najpomembnejši prispevek k spreminjanju zunanje podobe kraja pa pomeni njihova pripravljenost, da »prečestejo« posamezne četrti in najbolj ogrožena območja ter jih rešijo nadležnih odpadkov. Gimnazijci bodo pregledali strugo Farškega potoka med Staro

Loko in Krevsovim mlinom, levi breg Selsčice do Koširjevega jezua, naselje Novi svet, bližino NAME, obe igrišči, prostor vzdolž pokopališkega zidu, Groharjevo naselje ter Puštal ozloma tamkajšnje kopalnice. Učenci osemletke iz Skofje Loke nameravajo očistiti zemljišče ob Kidričevi in Partizanski cesti do Plevne, nadalje Suško, Koširjevo in Sorško cesto do Tehnika, Kopalniško ulico, Grajsko pot ter okolico gradu, medtem ko so učencem osnovne šole Trata prepustili Frankovo in Hafnerjevo naselje, okolično železniške postaje, Gorenjske predilnice in podjetja Kroj, vas Suho ter obrežje istoimenskega potoka.

Poglavje zase predstavlja razpis za najboljše domače naloge o varstvu narave, urejanju okolja in čistoči mesta, v katerem sodelujejo vsi šolarji v občini. Nagrade bo izbrala posebna komisija KS. Prva nagrada znaša 250, druga 150 in tretja 100 novih din. Petdeset ostalih avtorjev čakajo knjižna priznanja (delo »Človek proti naravi«). Z njimi naj bi še povečal zanimanje otroka za vprašanja ogroženosti človekovega življenjskega prostora. I. G.

Kdo je kriv?

Naši gozdovi so bili še pred nekaj leti čisti. Z veseljem je človek stopal po teh gozdovih in srce te je navdajalo s ponosom ob zavesti, da je ves ta prekrasen svet dragoceno imetje našega naroda. Inozemski gostje niso mogli prehvaliti čudovitih pejsažev in lovišč, ki so v drugih državah že prava redkost.

Kaj pa ugotavljamo danes? Gozdovi so postali ogromen smetnjak in s tem ogledalo naše kulture. Za primer naj navedem, kaj človek lahko najde, ne da bi iskal, če se sprehodi nekaj kilometrov po nekakj prekrasni priradi. Tu-

di DINOS bi bil lahko ponosen na tolikšno zbirko raznih materialov; kilogrami polivinila, kupi izrabljenih avtomobilskih gum, zavržena embalaža pralnih detergentov, okostnjaški ostanke starih avtomobilskih karoserij, stare kuhinjske posode in ostali dokazi »ljubiteljev« narode se vam režijo iz zelenja kot neme priče naše malomarnosti, ravnodušnosti in predvsem nekulture. Ob vsem tem se človeku samo od sebe vrine vprašanje, kdo je kriv? Ali vsi mi? Ves slovenski narod? Torej kdo?

L. Pečenko



Srečne izžrebance Glasa bo na izletu spremljalo in obdarilo trgovsko podjetje Murka iz Lesc. Slika prikazuje razstavo pohištva, ki jih Murka večkrat prireja v raznih krajih Gorenjske. — Foto: F. Perdan



V nedeljo, 28. maja, je bilo v Skofji Loki občinsko gasilsko tekmovanje najboljših članskih in pionirskih ekip s področja Skofje Loke, Selške ter Poljanske doline. Na tekmovanju je sodelovalo skupaj s pionirji 240 gasilcev. Pri članih je zasedla prvo mesto gasilska deseterina Jelovica iz Skofje Loke, drugo PGD Poljana in tretje mesto PGD Godešče. Pri pionirjih pa so v A skupini osvojili prvo mesto PGD Železniki, drugo mesto PGD Gorenja vas in tretje PGD Hotavljice, pri tekmovanju pionirjev v B skupini pa so bili prvi pionirji PGD Stara Loka, drugi PGD Hotavljice in tretji PGD Železniki. Izven konkurence je tekmovala tudi mladinska deseterina iz Virmaš. Ob zaključku tekmovanja je bil zbor vseh gasilcev, katerim sta predsednik občinske gasilske zveze Anton Oman in poveljnik Vinko Florjančič spregovorila o pomenu tekmovanja ter izrazila pohvalo vsem ekipam, ki so sodelovale na tekmovanju, posebno pa pionirjem, ki so se tako množično odzvali ter dosegli tako izredne uspehe. — A. Sedej

Orientacijski pohod vojaških starešin

Krajevni organizaciji zveze rezervnih vojaških starešin Vodovodni stolp I in Vodovodni stolp II sta pripravili v nedeljo, 28. maja, patroljno orientacijsko tekmovanje ekip iz obeh osnovnih organizacij zveze rezervnih vojaških starešin. Pohod se je začel v nedeljo zjutraj ob 7. uri in se ga je udeležilo 29 petčlanskih ekip. Na cilj so prišle vse ekipe. Med potjo so morale premagati številne ovire in preizkušnje. Tako so

morale rezervne vojaške starešine pokazati svoje sposobnosti pri metanju bombe, nudenju prve pomoči in streljanju. Čakale so jih številne naloge iz topografije, opravili pa so tudi hitrostno preizkušnjo.

Prvo mesto sta zasedli dve ekipi, in sicer ekipa številka 26 in ekipa 15. Ekipi so sestavljale starešine iz osnovne organizacije Vodovodni stolp I. Druga je bila ekipa številka 28, tretja pa ekipa števil-

ka 6. Med posamezniki je bil najboljši Eman Dražumerič, sledijo pa Ignac Zagožen, Redžepovič Alija in Stanko Polajner. Pri streljanju pa je dosegel najboljšo rezultate Eman Dražumerič.

Orientacijski pohod vojaških starešin je uspel. Udeleženci tekmovanja so želeli, da bi bilo takih pohodov še več, saj na njih teoretično znanje preizkušajo v praksi. — Jk

Uspešna zbiralna akcija na Jesenicah

18. maja je bila v jeseniški občini zbiralna akcija rdečega križa, ki spada v okvir vseslovenske zbiralne akcije rdečega križa.

Na Jesenicah, v Zirovnici, na Javorniku, v Mojstrani, Kranjski gori, Ratečah in na Hrušici so zbrali skupaj 2750 kilogramov oblek in obutve. Zbrano blago bodo odpeljali predvsem v tiste predele Slovenije, kjer je največ socialno ogroženih družin. Na Jesenicah bodo zbrano blago odpeljali predvsem v Sevnico, nekaj pa tudi v Lendavo.

V okviru zbiralne akcije so zbirali denar tudi učenci jeseniških osnovnih šol. Zbrani denar bodo namenili za letovanje socialno ogroženih otrok na Debelem rtiču, del denarja pa so obdržali za pomoč socialno ogroženim na šolah.

V času akcije so na vseh krajih postavili posebne nabiralnike, za katere so skrbeli sami učenci osnovnih

šol. Pri tem velja pohvala učencem osnovne šole v Zirovnici, ki so sami toliko zbrali kot na vseh Jesenicah. V vsakem naselju na zirovniškem področju so postavili nabiralnike, zbrani material pa so vozili na zbirno mesto zaposleni v Elektro Zirovnica.

Tudi učenci osnovnih šol iz Kranjske gore, Koroške Bele in učenci osnovne šole Prežihov Voranc ter drugih zaslužijo za svojo delavnost in prizadevnost v času akcije vso pohvalo. Posebno učenci osnovne šole iz Kranjske gore, ki so prinašali na zbirno mesto izredno čiste in lepo zavite pakete in oblačila. V nabiralniku Perič-Weber v Kranjski gori se je zbralo celo 32 vrst denarja.

Zbiralna akcija je torej uspela, letos še posebno zato, ker so v njej sodelovali zelo zavzeto in prizadevno učenci jeseniških osnovnih šol. D. S.

Očistimo naše okolje

Turistično društvo Cerklje je pred dnevi sklicalo širši sestanek s predstavniki ostalih krajevnih skupnosti na tem območju, in sicer Zaloga, Poženika, Brnika, Senturske gore, Grada, Velesova in Cerklj, na katerem so se pogovorili o skupni akciji, ki so ji dali naslov Očistimo naše okolje. Na tem sestanku so se dogovorili, da bodo do konca maja očistili vso navlako, ki se je nabrala prek

zime v tridesetih vaseh tega okoliša, predvsem pa ob potokih Reka, Pšata in Dobrič.

Obenem so sklenili, da bodo pospešeno izvajali akcijo za ureditev in lepši videz dvorišč, vrtov, balkonov in po potrebi tudi hišnih fasad, da bi bili kraji kar najlepše urejeni tudi v času vsakoletne in tradicionalne razstave cvetja, ki bo tudi letos v osnovni šoli Cerklje od 30. junija do 4. julija. — an

SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

O pitni vodi in vodnih virih

KAJ MORAMO VEDETI O PITNI VODI

Zaradi pomena, ki ga ima voda za ljudi in za narodno gospodarstvo, sodi med dobrine, ki so za obstoj človeka nenadomestljive. Še posebno nepogrešljiva pa je higiensko neoporečna voda v času vojn in elementarnih nesreč.

Ze najstarejši kulturni narodi so uporabljali le higiensko kvalitetne vire vode. Ob naselitvi so izredno dobro — za takratne čase seveda — uredili objekte za preskrbovanje s pitno vodo. V srednjem veku so se pojavljale epidemije zlasti zaradi zanemarjanja in opuščanja prejšnjih tehničnih dosežkov. Šele ko so ljudje spoznali, da s svojo prisotnostjo lahko negativno vplivajo na neoporečnost prirodnih voda, so začeli urejati svoj odnos do vode.

Zaradi prenašanja raznih škodljivih kemičnih (npr. bojni strupi v času vojne) in bioloških snovi (zlasti povzročitelji nalezljivih bolezni) je voda lahko v vojni in pri elementarnih nesrečah nevaren povzročitelj masovnih zastrupitev in nalezljivih obolenj.

Da bi lahko sami ugotovili, kdaj utegne voda škodljivo vplivati in preprečevali morebitno zastrupitev in širjenje nalezljivih obolenj pri ljudeh in živalih, je potrebno, da imamo vsaj osnovno znanje o:

- terenskem pregledu vzorcev pitne vode,
- usposabljanju in vzdrževanju objektov za preskrbovanje s pitno vodo,
- najenostavnejših ukrepov za izboljšanje higienske kakovosti vode.

To osnovno znanje nam zlasti v vojnem času lahko omogoči, da bomo zagotovili za pitje in umivanje zdravstveno neoporečno vodo in znali zasilno usposobiti razne vire (opuščene vodnjake, razne studence, poškodovane rezervoarje, zajetja in podobno) za preskrbovanje ljudi in živali z zadostnimi količinami vode.

mr. vet. P. Tisler

Razpisna komisija podjetja

INŠTALACIJE ŠKOFJA LOKA

ponovno razpisuje delovno mesto

direktorja (ni reelekcija)

Poleg splošnih pogojev, ki zagotavljajo smotrno gospodarjenje, razvoj podjetja in krepitev samoupravljanja ter dovoljuje opravljati delo na tem delovnem mestu, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

visoka ali višja izobrazba elektro, ekonomske, strojne, pravne ali organizacijske smeri z 2-letno prakso na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v gospodarstvu

ali:

srednja izobrazba elektro ali ekonomske smeri s 5-letno prakso na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v gospodarstvu.

Kandidati naj pismeno prijavo pošljejo razpisni komisiji podjetja do 9. junija 1972, iz katere bo razvidna izobrazba, dosedanje delo in zaposlitev.

Druge informacije v zvezi z razpisom, lahko dobe kandidati osebno v podjetju. Delovno mesto je treba zasesti 1. julija.

GLASBENA ŠOLA KRANJ
RAZPISUJE VPIS novih učencev za šolsko leto 1972/73 v oddelek za godala, pihala, trobila, klavir, solopetje, kitaro in klavirsko harmoniko.

Vpisovanje bo v četrtek, 1. junija ob 9. in 18. uri v Glasbeni šoli v Kranju; v ponedeljek, 5. junija ob 12. uri v osnovni šoli Preddvor; v torek, 6. junija ob 17. uri v osnovni šoli v Senčurju; v četrtek, 8. junija ob 12. uri v osnovni šoli v Cerkljah.

Podrobnosti o vpisu so razvidne iz objave na šolski oglasni deski.

Ravnateljstvo

**SAMOPOSTREŽNA
RESTAVRACIJA**
Kranj, Stritarjeva 5

razpisuje prosto delovno mesto

glavnega blagajnika

Pogoji: srednješolska izobrazba in 1 leto prakse ali nepopolna srednja šola in 5 let prakse.

Nastop službe možen takoj ali po dogovoru.



TRIGLAV KONFEKCIJA KRANJ

Za vroče poletne dni kvalitetne ženske obleke v modnih ekskluzivnih barvah dobite v trgovini Triglav konfekcije

KONCERT AVSENIKOV FESTIVALNA DVORANA NA BLEDU 15. JUNIJA



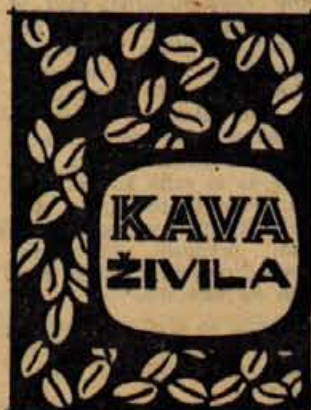
murke



**Predprodaja vstopnic v prodajalnah MURKE:
UNION JESENICE, MANUFAKTURA LESCE,
TEKSTIL BLED, BLAGOVNICA RADOVLJICA**

SODELAVKO
za točilnico

**išče restavracija
PARK Kranj**



76 ljubljanska banka



Avto-moto
društvo
v Kranju

obvešča vse ljubitelje moto-športa, da bo namesto odpovedane dirke, ki bi morala biti 6. maja

**I. speedway dirka z mopedi za
prvenstvo Gorenjske**
v soboto, 3. junija ob 16. uri v Stražišču.

Vabimo vas, da si ogledate to zanimivo prireditev.

Avto-moto društvo Kranj
Sportna komisija

nesreče

PREHITRA VOZNAJA

Na Ljubljanski cesti v Kranju se je v petek, 26. maja, nekaj po polnoči pripetila hujša prometna nezgoda. Voznica osebnega avtomobila Mojca Križnar iz Kranja je vozila od savskega mostu proti Laboram. Ob koncu levega ovinka je izgubila oblast nad vozilom in zapeljala v desno čez pločnik v občestni smernik in nato še v železni drog javne razsvetljave. Od tu je avtomobil odbilo pod cesto. V nesreči ni bil ranjen nihče, na avtomobilu pa je za 18.000 din škode.

NENADOMA PRED AVTOMOBIL

Na cesti drugega reda med Skofjo Loko in Železniki je v petek, 26. maja, popoldne Justina Potočnik, stara 34 let, z Bukovice nenadoma stopila pred avtomobil, ki ga je vozil Oton Lešnik iz Skofje Loke. Kljub zaviranju in zavijanju v desno voznik ni mogel preprečiti nesreče in je Potočnikovo zadel v nogo.

AVTOMOBIL ZGOREL

Na cesti drugega reda med Lescami in Bledom se je pri odcepu ceste za Sobec pripetila hujša prometna nezgoda v soboto, 27. maja, ob deveti uri zvečer. Voznik osebnega avtomobila Slavko Zupanc s Hrušice je iz neznanega vzroka zapeljal s ceste. Avtomobil je po 37 metrih vožnje po nasipu obstal na kolesih in se vžgal. Voznik in sopotnica Milena Bajz sta bila v nesreči ranjena in so ju prepeljali v jeseniško bolnišnico. Škode je za 20.000 din.

TRČIL V AVTOBUS

V nedeljo, 28. maja, zvečer je na cesti drugega reda med Skofjo Loko in Poljanami voznik osebnega avtomobila Franc Snof iz Stare Loke zaradi neprimerne hitrosti v ovinku trčil v avtoBUS, ki je pripeljal pravilno po desni strani. Voznik Snof je zaradi hudih poškodb v bolnišnici umrl. Ranjeni so bili trije sopotniki. Škode je za 20.000 din.

Pojasneni vlomi v vikende

Lastniki vikend hišic okoli Golnika so si oddahnili, ko so zvedeli, da so miličniki aretirali vlomilca, ki sta vlomila kar v sedem vikendov v Svarjah blizu Golnika.

Prvič je bilo vlomljeno 19. marca in čez dva dni ponovno. Nato mesec dni ni bilo vloma, 18. aprila popoldne pa je bilo vlomljeno kar v pet vikendov hišic. Lastniki vikendov so bili obupani, saj je bilo odnesenih kar precej vrednih predmetov, med njimi gramofon, celo prenosni televizijski sprejemnik, oblačila in drugo. Samo v tem popoldnevu sta vlomilca odnesla za okoli 900 starih tisočakov blaga.

Ko so miličniki pregledovali okolico, so pod nekim grmovjem našli nekaj oblačil, ki jih je po vsej verjetnosti nekdo odvrnil, potem ko se je preoblekel. Poizvedovali so za lastnikom oblačil na Golniku in tedaj so nekateri vedeli povedati, da so podobno srajco videli pri Milutinu Laziču. Ta se je od februarja letos pa do 28. marca zdravil v bolnišnici za pljučne bolezni in tuberkulozo na Golniku. Lazič je star 23 let, doma je iz Jesenice v

Srbiji. Za seboj ima že precej pisano življenjsko pot. Pred leti je ilegalno pobegnil v tujino, bil nekaj časa celo v tujski legiji. Bil je že zaradi kaznivih dejanj večkrat kaznovan doma in tudi v tujini.

Po prihodu iz zapora je bil nekaj časa brez zaposlitve, nato je zbolel in se prišel zdraviti na Golnik. Med zdravljenjem si je verjetno podrobno ogledal tudi okolico Golnika. Opazil je precej vikend hišic posebno v Svarjah nad Zalogom. Konec marca je bilo v te vikende prvič vlomljeno. Čez teden dni je Lazič na svojo željo zapustil bolnišnico. Odšel je v Ljubljano, kjer se je seznanil z 20-letnim Fadlom Beširevičem. Nagovoril ga je, da bi šla skupaj vlamljati. Oba sta bila brez zaposlitve, Lazič je Bešireviču tudi očital, da je prav revno oblečen. Ve pa za kraj, kjer bi dobila nove obleke in še marsikaj drugega. Takrat mu je tudi povedal, da je sam že vlomil v okolici Golnika in da je v ostalih vikend hišicah verjetno še precej uporabnega.

Podrobneje sta se za vlom domenila 18. aprila, ko sta

O modrem fičku in njegovi žrtvi

Kako so vaščani pomagali razkrinkati pobeglega voznika

Sobota, 27. maja. Miren, malce čemeran dan je bil to. Dežurni na postaji milice v Skofji Loki ni imel kaj prida dela. Lahko si je privoščil razkošje in prisluškoval razbijanju zidarjev, ki so prekopavali vežo. Šele zven telefona ga je predrnil iz razmišljanja.

»Neznani voznik osebnega avtomobila je ob 13.30 v Zmencu blizu zadržnega doma zbil 8-letno Marijo Cankar in nato pobegnil,« se je glasilo kratko obvestilo. Dremotno vzdušje in sproščenost sta hipoma izginita. Miličnik je jel naglo ukrepati. Ukazal je kolegu Branku Celarju, naj nemudoma odhiti preveriti resničnost informacije.

Na prizorišče dogodka so medtem že prispeli svojci in sosedje male ranjenke ter komandir loških miličnikov, ki je po naključju pripeljal mimo. S Celarjem sta brž ugotovila, za kaj gre; sledovi so jasno kazali, da je storil čev avtomobil — bržkone spriče prevelike hitrosti — v dvojnem ovinku zaneslo močno v levo in da je več deset metrov daleč vozil po travi, približno 1,20 metra od roba cestišča. Priče so povedale, kako ob trčenju v dekliko, ki je stala pol metra proč, ni niti poskušal zavreti, temveč je dodal plin in odhrumel proti Gorenji vasi. (Ogorčeni vaščan mu je sicer skušal slediti, a brez uspeha). Dodali so še, da grešnik krmari fiata 750 modre barve, da pa ni nihče utegnil prebrati registrske številke.

Skopa bera podatkov je obetala zamuden in naporen slove, vendar ni mogla zau-

staviti kolesja orjaškega stroja, ki so ga sprožili prek internih UKV zvez. Komandir Andrej Bolčina je ukazal namestiti zasede v Gorenji vasi in Zireh, opozoriti stalno službo UJV Kranj, kjer so brž alarmirali cestne patrulje, krožeče na območju Poljanske doline, ter obvestili preiskovalnega sodnika, ki je takoj izdal zaporno povelje. Obenem so zaprosili republiški sekretariat, naj sestavi spisek lastnikov vseh modrih fiatov 750, stanujočih na teritoriju občine Skofja Loka.

Cas je tekel, otipljivih rezultatov akcije pa ni hotelo biti. Zasedi v Gorenji vasi in Zireh sta javili, da mimo njih ni peljal sumljiv fičko. Krivca bo nabrž treba iskati med motoriziranimi Poljanec, so sklepali možje postave. Do podobnega zaključka je prišel tudi Alojz Rakar, vršilec dolžnosti komandirja miličnega oddelka s sedežem v Gorenji vasi. Rakar, izbojen poznavalec življenja v dolini, je skušal kar po spominu izločiti sumljive imetnike štirih koles. Pri tem so mu požrtvovalno pomagali okoliški prebivalci, ki jim brezdušno ravnanje strahopetnega »dirkača« ni hotelo iz glave. Pozneje bomo videli, da je bila prav njihova pomoč odločilna. Naslednji dan, v nedeljo, 28. maja, so namreč preiskovalci prejeli telefonsko sporočilo, da je občan J. B. prejšnje popoldne v Predmostju pri Poljanah, pred hišo družine B. F. videl obračati modrega, rahlo poškodovanega fička in da se je šofer obnašal skrajno nespretno, zmedeno. Rakar je brž obiskal gospodarja omenjene stavbe, ki mu opis sumljivega avta ter osebe v njem ni povzročal nobenih težav. Le številke se ni zapomnil. No, miličnik je vseeno uganil, da tajinstveni ubežnik ne bo nihče drug kakor 18-letni Dušan Stremfelj z Žirovskega vrha, razvpi-

ti kršilec prometnih predpisov in star znanec sodnika za prekrške, doslej že dvakrat kaznovan zaradi vožnje brez izpita. Fanta so prijeli v ponedeljek zjutraj na službenem mestu. Priznal je svoje dejanje in pripomnil, da bi se, če bi zbral dovolj poguma, prijavil sam, vendar je bil strah močnejši. In kako je ušel dvem kontrolam? Čez Stransko vas, po bližnjicah, ki so mu kot domačinu dobro znane.

I. Guzelj

P. S.: Namen pričujočega članka ni posebej očrtniti mladega Stremfija, marveč ob konkretnem primeru prikazati vso nečastnost ravnanja, o kakršnih zmeraj pogosteje beremo v dnevnem časopisu. Morebitne bodoče povzročitelje nasreč bi radi opomnili, da se pobeg ne izplača, saj bodo prej ali slej razkrinkani. Mlinj pravice meglejo zanesljivo, če pa se povežejo z ljudmi, z ogorčeno javnostjo, ki jasno loči podlost od neprijetnih naključij, beguncem zares ni rešitve. Tokratna žrtev 8-letna Marija Cankar si je pri nesreči zlomila nogo in utrpela poškodbe v trebuhu.



Dežurni veterinarji:

26. 5 — 2. 6.: Bogdan Cepuder, Kranj, Kajuhova 23, tel. 22-994;
2. 6. — 9. 6.: Anton Bedina, Kokrica, tel. 23-518;
9. 6. — 16. 6.: Jože Rus, Cerklje, tel. 73-115;
16. 6. — 23. 6.: Bogdan Cepuder, Kranj, Kajuhova 23, tel. 22-994;
23. 6. — 30. 6.: Anton Bedina, Kokrica, tel. 23-518.

Padel po skalah

V nedeljo, 28. maja, popoldne se je smrtno ponesrečil 14-letni Stefan Rodež iz Savske loke v Kranju. Skupaj z mlajšim bratom je v gozdu pri Drulovki nad strugo Savce iskal gobe. Stefan se

je spustil tudi po skalah nad Savo, čeprav sta ga oba brata opozarjala na previdnost. Nenadoma mu je spodrsnilo in je padel kakih 25 metrov globoko na skale. Bil je takoj mrtev.

mali oglasi

PRODAM

Prodaj globok OTROSKI VOZICEK za 700 din. Naslov v oglasnem oddelku 2941
Prodaj šest tednov stare PRASICKE. Rupa 6, Kranj 2942

Prodaj TELEVIIZIJO po izbiri in stroj za fiat 600 D. Suha 22, Kranj

Prodaj stanovanjsko PRIKOLICO ADRIA 380. Jože Teržon, Kranj, Cesta Kokriškega odreda 10, telefon 22-386 2944

Prodaj dobro ohranjene PECNICE za velik kamin. Zemva Franc, Begunjska 6, Kranj 2945

Prodaj 1 m³ NAPUŠCA in 2 m visoko MREZO za ograjo. Tupaliče 59, Preddvor 2946

Prodaj SENO za košnjo. Cerklje 112 2947

Prodaj kmečkoga KONJA. Dvorje 28, Cerklje 2948

Za kmečka dela dam KONJA v REJO. Laze 2, Zg. Gorje 2949

KUPIM

Kupim rabljene DESKE za opaže. Cuijič Marija, Smedniška 80, Kranj 2950

Kupim rabljen 50-litrski BOJLER in kuhinjske stenske OMARICE. Naslov v oglasnem oddelku 2951

Kupim PUHALNIK za zmetovanje krme, najraje lažjega za manjši motorni pogon. Marc Franc, Luša 1, Gorenja vas 2952

MOTORNA VOZILA

Kupim dobro ohranjen MOPED na tri prestave. Krementek 4, Poljane 2817

Prodaj MOPED T-12. Kepec Jože, Pipanova 60, Senčur 2953

Prodaj KOMBI VW, letnik 1966. Peljhan Mirko, Rodine 23, Zirovnica 2954

Ugodno prodaj AMI 6, november 1967. Ciglič, Begunjska 12, Kranj. Informacije vsak dan do 14. ure na telefon 22-747 2955

Prodaj dobro ohranjen FIAT 1300 ali zamenjam za fiat 750. Kokrica, Galetova 5 2956

Kupim osebni avto BMW 1600 ali 2002, mlajši letnik. Sp. Brnik 5, Cerklje 2957

Kupim VW VARIANT, starejši letnik, lahko tudi v nevoznem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 2958

Poceni prodaj dobro ohranjen FIAT 750. Ogleđ vsak dan po 14. uri. Rudi Pen, Kranj, Zaslavska 17 2959

Prodaj AVTO DKW F 12. Bevk Peter, Golniška 33, Kokrica, Kranj 2960

Prodaj R 4 (katrc), letnik 1965, prevoženih 63.000 km. Informacije danes popoldne od 14. do 18. ure in jutri, v četrtek od 12. do 14. ure na telefon 70-454. Ogrin, Radio Tržič 2967

STANOVANJA

Belgijska družina išče opremljeno ali neopremljeno STANOVANJE all novo hišo v okolici Kranja za 18 mesecev. Plača dobro. Ponudbe poslati pod »vseljivo čim prej« 2876

STANOVANJE oddam upokojenki za dopoldansko varstvo otroka. Naslov v oglasnem oddelku 2927

Fant išče opremljeno SOBNO v Kranju. Stara cesta 7, Kranj 2961

ZAPOSLOTITVE

V uk sprejemem dva VAJENCA. AVTOKLEPARSTVO, Peljhan Jože, Breznica 37, Zirovnica 2962

Kupim sprejme kakršnokoli honorarno delo v popoldanskem času. Naslov v oglasnem oddelku 2963

IZGUBLJENO

24. maja sem izgubil TRANZISTOR caprice od tovarne Tekstilindus II do mostu, Poštenega najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne na naslov v oglasnem oddelku. 2964

OBVESTILA

AVTOKLEPARSTVO! Sprejemem vsa avtokleparstva dela vsak dan. Izdelujem hitro in ugodno. ROTAR Vinco, Moše pri Smedniku 2933

OSTALO

Preklicujem besede, ki sem jih rekel Libljani Vinco, Vrba 4, Zirovnica in se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Zvan Jože, Vrba 3 2965

PIREDITVE

Letni BIFE ob ZBILJSKEM JEZERU priredi danes, 31. maja, ob 18. uri PLES. Igrajo TOPNICARJI. Postreženi boste z jedilj na žaru. Vabljeni 2966



Kranj CENTER

31. maja amer.-ital. barvni CS film PREGON ZA 100.000 DOLARJEV ob 16., 18. in 20. uri

1. junija amer.-ital. barvni CS film PREGON ZA 100.000 DOLARJEV ob 16., 18. in 20. uri

2. junija amer. barv. film ZAROTNIKI ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORZIČ

31. maja angl. barv. CS film ORLI NAD LONDONOM ob 16., 18. in 20. uri

1. junija amer. barv. film PTIČI ob 16., 18. in 20. uri

2. junija amer.-ital. barvni CS film PREGON ZA 100.000 DOLARJEV ob 16. in 20. uri

Kamnik DOM

31. maja franc.-ital. barvni CS film KATARINA — LJUBEZEN ZMORE VSE ob 18. in 20. uri

1. junija franc.-ital. barvni CS film KATARINA — LJUBEZEN ZMORE VSE ob 18. in 20. uri

Tržič

1. junija amer. barv. film IDEALNA PESTUNJA ob 18. in 20. uri

2. junija amer. barv. film IDEALNA PESTUNJA ob 18. in 20. uri

Skofja Loka SORA

31. maja sovjet. barv. film OSVOBODITEV EVROPE II. del ob 18. in 20. uri

1. junija amer. barv. film Z GLAVO SKOZI ZID ob 20. uri

2. junija amer. barv. film Z GLAVO SKOZI ZID ob 18. in 20. uri

Zalezniki OBZORJE

31. maja amer. barv. film Z GLAVO SKOZI ZID ob 20. uri

1. junija sovjet. barv. film OSVOBODITEV EVROPE I. del ob 20. uri

2. junija sovjet. barv. film OSVOBODITEV EVROPE II. del ob 20. uri

Radovljica

31. maja amer.-ital. barvni film DJANGO NE POZNA MILOSTI ob 20. uri

1. junija danski barv. film RDECI RUBIN ob 20. uri

2. junija danski barv. film RDECI RUBIN ob 20. uri

Jesenice RADIO

31. maja amer. barv. film PRGIŠČE SVINCA

Jesenice PLAVZ

1. junija amer. barv. film RODIL SE JE UPORNIK

2. junija amer. barv. film RODIL SE JE UPORNIK

Dovje Mojstrana

31. maja amer. barv. CS film MOST PRI REMAGENU

Kranjska gora

1. junija amer. barv. film PRGIŠČE SVINCA

Javornik DELAVSKI DOM

31. maja amer. barv. film RODIL SE JE UPORNIK

Zahvala

Ob prerani izgubi naše dobre mame, stare mame, sestre in tete

Ane Strniša

Vaškarjeve mame

se iz sreča zahvaljujemo vsem, ki so jo tako v velikem številu spremili na njeni zadnji poti; nam izrekli sožalje, podarili cvetje in z nami sočustvovali. Posebno zahvalo smo dolžni dobremu sosedu in bratom, ki so nam prvi prišli na pomoč in nam nesebično pomagali. Iskrena hvala našemu zdravniku dr. Zgajnarju in osebju kliničnega centra oddelka za poškodbe v Ljubljani. Zahvaljujemo se tudi gospodu župniku, cerkovniku in zvonarjem.

Zalujoči domači in ostali

Baselj, 30. V. 1972

Zahvala

Ob hudi izgubi naše drage mame, sestre, tete in babice

Ivane Ribnikar

Ropreče mame

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam ob težki izgubi kakorkoli pomagali in z nami sočustvovali. Zahvaljujemo se vsem, ki so pokojnico v tako velikem številu spremili na njen zadnji dom in počastili njen spomin z venci in cvetjem. Hvala zdravnikom dr. Zgajnarju in dr. Beleharju. Posebno se zahvaljujemo kaplanu Turku Francu iz Mengša za zadnje spremstvo in poslovilne besede, enako hvala KZK — obrat selekcija. Vsem še enkrat prav iskrena hvala.

Zalujoči: sin Janko, hčerki Ivanka in Vida z družinami ter drugo sorodstvo

Velesovo, Tupaliče, 18. maja 1972

Sorodnikom, znancem in prijateljem sporočamo, da je v 59. letu starosti preminil naš dragi mož in oče

Alojz Nosan

Fogreb dragega pokojnika bo v sredo, 31. maja, ob 15.45 na kranjskem pokopališču.

Zalujoči: žena Anica, sinova Tone in Lojze ter drugo sorodstvo

Kranj, Novo mesto, Jesenice, 29. maja 1972

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moša Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine — Tek račun pri SDK v Kranju 515 1135 — Telefon: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152. — Naročnik: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglas: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo

Osebnost izkaznica smučarskega kluba Transturist

Kolektiv bodočih šampionov

Pomlad je čas, ko smučarji potegnejo črto pod svojo dejavnostjo in naredijo obračun s samim seboj. Zbrani rezultati — pa naj bodo dobri ali slabi — so podlaga »strategije« v bodoči sezoni, ki pomeni novo priložnost, novo možnost, da nadoknadijo zamujeno oziroma da izboljšajo že doseženo. No, SK Transturist sodi v zadnjo skupino, v družino klubov, ki jih minula zima ni razočarala. Prav nasprotno! Neumorni kolektiv ljubiteljev bele opojnosti iz Škofje Loke je letos naredil znaten korak naprej. Njegovi varovanci so se vsestransko izkazali. Pri tem nimamo v mislih le tekmovalcev, zlasti tistih najmlajših, najbolj obetavnih, temveč tudi upravo, katere vrhovi slovijo kot eden najboljših prirediteljev zahtevnih zimsko-športnih spektaklov. Toda pojdemo lepo po vrsti.

STARI VRH JE PRINESEL PREOBRAT

SK Transturist združuje 347 ljudi. V Loškem smučarju, časopisu, o katerem pravijo, da bo posledje občane redno seznanjal s stremeljnjaki in prizadevanji najuspešnejšega telesnovzgojnega društva komunice, so zelo samokritično osvetlili dosežke preteklih mesecev. Kar 274 članov je aktivnih, piše v listu. Posebno pozornost nedvomno zasluži zbor 55 klubskih, 12 republiških, 13 zveznih in enega mednarodnega (FIS) sodnika ter ekipa 46 trenerjev, učiteljev in vaditeljev. Navedeni podatki zgovorno podkrepjujejo ugotovitev o nujnosti naslanjanja na lastne moči, na lastno strokovno osebje, ki zna gojiti in razvijati kvalitetno smučanje. Toda navzlic trenerjem in sodnikom, navzlic precejšnji množici obetajočih cicibanov, pionirjev in mladincev, so odločilno vlogo pri vzponu loškega zimskega športa odigrala predvsem smučišča. Brez slednjih bi danes bržkone ne znali napačkovati toliko pohvalnih besed kot jih sicer lahko, saj je prav Stari vrh prinesel preobrat v razvoju SK Transturist. Hkrati so »ukročene« strmine onkraj Luše dale kri-la organizatorski žilici Ločanov, ki poprej ni našla kaj prida priložnosti, da se izkaže.

POHVALE OD VSEPOVSOD

Klub je lani oziroma letos pripravil (in seveda uspešno izpeljal) cel seznam tekmovalcev, med katerimi velja omeniti dve kategorizacijski vožnji mladincev, pionirjev in cicibanov v slalomu in veleslalomu (december 1971), nadalje tradicionalno spominjsko manifestacijo »Po stezah partizanske Jelovice« v Dražgošah (januar), prvo državno pionirsko prvenstvo v alpskih disciplinah (februar), srečanje veteranov — nekdanjih asov (marec), občinsko ekipno prvenstvo na Soriški planini (april) ter dolg spisik sindikalnih tekem na Starem vrhu in na Voglu. Kljub dostikrat nemogočim vremenskim razmeram, ki so hudo

nagrizle progo, ni organizacija nikdar zatajila. Društvo je dobilo kup ustnih in pismenih pohval, podprtih z ugodnimi ocenami v sredstvih javnega obveščanja — kar o konkurenčnih ustanovah ne bi mogli trditi. In vendar odgovorni pristavljajo, da starovrško središče še zdaleč ni brez pomanjkljivosti in da spričo razmeroma zahtevnih terenov ne ustreza začetnikom, ki utegnejo pozneje, ko bo zanje bolj poskrbljeno, znatno povečati promet.

»EKIPA PRIHODNOSTI«

Marsikateri strokovnjaki menijo, da smemo mlade Transturistove mojstre dale mirne duše imenovati bodoči šampioni — kajpak bolj v jugoslovanskem kot pa v svetovnem merilu. Poleg starejših smučarjev, večinoma samoukov, namreč klub združuje v svoji sredi več izredno nadarjenih posameznikov obeh spolov, ki so deležni načrtne, temeljito preštudirane vzgoje in ki znotraj ustreznih starostnih razredov že posegajo po republiškem ter državnem vrhu. Pionirsko moštvo (fantje) je letos osvojilo naslov državnega in slovenskih prvakov ter na Golteh pustilo zadaj vse nasprotnike. Februarja so se nekateri mladi Ločani udeležili Evropskega pionirskega kriterija v Mayerhofnu (Avstrija), ki je bilo zanje zelo poučna izkušnja. Očitno je, da naše smučanje krepko zaostaja za avstrijskim in francoskim, katerih predstavniki so vodili v večini osnovnih elementov vožnje in tudi v opremi. Zategadelj si trenerji — kljub kopicami zavidljivih podvigov doma — ne delajo utvar. »Če hočemo držati korak s sosedi, bomo prisiljeni pospešeno vaditi in trenirati ter manj govoriti, da znamo smučati,« je v krstni številki društvenega lista zapisal Boris Strel, nadebudni Transturistov »as«.

KLUBSKI POKAL

Nemalokrat se vaditelji otroških grup znajdejo pred kočljivim vprašanjem, kako odpraviti odsotnost tekmovalnega duha, ki je marsikdaj

bolj pereče kot pomanjkanje talenta. V Škofji Loki so problem rešili dokaj učinkovito; upravni odbor je razpisal interni klubski pokal, v katerem se šteje četverica ali peterica najvažnejših tekem sezone. Nastopajoči so prek zbranih točk budno spremljali spremembe na lestvici ter seveda poskušali v neposrednih medsebojnih obračunih prehiteti drug drugega. Naštetimo zmagovalce: Doštjan Gašperšič (ciciban), Slavica Sajevec (cicibanke), Mitja Valič (ml. pionirji), Polonca Oblak (ml. pionirke), Boris Strel (st. pionirji), Beba Koželj (st. pionirke), Mišo Kranjc (ml. mladinci), Jana Stanonik (ml. mladinke), Tomaž Lunder (st. mladinci), Silvo Logonder (člani) in Jana Hafner (članice).

Ce bi prostor dopuščal, bi segel še malce dalje, v zimo 1972/73. A žal smo prisiljeni končati. Povemo naj le, da bo SK Transturist spet organizator najmanj ducata prvenstev, da pripravljajo šolo smučanja, prikrojeno najrazličnejšim kategorijam občanov, da so predvideni dodatni tečajji, namenjeni izpopolnjevanju društvenih kadrov ter da načrtujejo ciklus udarniških akcij, ki utegne precej okrepiti proračun kluba. Toda o tem kdaj drugič.

I. Guzelj

Ljubljančani spet najboljši

Kranjski nogometni delavci so bili dva danj organizatorji letošnjega turnirja slovenskih nogometnih podzvez za pionirje. Nastopile so reprezentance Celja, Ljubljane, Kopra, Maribora in Kranja. Žal pa so tik pred začetkom tekmovalnega udeležbo odpovedali Novogoričani, tako da so imeli organizatorji precej dela pri zbrujanju finalista v A skupini.

Košarka Žirovke in Ločanke med najboljšimi

Na letošnjem finalnem tekmovalnem mladim košarkaric v okviru pionirskega festivala SRS v Soštanju, so prvo mesto osvojile lanske pionirske državne prvakinje OŠ padlih borcev iz Žirov. V finalu so premagale svoje vrstnice iz OŠ Cvetko Golar iz Škofje Loke. Nedvomno je to spet eden lepih uspehov obeh goranjskih ekip.

Vrstni red: 1. OŠ padlih borcev Žiri, 2. OŠ Cvetko Golar Škofja Loka... 6. OŠ Kranjska gora -dh



ŠKOFJA LOKA

10., 11. VI. 1972



XXIII. MEDNARODNE CESTNO HITROSTNE DIRKE

Neodgovorni Tomos

Kdo bo porušil absolutni rekord škofjeloške proge, ki ga je leta 1970 postavil novozelandski dirkač Ginger Molloy? Odgovor nikakor ni preprost, saj je na 4,5 kilometra dolgi, precej ovinkasti stezi, katere asfalt že nekaj let nazaj ni doživel večjih popravil, zelo težko voziti 145,163 km/uro. Toda močna konkurenca obeta marsikaj. V družini 125 prijaviteljev (in sprejetih) so namreč mnoga velika imena tega zahtevnega športa. Ostaja še približno 15 prostih startnih mest, ki jih bodo zdaj, ko je rok potekel, odstopili zares samo najboljšim. In ni rečeno, da mednje sodijo tudi Jugoslovani, ki po stari navadi spet kasnijo. Organizatorji so ogorčeni, saj večina najbolj znanih domačinov doslej ni poslala svojih dokumentov.

»Preveč si dovoljjo. Najbrž mislijo navaliti pet minut pred dvanajsto. Menda ni treba poudarjati, kako neodgovorno je takšno početje. Zasebnikom niti ne zamerimo preveč, zamerimo pa tovarni Tomos, ki se hoče iti solidno firmo, a s svojim početjem demantira samo sebe. Noben njihov poklicni dirkač ni zabeležen v naših startnih listah. V Loko bodo pridrli zadnji dan — kot vedno. In potem bo izpadlo, kakor da smo mi krivi, če koga ne bi mogli več sprejeti,« se je pritoževal sekretar Jože Hauptman.

V dokaz, da imajo tujci, ki so — mimogrede rečeno — precej boljši od domačinov, čisto drugačen, bolj redoljuben odnos do standardiziranih pravil, naj navedemo primer prikolčarja Rolfa Steinhousa, nadarjenega začetnika, o katerem utegnemo čez leto ali dve govoriti z največjim spoštovanjem. Zamudil je rok prijave, vendar ga bodo na ljubeznivo prošnjo in priporočilo njegovega prijatelja in svetovalca Maxa Deubla, starega znanca Škofje Loke in nekdanjega trikratnega svetovnega prvaka v najzahtevnejši kategoriji (1961, 1962 in 1964), bržkone sprejeli. Prireditelji so pač ljudje in ne marionete, ki bi plesale po taktu muhastih jugoslovanskih dirkačev.

I. Guzelj

Prvo mesto je tokrat spet osvojila reprezentanca Ljubljane, ki je v finalu premagala reprezentanco Kopra.

Rezultati: Celje : Ljubljana - 2:2, Ljubljana : Kranj 3:1,

Koper : Maribor 0:0, Kranj : Celje 1:2, Koper : Ljubljana 1:2, Maribor : Celje 3:0.

Vrstni red: 1. Ljubljana, 2. Koper, 3. Maribor, 4. Celje, 5. Kranj. -dh

3. in 4. junija na Stol

Planinsko društvo Kranj bo letos imelo več društvenih izletov. Tako bo prvi izlet v soboto in nedeljo, tj. 3. in 4. junija na Stol.

Odhod bo v soboto popoldan z rednimi avtobusi iz Kranja do Žirovnice, od tod do Valvasorjeve kočje. V nedeljo zjutraj pa po običajni poti na vrh Stola s sestopom na Zelenico in odtod z avtobusom prek Tržiča v Kranj, kamor prispemo ob 19. uri zvečer.

Natančneje pojasnilo dobite v pisarni društva med uradnimi urami. Potrebna je zimska oprema.

Turnir v počastitev dneva mladosti

V okviru meseca mladosti so v petek popoldne tekmovali v rokometu vse tri osemletke v Tržiču. Pri fantih je zmagala ekipa osnovne šole heroja Bračiča, pri dekletih pa ekipa osnovne šole kokrškega odreda Križe, ki je v obeh srečanjih zmagala z več kot štirikratno premočjo v zadetkih.

Rezultati — fantje: 1. osnovna šola heroja Bračiča, 2. osnovna šola heroja Grajzarja, 3. osnovna šola kokrškega odreda Križe.

Rezultati — dekleta: 1. osnovna šola kokrškega odreda, 2. osnovna šola heroja Bračiča, 3. osnovna šola heroja Grajzarja. -dh

Iz dela ŠD Triglav

KAKO POVEČATI SREDSTVA

IO ŠD Triglav je imenoval na zadnji seji finančno-materialno komisijo. Razen treh članov, ki jih je imenoval IO (inž. Molan, inž. Srakar in Štajnbahar) bodo imenovali v komisijo še po enega člana smučarski, atletski, nogometni, košarkarski in plavalni klub.

Komisija bo najprej izdelala natančnejši pregled, kako je s patronati, ki so jih sprejele nekatere delovne organizacije nad posameznimi klubi in pregled, koliko so dobili klubi lani direktnih dotacij v različnih oblikah od posameznih delovnih organizacij.

DODATNA SREDSTVA

Vsi klubi iščejo na najrazličnejše načine dodatna sredstva za svojo redno dejavnost. Izvršni odbor ŠD Triglav jih pri tem nikakor ne bo oviral, vendar so nekatere delovne organizacije izrazile željo, da ne bi direktno financirale posameznih klubov, marveč bi raje nakazale skupen znesek športnemu društvu. Finančno-materialna komisija društva bo naredila spisek vseh takšnih delovnih organizacij tako, da klubi pri njih ne bodo več iskali denarja.

PLAVANJE : VATERPOLO

Izvršni odbor je sprejel sklep, da se dotacije, ki jo dobi plavalni klub, razdeli med sekcijama za plavanje in vaterpolo v odnosu 50:50, s tem, da dobi klub 5000 dinarjev iz rednih sredstev, kot je bilo prvotno predvideno in ob koncu leta še dodatno novih 5000 dinarjev iz sredstev, ki jih bo ustvarilo društvo.

POSJOILO ZA KEGLJIŠČE

ŠD Triglav bo podpisal v imenu kegljaškega kluba pogodbo s ŠD Borec za najetje posojila v višini 40.000 dinarjev, in po sicer za ureditev ogrevanja na kegljišču. Po pogodbi bo poravnal vse obveznosti iz pogodbe kegljaški klub, ki s svojim imetjem tudi jamči za vračilo posojila.

STADION

Po poročilu direktorja Zavoda za vzdrževanje športnih objektov Braneta Polaka namerava Zavod letos položiti nov asfalt na košarkarsko igrišče, urediti na njem novo električno razsvetljavo, kupiti kosilnico, pleskati ograjo na teniških igriščih in še nekatere stvari.

Zavod je dobil od SO Kranj denar za sanacijo letnega kopalnišča, vendar ni uspel dobiti izvajalca del, tako da bomo imeli letos poletji v Kranju še naprej »presihajoče kopalnišče«.

USTAVLJENE DOTACIJE

Ker so predstavniki smučarskega, plavalnega, odbojkarkega in sankarskega kluba manjkali na sejah izvršnega odbora ŠD Triglav večkrat kot to dovoljuje poslovnik društva, jih je izvršni odbor pozval naj podajo poročilo o svojem delu in zagotovijo svojo nadaljnjo udeležbo. Medtem ko je smučarski klub to napravil pismeno, je predsednik plavalnega kluba položaj obrazložil na sami seji, tako da je izvršni odbor to upošteval (položaj ob epidemiji črnih koz — predsednik plavalnega kluba je direktor ZD Kranj dr. Drago Petrič).

Ker odbojkarški in sankarski klub nista podala poročila o delu, jima je izvršni odbor ustavil dotacije, dokler tega ne bosta naredila.

DOLGOVI

IO ŠD Triglav je pozval vse klube naj kolikor le morejo v redu poravnajo svoje dolgove. Izkazalo se je namreč, da so nekateri klubi precej zadolženi (smučarski, nogometni klub in vaterpolo sekcija). Lahko se namreč zgodi, da bodo blokiran ziro računi teh klubov. Ker ne bo kritja, je logično, da bo blokiran tudi račun športnega društva in tudi vseh ostalih klubov, t. j. tudi tistih, ki redno poravnajo svoje obveznosti.

KVALITETNE PRIREDITVE

ŠD Triglav bo predlagal ObZTK Kranj, da bi sofinancirala naslednje kvalitetne prireditve: namizni tenis 4700 din za III. mladinsko mednarodno prvenstvo Kranja, vaterpolo 3000 din za zvezni mladinski vaterpolo turnir, judo 1.000 din za mednarodni pokal Kranja, nogomet 2300 din za pionirsko občinsko prvenstvo Kranja in prijateljsko tekmo z zveznim ligašem, atletika 20.000 din za mednarodno prvenstvo Kranja, košarka 1890 din za mednarodni turnir ob občinskem prazniku, plavanje 10.000 din za državno mladinsko ali člansko prvenstvo, kegljanje 14.000 din za majski mednarodni turnir in junijski osmerboj.

P. Colnar

Jutri Triglav : Korotan

V četrtfinalni tekmi za jugoslovanski nogometni pokal za Gorenjsko se bosta jutri ob 17. uri na stadionu Stanka Mlakarja pomerili enajsterica Triglav in Korotana. Vsekakor bo to zanimiva tekma in ljubitelji nogometa v Kranju bodo prav gotovo prišli na svoj račun, saj

bosta obe moštvi nastopili v najmočnejši postavi.

Kljub temu, da so Triglav favoriti, pa igralci bivšega Ranch boysa napovedujejo, da se bodo dobro upirali kandidatu za ponovni vstop v družbo najboljših slovenskih ekip. -dh

Svetovno prvenstvo v kegljanju

Ženskam srebro, moškim bron

V Splitu se je v ponedeljek pozno zvečer končalo letošnje ekipno svetovno prvenstvo v kegljanju. V disciplini 6x200 lučajev za moške in 6x100 za ženske je moška reprezentanca SFRJ osvojila tretje mesto za reprezentan-

cama NDR in ZRN. V ženski konkurenci pa so naše kegljavke prekosile same sebe, ko so osvojile srebrno kolajno.

Naši kegljači so začeli slabo, saj so prvi trije represen-

tantje po prvem dnevu zasedli šele sedmo mesto. Toda trojica Dragaš, Turk in Steržaj je nadaljevala odlično. Na koncu so osvojili bronasto kolajno in bili le za tri keglje prekratki za srebrno. Pri tem je Steržaj z 979 pordtimi keglji dosegel tretji najboljši rezultat, Dragaš z 972 četrtega, Turk pa z 935 keglji šestega. Vsa trojica ima lepe možnosti za osvojitve kolajne.

Vrstni red — moški: NDR 5581 (Brätting 998), ZRN 5535 (Zicher 987), SFRJ 5553 (Biber 882, Miklavčič 893, Muše 891, Dragaš 972, Turk 935, Steržaj 979).

Ženske: Romunija 2568 (Trandafir 468), SFRJ 2530 (Ludvik 425, Urh 410, Janša 430, Kovrlija 449, Kodrnja 420, Sivka 396), 3. CSSR 2514 (Selingerova 444). -dh

Za kegljače Triglava ni ovir

Kegljaški klub Triglav je bil v počastitev 80-letnice rojstva maršala Tita organizator zanimivega mednarodnega kegljaškega četverboja. V disciplini 8x200 lučajev so nastopile ekipe Vollmer-Werke Biberach (ZRN), Internacional - Slovnafit Bratislava (CSSR), ekipa krožkov Triglava ter A ekipa Triglava.

Borba za prvo mesto ni bila sporna, saj je ekipa Triglava prepričljivo premagala vse nasprotnike. Boj pa se je vnel za drugo mesto med ekipo krožkov in gosti iz Češkoslovaške. Sele v zadnjih lučajih je Čehom uspelo premagati borbeno kegljače krožka. Med posamezniki je bil najboljši rekonvalescent

Na vrsti še zvezni finale

S finalom za člane in članice, ki je bilo v soboto in nedeljo v Celju, so se končala letošnja republiška tekmovanja za atletski pokal Slovenije in Jugoslavije. Na sporedu sta še zvezna finala za mladinske in članske kategorije.

Po dvodnevni bojih na stadionu v Celju je moški ekipi Triglava uspelo obdržati tretje mesto, obenem pa povečati razliko pred četrtoplasirano Ljubljano za skoraj sto točk, medtem ko je bila razlika lani samo eno točko. Ženski ekipi pa je uspelo prebiti se z lanskega osmega na solidno peto mesto.

Pri moških so za ekipo naj-največ točko osvojili Milek, Dušan Prezelj, Kavčič, Satler, Franc Fister in Udovč, med članicami pa so bile naj-uspešnejše Paplerjeva, Prestorjeva, Zagarjeva in Kurnikova.

V obeh dnevih so najboljšie rezultate dosegli: Milek v skoku v daljavo 712 cm in v teku na 200 m (nov gorenjski rekord), Dušan Prezelj v skoku v višino z 200 cm in troskoku 14,82; Jože Satler v metu krogle z rezultatom 15,77 m, Kavčič v tekih na 400 m (48,0) in 800 m (1:52,2); Melka Papler v metu diska 34,74; Ljuba Prestor v tekih na 100 m (12,9), 200 m (26,8) in 400 m 59,6, kar je izenačen gorenjski rekord za članice ter nov rekord za mlajše in starejše mladinke. D. Z.

OD NEDELJE DO NEDELJE

NOGOMET — Ljubitelji nogometa v Kranju so prav gotovo zadovoljni z nogometaši Triglava, saj so spet v gosteh premagali Tolmin in se že za točko približali vodilji Litiji. Loški LTH ni izkoristil prednosti domačega igrišča, saj je v tekmi z Usnarjem iztržil le točko. Jeseničani, ki so gostovali v Litiji, so prikazali dobro igro, toda vseeno so ostali praznih rok.

Rezultati: LTH : Usnarj 0:0 (0:0), Tolmin : Triglav 0:3 (0:2), Litija : Jesenice 1:0 (1:0).

Parl prihodnjega kola: Jesenice : Tolmin, Vozila : LTH, Triglav : Hrastnik.

ROKOMET — Rokometaši kranjske Save so na domačem igrišču izgubili z minimalnim rezultatom v igri s favoritom za prvo mesto ekipo Sevnice. Kranjčani so po tekmi dali protest zaradi kršenja materialnih pravil. Rezultata srečanja: Sava : Sevnica 13:14 (7:9).

V naslednjem kolu Kranjčani gostujejo v Ričnici.

ODBOJKA — V II. ZOL so Jeseničani na domačem terenu po slabi igri moral priznati premoč Metalca iz Zagreba. V moški SOL so Kamničani brez težav odpravili Elektrokovino, medtem ko je Branik premagal Jeseniškega Kovinarja. V ženski konkurenci sta gorenjska predstavnika v gosteh izgubila obe srečanja.

Rezultati — moški: Jesenice : Metalac 1:3, Kamnik : Elektrokovina 3:0, Branik : Kovinar 3:1; **ženske:** Brezstanica : Kamnik 3:2, Novo mesto : Jesenice 3:0.

Parl prihodnjega kola — moški: Fužinar : Jesenice, Trebnje : Kamnik, Kovinar : Sava; **ženske:** Jesenice : Ljubljana, Maribor : Kamnik.

KOSARKA — V 6. kolu so v moški košarkarski ligi točki osvojili le igralci Triglava, ki so na domačem terenu premagali Maribor. Jeseničani so gostovali v Celju, kjer niso bili kos domačinom. Tekma Maribor 66 : Kroj pa zaradi močnega neurja ni bila odigrana. V ženski ligi so Ločanke le s košem prednosti premagale Ilirijo, medtem ko je pomlajena ekipa Jesenic izgubila v Murski Soboti.

Rezultati — moški: Triglav : Maribor 74:67 (40:33), Celje : Jesenice 101 : 44 (52:29); **ženske:** Murska Sobotica : Jesenice 56:43 (24:15), Kroj : Ilirija 60:59 (28:34).

Parl prihodnjega kola — moški: Branik : Triglav, Jesenice : Radenska, Kroj : Celje; **ženske:** Jesenice : Kroj.

SMUCANJE — Smučarski klub Jezersko je bil na plazu za Češko kočjo letos že dvaindvajsetič zapored organizator tradicionalnega mednarodnega »Majniškega vleslaloma«. Nastopilo je nad 60 tekmovalcev iz sedmih slovenskih klubov ter gosti iz Avstrije.

V ekipni konkurenci je prehodni pokal letos v rokah ekipe Radovljice. Pri članih je bil najboljši Komac (Tržič), pri starejših mladincih Golčič (Radovljica), pri mlajših mladincih: Križaj (Tržič), pri mladinkah pa si je prvo mesto prislužila Pikon (Radovljica). -dh

1+3

V četrtek je predsednik tržiške občinske skupščine Marjan Bizjak vzdal temeljni kamen za novo osnovno šolo v Bistrici pri Trziču. Gradnja te pomembne ustanove je med največjimi družbenimi investicijami v občini. Denar zanjo zbirajo občani s samoprispevkom, za katerega so se odločili na referendumu leta 1969. Ob tem pomembnem dogodku smo tri Trzičane vprašali, kaj pomeni zanje začetek gradnje nove šole.



šla prihodnje leto v šolo. Prav vesela sem, da bo znanje lahko že prihodnje leto pridobivala v novi, moderni šoli. Nič manj potreben ni vrtec. V Bistrici je vedno več otrok. Vsi nimajo starih mam, ki bi jih varovale, v večini družin pa sta oba roditelja zaposlena. Za Trzič je še posebno značilno, da je veliko žena zaposlenih.

● Stanko STRITIH, ravnatelj osnovne šole heroja Bračiča: »Začetek gradnje nove šole v Bistrici pomeni izhodišče za modernizacijo osnovnega šolstva v občini, posebno v materialnem smislu. Sedanje razmere so take, da je skoraj nemogoče uvajati nove oblike pouka, predvsem tiste, ki so vezane s tehničnimi sredstvi. Nova šola bo povezana z okoljem, saj je že sedaj večina učencev Bračičeve šole, ki se bo preselila v novo, s tega področja. V novi šoli bomo



● Marija FRELJH, socialna delavka v Peku: »Ob referendumu za uvedbo samoprispevka za gradnjo šol sem rada obkrožila 'da', ker vem, kako je nova šola v Bistrici potrebna. Ko bo šola zgrajena, bo Trzič veliko pridobil, največ pa otroci iz oddaljenejših krajev občine. Zaradi moderne gradnje bodo tudi učni pogoji boljši. Posebno pomembna pa bo nova vzgojnovarstvena ustanova pri šoli. V Bistrici je veliko mladih družin, ki imajo po enega ali dva otroka. Marsikdo jim težko preskrbi varstvo.«

● Marjeta SLABE, delavka v Peku: »Danes so začeli graditi šolo v Bistrici in to je nadvse pomembno, saj se na tem koncu razvija bodoče središče Trziča. Tudi sama stanujem v Bistrici. Imam 6 let staro hčerko, ki bo



vedel tudi podaljšano bivanje otrok, saj je večina družin takih, da so starši zaposleni.«

J. Košnjek



AMERICANI V KRANJU — V soboto, 27. maja, je prišla v Kranj skupina 145 ameriških turistov, ki so se nastanili v hotelu Creina. V Kranju bodo ostali do nedelje, 4. junija. Gostje so bili v ponedeljek na izletu v Celovcu, jutri pa jih bodo avtobusi Creine in Viatorja odpeljali v Postojno. Američani imajo razen avtobusov na voljo tudi rent a car osebna vozila. Številni med njimi so tudi ljubitelji igranja in se zato vsak večer z avtobusi ali osebnimi vozili odpeljejo v blejsko igralnico v Jelovcih. Letos bo sprejel kranjski hotel še več ameriških skupin. 10. junija pride 90 ameriških turistov, 30. junija 150 turistov, 10. julija 84, 17. junija pa 86 ameriških turistov.

Priznanja in nagrade

Kranj, 30. maja — Zvečer so v avli občinske skupščine podelili občinska priznanja mladinskim mentorjem in nagrade najboljšim mladinskim aktivom na osnovnih šolah. Priznanja in nagrade je podelila občinska konferenca zveze mladine.

Priznanja za mladinske mentorje so dobili: Marija Ponikvar (šola Gorice) za razvoj planinstva med mladino, Anton Marčan (Projekt) za delo v ljudski tehniki na področju fotografije, Ivo Triler (Iskra) za delo v počitniški izvezi v Kranju, Ivan Cvar

(Iskra) za sodelovanje z mladinsko organizacijo v Iskri, Andrej Kostič (Sava) za delo z mladino na področju kulture, Ivanka Sorli za razvoj taborništvu v Kranju in v Sloveniji, Franjo Siemensek (šola Cerklje) za sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami in predvsem z mladino Cerklje, Jaka Kurat (ZKPO) za spodbujanje kulturne dejavnosti med mladino v krajevnih skupnostih, Stojan Trošt (gim. Kranj) za delo mladinskega aktiva, Alojz Cuznar (okrožno sodišče) za spodbujanje mladih za delo

v DPO v krajevni skupnosti Zlato polje in Roman Heric (Tupallče) za nesebično delo z mladino.

Za dosežene uspehe v tekmovalstvu mladinskih aktivov na osnovnih šolah pa so razdelili 6000 din med štiri aktivne. 2000 din je dobil mladinski aktiv osnovne šole Cerklje, 1600 din mladinski aktiv osnovne šole Simon Jenko, po 1200 din pa sta dobila mladinska aktiva osnovne šole Predoslje in osnovne šole France Prešeren Kranj.

A. Z.

OBIŠČITE NAS V NOVI TRGOVINI NA REČICI



NUDIMO VAM

- vrata vseh vrst
- obloge iz masivnega lesa
- opazne plošče za gradbeništvo
- iso-span lesobetonski zidaki

lip bled

TRGOVINA JE ODPRTA: OB TORKIH DO 18. URE, OB SOBOTAH DO 12. URE, OSTALE DNEVE PA DO 14. URE.

Naš naslov:
TRGOVINA lip bled REČICA, tel. 77-328, int. 9